

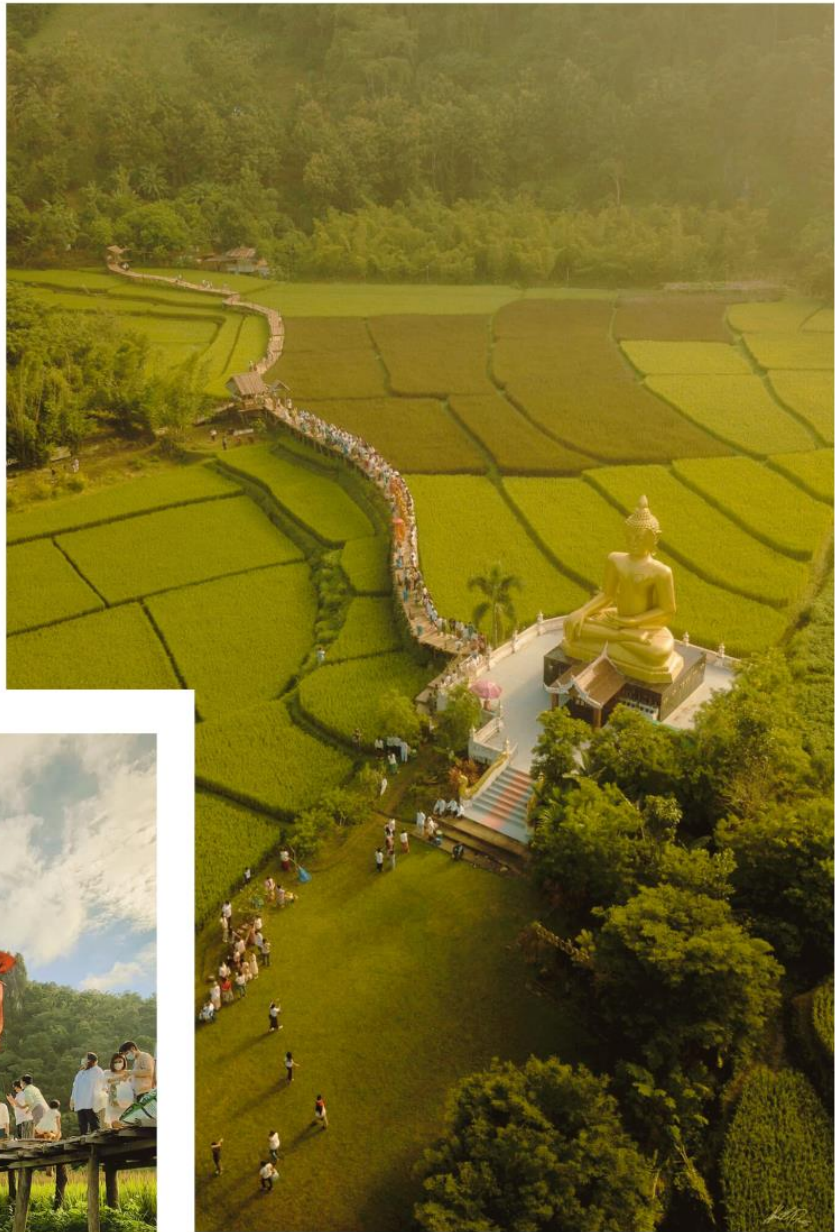

JMKR

ISSN: 2822-1397 (ONLINE)

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2566
VOL 1 NO.3 SEPTEMPBE - DECEMBER 2023

วารสาร มจร โศชัยปริทรรศน์
Journal of MCU Kosai Review

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phrae Campus

วารสาร มจร โຄศัยปริทรรศน์ (Journal of MCU KOSAI Review)

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2566

ISSN: 2822-1397 (Online)

Vol. 1 No. 3 September - December 2023

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการผลิตงานวิชาการ การศึกษาค้นคว้า บทความต่าง ๆ ด้านพุทธศาสตร์ ด้านครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ และด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านพุทธศาสตร์ ด้านครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ และด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่บูรณาการร่วมกับศาสตร์สมัยใหม่
3. เพื่อสร้างความร่วมมือทางด้านวิชาการ การบูรณาการ การเผยแพร่ผลงาน องค์ความรู้ของนักวิชาการของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานอื่น ๆ

ข้อกำหนดของบทความที่ตีพิมพ์

บทความทุกบทความที่ตีพิมพ์ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewed) ในสาขาวิชานั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 2 ท่าน โดยเป็นการประเมินในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed)

กำหนดเผยแพร่

วารสาร มจร โຄศัยปริทรรศน์กำหนดเวลาในการออกวารสารปีละ 3 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

ลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

111 หมู่ 5 ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 54000

โทร 054-646585

คณะกรรมการที่ปรึกษา

พระธรรมวชิรบัณฑิต,ศ.ดร.
พระราชเขมากร,รศ.ดร.
รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม
พระครูโฆสิตสังฆพิทักษ์,ดร.
นายสุขุม ก้นกา
ผศ.ดร.ธาดา เจริญกุล
ผศ.สุพจน์ แก้วไพฑูริย์

อธิการบดี
รองอธิการบดีวิทยาเขตแพร่
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหารวิทยาเขตแพร่
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไปวิทยาเขตแพร่
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการวิทยาเขตแพร่
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตวิทยาเขตแพร่

หัวหน้าบรรณาธิการ (Chief Editor)

ผศ.ปัญญา สุนันทา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ (Assistant Editor)

พระครูสังฆรักษ์ศักดิ์ดา อนุทโก,ดร.
ดร.บุญยวีร์ มงคลพิพัฒน์พร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

พระมหาเกรียงศักดิ์ อินทปญโญ,ดร.
ผศ.ดร.สมจิต ขอนวงศ์
รศ.ดร.รวีโรจน์ ศรีคำภา
พระมหามหวิรินทร์ ปรีสุตโตโม,ผศ.ดร.
ผศ.ดร.วินิจ ผาเจริญ
ดร.สมบัติ ก้นบุตร
ดร.สุทธิกานต์ สิทธิกุล
ผศ.ดร.ระวี จันทร์ส่อง
รศ.ดร.โชติ บดีรัฐ
ผศ.ดร.อนันต์ อุปสอด
ผศ.ดร.กุลิสรา จิตรชญาวิช
ดร.ประวิทย์ ธงชัย
พระมหารุ่งเพชร ติภขวิชโร, ดร.
Lin Heng

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
นักวิชาการอิสระ
Benhuan Academy, Shenzhen, China

การจัดการ

ผศ.ปัญญา สุนันทา
ดร.นพรัตน์ รัตวงศ์

พระครูสังฆรักษ์ศักดิ์ดา อนุทโก,ดร. ดร.บุญยวีร์ มงคลพิพัฒน์พร
นางสาวพัฒน์นรี อัฐวงษ์ นายธีรวัฒน์ จันทน์จำรัส

ประธานงาน

พระศกดิษฐ์ ส่วโร,ดร.

ผศ.สุพจน์ แก้วไพฑูรย์

พระอนุสรณ์ กิตติวณโณ,ดร.

นายอภิชา สุขจีน

พระสมพงษ์ มหาบุญโญ

กฎหมาย

นายสุขุม กัณกา

นางสาวสุพิชญา กัณกา

ออกแบบปก

ผศ.ปัญญา สุนันตา

ดร.บุญยวีร์ มงคลพิพัฒน์พร

ภาพปก

ณัฐภัทร ชักชวน

บทบรรณาธิการ

วารสาร มจร โภคัยปริทรรศน์ ได้จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะทางวิชาการ และเผยแพร่ผลงานอันเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาองค์ความรู้หรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยที่ฉบับนี้มีนักวิชาการทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ได้ส่งบทความเพื่อเผยแพร่ในวารสารซึ่งบรรณาธิการได้มีการคัดเลือกบทความและได้ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 ท่าน ได้ทำการกลั่นกรอง ตรวจสอบเพื่อความถูกต้องในด้านเนื้อหาเพื่อให้มีความครอบคลุมตามหลักของวิชาการและหลักทางด้านภาษาทุกบทความ

ทั้งนี้ในฉบับนี้มีบทความที่ผ่านการคัดสรรและให้ตีพิมพ์ในวารสารจำนวน 7 บทความ ประกอบด้วย

- 1) ศึกษาแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่
- 2) การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
- 3) วิเคราะห์การใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
- 4) กระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์
- 5) เจตคติและความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทย โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- 6) การศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร และ
- 7) การจัดการสภาพแวดล้อมทางการศึกษาเพื่อนำความสุขสู่ผู้เรียน

คุณค่าด้านวิชาการของบทความในวารสารฉบับนี้ จะมีประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้า นำไปใช้อ้างอิงในงานวิจัยและงานวิชาการ ในนามของกองบรรณาธิการ ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความสนใจ และทีมงานวารสารที่ได้ทำงานด้วยความทุ่มเท เสียสละ ทั้งกำลังกายและกำลังใจร่วมกันจนสามารถจัดพิมพ์หนังสือวารสารฉบับนี้สำเร็จด้วยความเรียบร้อยเป็นอย่างดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัญญา สุนันตา

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	ก

บทความวิจัย : Research Articles

ศึกษาแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ .. 1-14

A STUDY OF THE MOTIVATION FOR UPHOLDING THE FIVE PRECEPTS OF PEOPLE IN MAE YANG KWAO COMMUNITY, RONG KWANG DISTRICT, PHRAE PROVINCE

พระครูไพโรจน์ปรีชากร, พระใบฎีกาศักดิ์ดิษฐ์ แสงธง, พรหมเรศ แก้วโมลา

Phrakru Phairotpreechakorn, Phrabaideeka Sakdhithat Saengthong,

Phrommares Kaewmola

การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท 15-26

AN ADAPTATION TO THE NEW NOMALITY OF MONKS IN THERAVADA BUDDHISM

Thongchan Vilaiphone, รวีโรจน์ ศรีคำภา, พระสมุห์อนุสรณ์ เรื่องปัญญารัตน์

Thongchan Vilaiphone, Raweeros Sricomepha, Phrasamu Anusorn Ruangpanyarat

วิเคราะห์การใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในเขต

อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่..... 27-39

AN ANALYSIS OF THE USE OF ONLINE MEDIA IN THE STUDY OF DISCIPLINE AND PROPAGATION OF MONKS AND NOVICES IN PHRAE DISTRICT, PHRAE PROVINCE

Sayyasin Vongsonepheth, พรหมเรศ แก้วโมลา, พระราชเชมากร

Sayyasin Vongsonepheth, Phrommares Kaewmola, Phra Rajakhemakorn

กระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน

จังหวัดอุตรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ 40-53

POLITICAL PARTICIPATORY ELECTION PROMOTION PROCESS IN THE ELECTION OF THE PRESIDENT OF UTTARADIT PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION OF THE PEOPLE IN BAN KAENG SUB-DISTRICT MUNICIPALITY, TRON DISTRICT, UTTARADIT PROVINCE

ประชายุทธ ภุบรทัต, ธนัช ปาลีภัย, ธนนันท์ คุ่มถิ่นแก้ว, พระมหาธงชัย พิชัย

Prachayut Bhubanthat, Thanat Palikuy, Thananan Kumthinkaew,

Phramaha Thongchai Pichai

เจตคติและความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทย โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับ
แบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 54-65

THE ATTITUDE AND THE ABILITY TO READ AND THINK CRITICALLY IN THAI USING SQ4R
TECHNIQUE AND SKILL PRACTICE FORM OF GRADE 5 STUDENTS

วรพร นุชสมบัติ, เก็ดถวา บุญปรากฏ, จุฑารัตน์ ศชรรัตน์

Varaporn Nutsomboon, Kettawa Boonprakarn, Jutarat Kotcharat

การศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในเขตบางแค
กรุงเทพมหานคร 66-74

A STUDY OF DEMOCRATIC OPINION OF EDUCATIONAL PERSONNELS IN BANGKHAE
DISTRICT, BANGKOK

ธิดา ประมวล, สุกิจ ชัยมุสิก

Suthida Pramol, Sukit Chaimusik

บทความวิชาการ : Articles

การจัดการสภาพแวดล้อมทางการศึกษาเพื่อนำความสุขสู่ผู้เรียน 75-84

MANAGING THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT TO BRING HAPPINESS TO THE LEARNERS

วินัย หริ์มเทศ: *Winai Rimtes*

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ 86

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความ 102

ศึกษาแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว

อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่

A STUDY OF THE MOTIVATION FOR UPHOLDING THE FIVE PRECEPTS OF PEOPLE IN MAE YANG KWAO COMMUNITY, RONG KWANG DISTRICT, PHRAE PROVINCE

พระครูไพโรจน์ปริชากร¹, พระใบฎีกาศักดิ์ดิษฐ์ แสงธง², พรหมเรศ แก้วโมลา³

Phrakru Pairotpreechakorn¹, Phrabaideeka Sakdhithat Saengthong², Phrommares Kaewmola³

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย¹, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย²,

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย³

Mahachulalongkornrajavidyalaya University¹, Mahachulalongkornrajavidyalaya University²,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University³

Mail: paiojpre2566@gmail.com

(Received: Jul 4, 2023; Revised: Jul 13, 2023; Accepted: Jul 20, 2023)

บทคัดย่อ

บทความเป็นการนำเสนอผลการศึกษาจากการวิจัย “ศึกษาแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่” โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการสร้างแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ตามแนวพระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ และ 3) เพื่อวิเคราะห์แรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ของประชาชนชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การศึกษาภาคสนามจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ประกอบเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

1. แรงจูงใจตามแนวพระพุทธศาสนา พบว่า พระพุทธเจ้าทรงมีจิตวิยาขั้นสูงในการสอน พระพุทธเจ้าทรงเข้าพระทัยอัธยาศัยของผู้ฟังจึงทรงสามารถเลือกวิธีการต่าง ๆ ตรงกับพื้นฐานเดิมของผู้คน และทรงชี้แนวทางพุทธวิธีสร้างแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 มี 4 พุทธวิธี (1) การใช้ปัญญาและแรงจูงใจภายใน (2) การสร้างแรงจูงใจมุ่งสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา, (3) การสร้างแรงจูงใจโดยชี้ให้เห็นโทษการละเมิดศีล และ (4) การสร้างแรงจูงใจโดยจุดหมาย

2. จากการศึกษา พบว่า ประชาชนไม่ได้รักษาศีล 5 อยู่เป็นประจำ แต่มีช่วงเวลาในการรักษาศีล 5 ตามวาระสำคัญ และส่วนใหญ่ประชาชนไม่สามารถรักษาศีล 5 ได้ครบทุกข้อ รวมทั้งการรักษาศีลแบบเข้มงวด

นั้นไม่สามารถทำได้ ในส่วนปัญหาและอุปสรรคของการรักษาศีล 5 ของประชาชนส่วนใหญ่ พบว่า ด้านการประกอบอาชีพที่ต้องอาศัยในการทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว ซึ่งไม่เอื้อต่อการรักษาศีลให้ครบทุกข้อได้ ด้านการเสพสื่อออนไลน์ส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออก และการรับข้อมูลข่าวสารจริงหรือเท็จ และด้านสถานที่ที่มีผลต่อการรักษาศีล ซึ่งให้เห็นว่าวัดเอื้อต่อการรักษาศีลได้ดี แต่ที่บ้านหรือที่ทำงานสามารถควบคุมและรักษาศีลได้ยาก

3. การวิเคราะห์แรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ของประชาชนชุมชน ประกอบด้วยแรงจูงใจ 2 ประเภท คือ 1) แรงจูงใจภายนอก ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ (1) แรงจูงใจจากวัดและพระสงฆ์ (2) แรงจูงใจจากจารีตประเพณี (3) แรงจูงใจจากโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 และ (4) แรงจูงใจจากสื่อและโฆษณา ในส่วน 2) แรงจูงใจภายใน ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่ดี คือ ความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่สะท้อนจากความรู้และอานิสสรวมไปถึงโทษที่เกิดจากการละเมิดที่เป็นบาปอกุศลธรรมจากศีล 5 ทำให้มีความรู้ความเข้าใจนำไปสู่การปฏิบัติกุศลธรรม (ธรรมะฉันทะ) จนสามารถพัฒนาตนเองได้

คำสำคัญ: แรงจูงใจ, การรักษาศีล 5, ชุมชนแม่याกวาง

Abstract

This research has three objectives: 1) to study the motivation for upholding the five precepts of people in Mae Yang Kwao Community, Rong Kwang District, Phrae Province according to Buddhism, 2) To study the behavior of the five precepts of the people in Mae Yang Kwao community. Rong Kwang District, Phrae Province, and 3) to analyze the motivations for Motivation for Upholding the five precepts of people in Mae Yang Kwao Community, Rong Kwang District, Phrae Province. It's mixed methods research between quantitative research methods with qualitative research. The field study from in-depth interviews with 15 key informants, then analyzing the content of the thesis.

The research Finding

1. The motivation according to Buddhism was found that The Buddha understood the disposition of the listeners and therefore was able to choose different methods that matched the original basis of that person. and pointed out the Buddhist way of motivating in keeping the 5 precepts, there are 4 Buddhist methods; (1) Apinya and intrinsic motivation, (2) Desire motivation, (3) Penalty motivation, and (4) Goal motivation.

2. From the study, it was found that people did not keep the 5 precepts on a regular basis. But there is a time when keeping the 5 precepts on an important occasion and most of the people cannot keep all the 5 precepts, including the strict precepts cannot be done. Regarding the problems and obstacles in keeping the 5 precepts of the majority of people, it was found that the occupations that had to be relied on to earn a living and support the

family. which is not conducive to keeping all the precepts. Online media consumption affects expression behavior. and receiving true or false information and the place that affects the precepts Indicates that the temple is conducive to keeping the precepts well. But at home or at work it is difficult to control and keep precepts.

3. An analysis of the motivations for keeping the 5 precepts of the people in the community It consisted of 2 types of motivation: 1) extrinsic motivation, consisting of 4 issues: (1) motivation from temples and monks, (2) motivation from traditions, (3) motivation from the 5 precepts village project, and (4) motivation from media and advertising in part 2) internal motivation, namely good motivation, which is the basic needs in life reflected from knowledge and virtue, including the penalty caused by the violation of the 5 precepts, resulting in understanding leading to the practice of meritorious dharma (dharma chantha) until being able to develop oneself

Keyword: Motivation, community information, Upholding the Five Precepts, Mae Yang Kwao Community

บทนำ

ในปัจจุบัน ศีล 5 ถือได้ว่าเป็นกฎระเบียบอยู่คู่กับสังคมพุทธของไทย มาก่อนที่จะมีการร่างกฎหมายขึ้นมาเพื่อบังคับใช้ ซึ่งตัวศีลเองนอกจากจะเป็นพื้นฐานธรรมของปัจเจกบุคคลแล้ว ศีลยังถือได้ว่าเป็นหมวดธรรมที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคมอีกด้วย ดังนั้น ศีลจึงครอบคลุมเรื่องการจัดระเบียบชีวิตด้านนอกทั้งหมด เท่าที่จะช่วยทำสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไป กิจกรรมทั้งหลายของหมู่ชน ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม และสภาพแวดล้อมที่ควรจัดได้ ให้มีสภาวะ ที่เกื้อกูลแก่ความเจริญงอกงามของชีวิตด้านใน จึงสอดคล้องกับการที่ชีวิตด้านในที่เจริญงอกงามนั้นจะสะท้อนผลดีงามออกมาแก่ชีวิตด้านนอก คือเหมาะแก่การที่ทุกๆ คนจะพากันปฏิบัติตามหลักศีล สมาธิ ปัญญา โดยเฉพาะจะได้สามารถฝึกจิตและปัญญาให้เจริญ เพื่อจะได้ประสบชีวิตที่มีความสุขแท้จริง พร้อมด้วยจิตใจที่เป็นอิสระผ่องใสเบิกบานในท่ามกลางสังคมและสภาพแวดล้อมที่สงบเรียบร้อยร่มเย็นเป็นสุข (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2557)

สำหรับพุทธศาสนิกชนไทยที่ผ่านมา การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามหลักศีล 5 ด้วยการขอสมาทานศีลจากพระ หรือเรียกว่า สมาทานวิรัติ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2557) เมื่อรับพร และคำสอนแล้วก็น้อมนำมาปฏิบัติตามด้วยความตั้งใจ แต่ปัจจุบันมักปรากฏว่าการสมาทานศีลนั้น เป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของศาสนพิธีมากกว่าที่จะมุ่งปฏิบัติอย่างจริงจัง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของพุทธศาสนิกชน พบว่า มีปัจจัย 3 ประการ กล่าวคือ (1) การหล่อหลอมกลุ่มเกลาของครอบครัว ชุมชน และสังคม (2) ตัวแบบที่มีชีวิต (บิดา มารดา ครูอาจารย์ ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น) และตัวแบบสัญลักษณ์ (ผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคมทั้งในอดีต และปัจจุบัน) (3) ความต้องการพ้นจากความทุกข์ หรือปัญหาที่ตนเผชิญอยู่ และกระบวนการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น มี 3 ขั้นตอน คือ การเรียนรู้ การฝึกฝน และสร้างความมั่นคงใน

การเปลี่ยนแปลง เป็นกระบวนการฝึกรอบมทำให้เกิดแรงจูงใจเพื่อทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยมีปัจจัยที่สนับสนุน ประการ คือ การควบคุมอิริยาบถและสภาพแวดล้อม การขยายขอบเขตการเรียนรู้ และการปรับพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน (รินธรรม อโศกตระกูล และลัดดา ปิยะวงศ์รุ่งเรือง, 2554) กระบวนการฝึกรอบมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

การรักษาศีล 5 ของประชาชนของในชุมชนแม่ียงกวาว เป็นเขตปกครองของคณะสงฆ์ในเขตอำเภอร่องกวาว จังหวัดแพร่ ขานรับนโยบายสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงการรักษาศีล 5 ในชีวิตประจำวัน และส่งเสริมนโยบายตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 สร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนเกี่ยวกับโครงการฯ และเน้นจากนโยบายสู่การปฏิบัติ จากเดิมที่ประชาชนเคยมีความรู้ความเข้าใจอย่างผิวเผินและปฏิบัติตามกันมา ก็มีการประชาสัมพันธ์ผ่านการเผยแพร่และการสงเคราะห์ เช่น การเทศนาเรื่องศีล 5 ในวันสำคัญต่าง ๆ การเทศนาในงานศพ และในโอกาสการอบรมกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน โรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น ทำให้ประชาชนเข้าถึง เข้าใจ ในหลักศีล 5 เพิ่มมากขึ้น จนนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติรักษาศีลในชีวิตประจำวัน แต่ก็ยังพบว่ายังมีปัจจัยด้าน

อื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการรักษาศีล 5 ของประชาชนด้วยเช่นกัน

ผู้วิจัยเห็นว่า การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามหลักศีล 5 นั้น จำเป็นต้องทำให้เกิดแรงจูงใจที่มีความยั่งยืน และเป็นแรงจูงใจที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับทุกด้านของสังคม ดังนั้น วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องศึกษาแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องกวาว จังหวัดแพร่ โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษานวนคิดคำสอนเรื่องศีล 5 และแรงจูงใจตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์แรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ของประชาชนชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องกวาว จังหวัดแพร่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสร้างแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ตามแนวพระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องกวาว จังหวัดแพร่
3. เพื่อวิเคราะห์แรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ของประชาชนชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องกวาว จังหวัดแพร่

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องกวาว จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดคำสอนเรื่องศีล 5 ในพระพุทธศาสนา

อันว่า ศีล คือ เจตนาเป็นศีล เจตสิกเป็นศีล ความสำรวมเป็นศีล ความไม่ล่วงละเมิดเป็นศีล อีกทั้งเป็นวิธีการฝึกฝนอบรมตามหลักพระพุทธศาสนา เป็นก้าวแรกของการเรียนรู้เพื่อการควบคุมความประพฤติของมนุษย์ให้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เบียดเบียนกัน และในอีกด้านหนึ่ง ศีลยังเป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจ ตัณหา ในใจมนุษย์ ศีล จึงเป็นทั้งสิ่งที่ควบคุมความประพฤติ และการขัดเกลาจิตใจ

ตนเองของมนุษย์ไปพร้อม ๆ กัน สำหรับสาวกผู้ยังครองเรือน มีวิถีสรวาส พระพุทธเจ้าทรงสอนให้สาวกนำศีล 5 มาปฏิบัติ เพื่อการดำเนินชีวิตในทางที่ต้งามเกื้อกูลการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และช่วยพัฒนาให้ก้าวสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ด้วยเหตุนี้ ศีล 5 จึงมีความสำคัญในมิติด้านสังคม การอาศัยอยู่ร่วมกัน ทำให้มนุษย์รู้จักที่จะควบคุมตนเอง และมีการเคารพสิทธิของตนเอง และผู้อื่น ศีลข้อที่ (1) การไม่ฆ่า ทำร้าย ทำให้มนุษย์เคารพในสิทธิในชีวิตผู้อื่น ทำให้รู้จักอบรมตนให้มีเมตตา เอื้ออาทร เห็นชีวิตผู้อื่นเสมอกับชีวิตของตน (2) การไม่ลักทรัพย์ ทำให้มนุษย์เคารพสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่น ทำให้เว้นจากการเลี้ยงซีพที่ไม่สุจริต (3) การไม่ประพฤตินอกใจ คู่ครอง ทำให้มนุษย์เคารพสิทธิในการดำรงชีวิตคู่ ทำให้ครอบครัวไม่แตกร้าง ไม่กระทำสำส่อนเยี่ยงสัตว์เดรัจฉาน (4) การไม่พูดปด ทำให้รู้จักเคารพสิทธิในการรับรู้ข้อมูลที่เป็นจริง ป้องกันไม่ให้เกิดการทำลายประโยชน์ของผู้อื่น และของตน เป็นคนมีสำจะ (5) การไม่ดื่มของมึนเมา ทำให้เคารพสิทธิในร่างกายของตนที่จะไม่นำสิ่งที่ทำร้ายสุขภาพ และสติปัญญา มาสู่ตน (ขันทอง วัฒนธรรมประดิษฐ์, 2556)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจ

แรงจูงใจ คือ ความตั้งใจของบุคคลหนึ่งที่จะใช้กำลังและความสามารถของตนเองในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยแรงจูงใจนั้นจะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ก่อให้เกิดพลังและทิศทางในการกระทำการบางอย่าง (สุภาภรณ์ แก่นจันทร์, 2553) พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีสิ่งจูงใจ (Motive) หรือแรงขับเคลื่อน (Drive) เป็นความต้องการที่กดดันจนมากพอที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ความต้องการบางอย่างเป็นความต้องการทางชีววิทยา (Biological) เกิดขึ้นจากสภาวะตั้งเครียด เช่น ความหิว กระหายหรือความลำบากบางอย่าง เป็นความต้องการทางจิตวิทยา (Psychological) เกิดจากความต้องการ การยอมรับ (Recognition) การยกย่อง (Esteem) หรือการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน (Belonging) ความต้องการส่วนใหญ่อาจไม่มากพอที่จะจูงใจให้บุคคลกระทำในช่วงเวลานั้น ความต้องการกลายเป็นสิ่งจูงใจ เมื่อได้รับการกระตุ้นอย่างเพียงพอจนเกิดความตั้งเครียด (Phillip Kotler, & Gary Armstrong, 2002)

Angelo Kinicki และ Brian Williams ให้ข้อคิดเห็นว่าคุณค่าของการจูงใจ ประกอบด้วยปัจจัย 5 ประการ ดังนี้

1. ทำให้พนักงานต้องการทำงานในองค์การเป็นปกติที่เจ้าของกิจการหรือผู้บริหารต้องการพนักงานที่มีความสามารถเข้ามาร่วมทำงานร่วมกันในองค์การ
2. ทำให้พนักงานมีความจงรักภักดี ไม่ว่าจะในช่วงเวลาที่สภาพเศรษฐกิจขององค์การจะดีหรือไม่ก็ตาม องค์การก็ยังคงต้องการให้พนักงานที่ดีและมีความสามารถอยู่กับองค์การตลอดไป
3. ทำให้พนักงานรักษาระเบียบวินัย ในองค์การหลายแห่งนั้น การขาดงานหรือการไม่ตรงต่อเวลาของพนักงานคือพฤติกรรมที่ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้น
4. ทำให้พนักงานได้มีการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นพนักงานบางคนทำงานเพียงเพื่อไม่ให้ถูกไล่ออก แต่ในทางกลับกันองค์การต้องการพนักงานที่มีความสามารถทำงานอย่างมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. ทำให้พนักงานทุ่มเทให้กับองค์กรมากขึ้น โดยส่วนใหญ่องค์กรมักมีความคาดหวังให้พนักงานในองค์กรทำงานให้มากกว่าหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง (Angelo Kinicki, & Brian K. Williams, 2009)

ทฤษฎีแรงจูงใจ (Existence Relatedness Growth, E.R.G.) ของ Clayton Alderfer นักวิชาการแห่งมหาวิทยาลัย Yale ได้พัฒนาทฤษฎีความต้องการดำรงอยู่ความสัมพันธ์และความก้าวหน้า ที่เรียกรวมกันว่า ทฤษฎี ERG (ERG Theory) ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีความต้องการของ Maslow โดย Alderfer สรุปว่าความต้องการของมนุษย์สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิตความต้องการทางด้านความสัมพันธ์ และความต้องการความเจริญก้าวหน้า โดยศาสตราจารย์ สุธศรีวงศ์ กล่าวว่า ทฤษฎีนี้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็นชั้นๆ และความต้องการของมนุษย์เริ่มต้นที่ขั้นต้นก่อนเช่นเดียวกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ แต่ทฤษฎีนี้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็นเพียง 3 ชั้น ได้แก่

(1) ความต้องการการอยู่รอด เป็นความต้องการขั้นแรกสุด อาทิกการได้รับเงินเดือนประจำ มีการทำงานที่มั่นคง มีสภาพการทำงานที่ปลอดภัย มีเวลาหยุดพักที่เหมาะสม มีการดูแลพนักงานในด้านต่าง ๆ เช่น มีโรงอาหาร มีการประกันภัยและประกันสุขภาพมีอากาศบริสุทธิ์ และมีแสงสว่างที่พอเพียง เป็นต้น

(2) ความต้องการความสัมพันธ์ เป็นความต้องการในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับมนุษย์ อาทิกการมีเพื่อน มีทีมงาน มีครอบครัว มีกิจกรรมทางสังคม มีผู้บังคับบัญชาที่ดี รวมถึงมีค่าตอบแทนจากผลงาน (ซึ่งย่อมสะท้อนการได้รับการยอมรับในความสามารถและผลงานของตนเอง)

(3) ความต้องการเติบโตก้าวหน้า เป็นความต้องการในงานที่น่าสนใจและท้าทาย ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบสูง ได้รับความก้าวหน้าในองค์กร และได้รับความสำเร็จในชีวิต

ทฤษฎีนี้ระบุว่า หากมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการในขั้นต้นแล้ว ความต้องการก็จะพัฒนาไปสู่ขั้นถัดไป แต่หากความต้องการในขั้นถัดไปไม่ได้รับการตอบสนอง มนุษย์ก็จะถอยความต้องการกลับลงมาสู่ขั้นก่อน โดยละทิ้งความต้องการขั้นถัดไปโดยปริยาย (ศาสตราจารย์ สุธศรีวงศ์, 2557)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การศึกษาภาคสนามจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แล้วนำมาวิเคราะห์ประกอบเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึง รายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

2) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability)

4) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

8) รวบรวมแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านแม่ยางกวาวอำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 365 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 191 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้ทำการสุ่มมาจากการใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) (สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2556)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการลงพื้นที่ภาคสนาม (Field Study) เพื่อสัมภาษณ์บุคคลในพื้นที่ชุมชนบ้านแม่ยางกวาว ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านแม่ยางกวาวอำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ จำนวน 15 รูป/คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) (สุวิมล ทิรกานันท์, 2555) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. การสร้างแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ตามแนวพระพุทธศาสนา

แรงจูงใจตามแนวพระพุทธศาสนามีหลายทาง คือ การนำมนุษย์ไปสู่อิสรภาพความสุขสงบเย็น สร้างประโยชน์ให้แก่ตนเอง และสังคม พระธรรมของพระพุทธเจ้าสั่นสะเทือนโลกธาตุ ทำให้มนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงความเห็นจากเห็นผิดไปสู่ ความเห็นถูก (สัมมาทิฏฐิ) กล่าวได้ว่า พระพุทธศาสนาใช้ประโยชน์จากแรงจูงใจ 2 ประเภท คือ (1) แรงจูงใจภายนอก (2) แรงจูงใจภายใน

1) แรงจูงใจภายนอก อาศัยหลักศรัทธา หรือความเชื่อในการจูงใจให้เกิดความเห็นคล้อยตาม และนำไปปฏิบัติ ศรัทธา เป็นหลักธรรมที่ทำให้เกิดความเชื่อใจ และความเชื่อถือ พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงบุคคลในโลกนี้มีอยู่ 4 ประเภท ที่อาศัยรูปหรือคุณสมบัติ 4 เป็นเครื่องมือในการสร้างแรงจูงใจ เป็นเหตุให้เชื่อใจ หรือเกิดศรัทธา ได้แก่ (1) บุคคลผู้ถือรูปเป็นประมาณ (เชื่อใจในรูป) (2) บุคคลผู้ถือเสียงเป็นประมาณ (เชื่อใจในเสียง) (3) บุคคลผู้ถือความเศร้าหมองเป็นประมาณ (เชื่อใจในความเศร้าหมอง) (4) บุคคลผู้ถือธรรมเป็นประมาณ (เชื่อใจในธรรม) การแสดงธรรม หรือทำให้คนสนใจในธรรมนั้นการอาศัยบุคคลซึ่งเป็นแรงจูงใจภายนอกเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดความสนใจ ศรัทธาจากคุณสมบัติภายนอก ได้แก่ รูปลักษณะ กิริยาท่าทาง เป็นต้น และศรัทธาที่เกิดจากคุณสมบัติภายในบุคคลความรู้อันยิ่งยวดของบุคคลนั้นสามารถเป็นเครื่องมือให้คนสนใจ เมื่อคนสนใจ ทำให้เกิดการฟังเรื่องราวที่ดีที่เป็นประโยชน์เป็นไปเพื่อการพาตนออกจากทุกข์ เกิดศรัทธาเห็นชอบในธรรมนั้นแล้วนำไปปฏิบัติตั้งนั้น แรงจูงใจภายนอกในพระพุทธศาสนา ถือว่าเป็นเหตุให้เกิดแรงจูงใจภายในเป็นไปเพื่อกุศลเพื่อประโยชน์ และความสุข

2) แรงจูงใจภายใน เป็นความปรารถนาที่อยู่ในใจของมนุษย์ คือ ความอยาก หรือความต้องการ แนวคิดเรื่อง ตัณหา และฉันทะ (1) ตัณหาฉันทะ ฉันทะคือตัณหา เป็นฉันทะที่เป็นตัณหาฝ่ายชั่ว (2) กัตตุกัมยตาฉันทะ ฉันทะคือความใคร่เพื่อจะทำ ได้แก่ความต้องการทำหรืออยากทำ เป็นฝ่ายกลาง ๆ คือ

ใช้ในทางที่ดีก็ได้ ชั่วก็ได้ และ (3) กุศลธรรมฉันทะ ฉันทะในกุศลธรรม หรือธรรมฉันทะที่เป็นกุศล เป็นฝ่ายดีงามหรือกุศล เรียกสั้นๆ ว่า กุศลฉันทะ ดังนั้น แรงจูงใจที่นำไปสู่จุดหมายชีวิตเป็นไปเพื่อประโยชน์ตามแนวพระพุทธศาสนาในระดับเบื้องต้น คือ การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่เป็นจุดหมายต้องสร้างให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของแต่ละคน จัดว่าเป็นแรงจูงใจด้านบวก

สรุป แนวทางการสร้างแรงจูงใจในพระพุทธศาสนา คือ การสร้างแรงจูงใจด้านบวกให้เกิดขึ้นในจิตใจมนุษย์ ด้วยการปรับเปลี่ยนมุมมอง การให้แนวคิดเพื่อใช้พิจารณาไตร่ตรองด้วยตนเอง (โยนิโสมนสิการ) โดยมีพระพุทธเจ้าและพระสงฆ์สาวกเป็นผู้ชี้ทาง (กัลยาณมิตร)

2. พฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่

1) พฤติกรรมการรักษาศีล 5 ข้อที่ 1 เว้นจากการฆ่าสัตว์ของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับว่าเคยฆ่าสัตว์ โดยมีผู้ที่ตอบแบบสอบถามว่า เคย มีจำนวนถึง 189 คน จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 191 คน โดยสาเหตุหลัก ๆ คือ การขาดสติ ยั้งคิด, การฆ่าสัตว์เพื่อนำมาปรุงอาหาร เพื่อความสนุก ทำเพื่อป้องกันตัว และทำเพื่อเป็นอาชีพ ส่วนคนที่ตอบว่าไม่เคยฆ่าสัตว์ มีจำนวนแค่ 2 คน โดยในประเด็นนี้พบสาเหตุว่า การที่ไม่ฆ่าสัตว์เพราะกลัวโทษคือบาป อีกทั้งไม่ชอบการฆ่าสัตว์ ไม่กล้าที่จะลงมือฆ่าสัตว์ และมีสติยั้งคิด

2) พฤติกรรมการรักษาศีล 5 ข้อที่ 1 เว้นจากการลักทรัพย์ ของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามว่า ไม่เคย มีจำนวน มากกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามว่า เคย ในทุกข้อ ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมการรักษาศีลข้อที่ 1 ของประชาชนชุมชนแม่ียงกวาวนี้มีสาเหตุหลักส่วนใหญ่มาจาก กลัวโทษคือบาป ไม่มีความจำเป็นที่จะลักขโมย ความที่ไม่ชอบลักขโมย การมีสติยั้งคิด และกลัวการถูกลงโทษตามกฎหมายบ้านเมือง

3) พฤติกรรมการรักษาศีล 5 ข้อที่ 3 เว้นจากการประพฤตินอกใจของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ พบว่า มีผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่าไม่เคยมีความสัมพันธ์กับคู่อริของท่านก่อนแต่งงาน โดยมีจำนวนมากถึง 148 คน คิดเป็นร้อยละ 77.00 และตอบว่าไม่เคยมีบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงชู้สาวที่ไม่ใช่คนรักของตน มีจำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 96.00 ส่วนในประเด็นว่าเคยเที่ยวสถานบริการ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามว่า ไม่เคย มีจำนวนถึง 174 คน คิดเป็นร้อยละ 91.00 ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 191 คน ส่วนสาเหตุหลัก ๆ พบว่า เป็นการให้เกียรติคู่สมรส กลัวโทษคือบาป มีความรักครอบครัวและซื่อสัตย์ต่อกัน การรอให้คู่อริมีความยินยอมพร้อมใจเมื่อถึงเวลา เป็นต้น

4) พฤติกรรมการรักษาศีล 5 ข้อที่ 4 เว้นจากการพูดเท็จของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ มีผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ว่า เคย พูดจาโกหก พูดเท็จ ในภาพรวมมีจำนวนถึง 185 คน คิดเป็นร้อยละ 97.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 191 คน นั้นเป็นเพราะว่าคิดว่าการโกหกพ่อแม่หรือการโกหกเพื่อนเป็นเรื่องปกติ เพื่อหลีกเลี่ยงความผิด และที่โกหกเพราะไม่ยอมให้พ่อแม่หรือไม่ยอมให้เพื่อนเสียใจ ส่วนผู้ที่ตอบแบบสอบถามว่า ไม่เคย มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 191 คน จะเห็นว่าคนที่ไม่เคยโกหกมีจำนวนน้อยมาก สาเหตุหลักเพราะกลัว

โทษคือบาป แต่ประเด็นสำคัญที่ว่า การที่เคยพูดกับบุคคลอื่นเพื่อผลประโยชน์ของตนเองหรือไม่ พบว่า มีผู้ที่ตอบแบบสอบถามว่า เคย มีจำนวน 65 คน จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 191 คน ซึ่งมีน้อยกว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามว่า ไม่เคย มีจำนวน 126 คน โดยสาเหตุหลัก ๆ พบว่า กลัวโทษคือบาป มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และกลัวทำผิดกฎหมายบ้านเมืองอีกด้วย

5) พฤติกรรมการรักษาศีล 5 ข้อที่ 5 เว้นจากการดื่มสุราเมรัยและยาเสพติดให้โทษของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่พบว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามว่า ไม่เคยดื่มสุรา มีจำนวนถึง 99 คน คิดเป็นร้อยละ 51.83 ซึ่งเกินครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 191 คน สาเหตุหลัก ๆ พบว่า ไม่ชอบดื่มสุรายาเมาอยู่แล้ว การกลัวโทษคือบาป และมีปัญหาเรื่องสุขภาพ ส่วนประเด็นของการสอบถามว่าเคยดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามว่า เคย มีจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 53.93 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 191 คน ส่วนสาเหตุหลัก ๆ พบว่า อยากรู้ อยากลอง มีจำนวน คิดว่าไม่ใช่ของมีนเมาและไม่ได้ดื่มมาก การที่ไม่ทราบว่าเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเห็นคนอื่นดื่มเลยดื่มตาม ส่วนผู้ที่ตอบแบบสอบถามว่า ไม่เคย มีจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 46.07 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 191 คน ส่วนสาเหตุหลัก ๆ พบว่า ไม่ชอบดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และกลัวโทษคือบาป แต่ในประเด็นของ ท่านเคยเสพสารเสพติดให้โทษหรือไม่ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ว่า ไม่เคย มีจำนวน 148 คน ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 191 คน ส่วนสาเหตุหลัก ๆ พบว่า กลัวถูกจับติดคุกตาราง กลัวโทษคือบาป และการมีสติยังคิด และไม่ชอบสิ่งเสพติดอยู่แล้ว

อภิปรายผล

การนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

1. แรงจูงใจในพระพุทธศาสนามีทั้งที่เป็นแรงจูงใจทางบวก คือ กุศลธรรมฉันทะ และแรงจูงใจทางลบ คือ ตัณหา แรงจูงใจที่ถูกต้องควรส่งเสริมตามหลักพระพุทธศาสนา คือ แรงจูงใจที่เป็นไปเพื่อให้ถึงจุดหมายของมนุษย์ คือ การมีอำนาจเหนือกิเลสในใจตน ทำให้เกิดความรักในสิ่งที่ทำและมีความสุขเมื่อได้ลงมือทำ เป็นไปเพื่อประโยชน์ ทำให้จิตเป็นกุศลเกิดธรรมฉันทะ เกิดศรัทธาที่ใฝ่รู้แสวงหาความจริง เป็นศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา และมีความเมตตากรุณาปรารถนาดีต่อผู้อื่น เป็นแรงจูงใจที่นำไปสู่จุดหมาย คือ ความไฝเป็นเลิศสูงสุดของมนุษย์ เป็นไปเพื่อนิพพาน หรือความสุขเย็น ดังนั้น แรงจูงใจที่นำไปสู่จุดหมายชีวิตเป็นไปเพื่อประโยชน์ตามแนวพระพุทธศาสนาในระดับเบื้องต้น คือ การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่เป็นจุดหมายต้องสร้างให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของแต่ละคน จัดว่าเป็นแรงจูงใจด้านบวก แต่ด้วยมนุษย์ปุถุชนทั่วไปยังเป็นผู้มีกิเลสหนาเป็นผู้ข้องเกี่ยวกับกาม ยังแหวะเวียนข้องเกี่ยวกับกามกิเลส และตัณหา ซึ่งเป็นแรงจูงใจฝ่ายลบไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ และเกื้อกูล ในทางกลับกันพระพุทธศาสนาได้ใช้ประโยชน์จากแรงจูงใจฝ่ายลบที่อยู่ในจิตใจมนุษย์ มาสร้างแรงจูงใจให้เป็นแรงจูงใจภายในที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ชันทอง วัฒนะประดิษฐ์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง “กระบวนการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามหลักศีล 5 สำหรับผู้นำ” สรุปไว้อย่างน่าสนใจว่า พุทธวิธีสร้างแรงจูงใจ จุดหมายก็เพื่อชี้ทางจากผู้ที่อยู่ในที่มีด

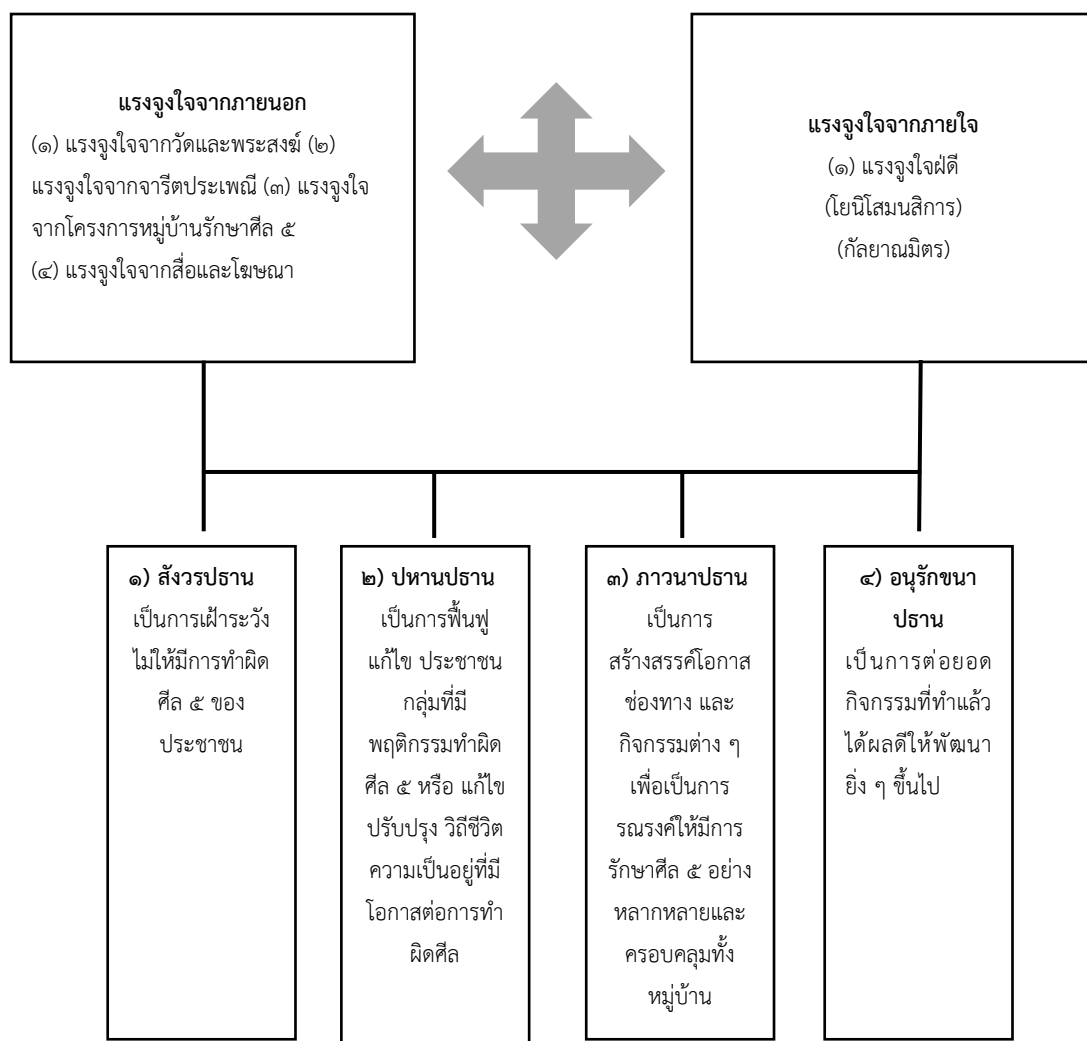
ไปสู่ที่สว่าง, ทำผู้ที่ไม่รู้ให้รู้ ช่วยผู้ที่ทุกข์ให้รู้จักความสุขที่แท้จริง นำประโยชน์สุขมาสู่ตนเอง และเป็นประโยชน์สุขต่อผู้อื่น ทำให้ เกิดความสามัคคี ใ่ว่างใจกัน สร้างสังคมมีความสงบสันติสุข อยู่อย่างสันติภาพ ผู้วิจัยพบว่า พระพุทธเจ้าทรงสร้างแรงจูงใจที่ถูกต้องดีงาม เป็นกุศล เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ที่ทรงสอน เรียกว่า เป็น กุศลธรรมฉันทะ ซึ่งเป็นแรงจูงใจตามแนวพระพุทธศาสนา คือ การปรารถนาที่ดีงาม ที่เกื้อกูลก่อเกิดประโยชน์ นำไปสู่การพัฒนาตนเอง พระองค์ทรงสร้างแรงจูงใจให้ผู้ฟังเกิดแรงจูงใจในตนเอง เป็นแรงจูงใจที่ดีงาม (ชั้นทอง วัฒนธรรมประดิษฐ์, 2556) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “หมู่บ้านรักษาศีล 5 : รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของชุมชนภายใต้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ชุมชนจะต้องสร้าง (1) ชุมชนต้องมีผู้นำที่ตั้งตนอยู่ในศีล 5 (2) มีการสร้างกฎกติกาและมีการเคารพกฎกติกา (3) อยู่ร่วมกันโดยใช้หลักความเมตตา (4) ไม่ตามกระแสวัตถุนิยม คือมีความพอเพียง ความพอใจในสิ่งที่มีอยู่ (5) มีความพร้อมเพียง มีความสามัคคีของหมู่คณะ และการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของชุมชนในสังคมไทยทั้ง 4 ภาคมีความสอดคล้องกัน ในมิติการใช้ศีล 5 เป็นพื้นฐานในการสร้างกิจกรรมที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมดีของคนในชุมชน ดังโครงการสวดมนต์วันอาทิตย์พิชิตมาร อีกทั้งได้บูรณาการหลักศีล 5 เข้ากับการดำเนินชีวิตประจำวันโดยไม่ทำให้ศีล 5 กระทบต่อวิถีชีวิตตามปกติ (พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, 2560)

2. จากการศึกษาพฤติกรรมมารักษาศีล 5 ของประชาชนในเขตชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมพบว่า พฤติกรรมมารักษาศีล 5 ของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาวนั้น ไม่ได้มีการรักษาศีล 5 อยู่เป็นประจำ แต่มีช่วงเวลาในการรักษาศีล 5 ที่เป็นไปตามวาระสำคัญ ส่วนใหญ่ประชาชนไม่สามารถรักษาศีล 5 ได้ครบทุกข้อ การรักษาศีลแบบเข้มงวดนั้นไม่สามารถทำได้ ส่วนปัญหาและอุปสรรคของการรักษาศีล 5 ของประชาชนในชุมชนแม่ียงกวาว อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่พบว่า ด้านการประกอบอาชีพ ที่ต้องอาศัยในการทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว ซึ่งไม่เอื้อต่อการรักษาศีลให้ครบทุกข้อได้ ด้านการเสพสื่อออนไลน์ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออก และการรับข้อมูลข่าวสารจริงหรือเท็จ และด้านสถานที่ที่มีผลต่อการรักษาศีล โดยวัดเอื้อต่อการรักษาศีลได้ดี แต่ที่บ้านหรือที่ทำงานสามารถควบคุมและรักษาศีลได้ยาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญมาส เงินชุกลิ้น ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาการรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวงม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาโดยรวมในสังคมไทยเนื่องจากสภาพปัญหาต่าง ๆ สืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุ ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองการปกครองของชนชั้นผู้นำ ความเสื่อมทรามทางด้านคุณธรรมนำมาซึ่งความเหลื่อมล้ำทางสังคมถือเป็นปัญหาหลักของชุมชน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความแตกแยกเห็นแก่ตัวขาดความสามัคคี เป็นปัญหาต่อการพัฒนาประเทศชาติ จึงต้องมีการส่งเสริมให้สังคมได้รับการแก้ไขโดยการสร้างภูมิคุ้มกันและขจัดปัญหาให้หมดไป ด้วยการนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาปลูกฝังจิตใจผู้คนที่รู้จักและเกรงกลัวต่อบาปหรือ การกระทำที่ไม่ดี และไม่ถูกต้องซึ่งเป็นบ่อเกิด แก้ไขโดยการสร้างภูมิคุ้มกันและขจัดปัญหาให้หมดไป ด้วยการนำหลักธรรมของพระศาสดามาปลูกฝังจิตใจผู้คนที่รู้จักและเกรงกลัวต่อบาปหรือ การกระทำที่ไม่ดี และไม่ถูกต้องซึ่งเป็นบ่อเกิดความเห็นแก่ตัวมากจนก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น เพราะเป็นการกระทำที่

ผิวดิล 5 แต่หลังจากที่ประชาชนชาวตำบลหัวงุ่ม ได้รับการปลูกฝังจิตใจให้เป็นคนดีโดยนำหลักธรรมศีล 5 มาถือปฏิบัติตั้งแต่ปี พ.ศ.2557-2563 ประชาชนมีความเกรงกลัวต่อบาปมากขึ้น เห็นได้จากการดำเนินชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี คดีความน้อยลง ยาเสพติดลดน้อยลง ประชาชนประกอบอาชีพสุจริต ชุมชนมีความสงบมากขึ้น (กัญมาส เงินชุกกลิ่น, 2563)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “ศึกษาแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ของประชาชนในชุมชนแม่ยางกวาว อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 นักวิจัยได้ศึกษาและเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1. จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการสร้างแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 พบว่า ในพระพุทธศาสนากการสร้างแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 มีปัจจัยสำคัญ 2 ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยภายนอก คือ การอาศัยศรัทธาจาก

บุคคลภายนอก ได้บอกกล่าว ให้คำชี้แนะแนวทางการเชื่อถือในผู้สอนจัดว่าเป็นแรงจูงใจภายนอก ซึ่งคอยชี้ทาง และทำให้ผู้ฟังรู้จักจุดมุ่งหมายในการรักษาศีล 5 โดยเบื้องต้น คือ การรู้จักควบคุมตนเองไม่ทำความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น เพื่อเข้าถึงจุดหมายที่แท้จริง กล่าวคือ เดินเข้าสู่หนทางการดับทุกข์ เป็นการพัฒนาตนเองเพื่อก้าวเป็นอริยสาวกโดยลำดับ หลักปฏิบัติสำหรับอริยสาวกลำดับแรก สำหรับผู้ที่ยังดำเนินชีวิตในเพศฆราวาส ได้แก่ การปฏิบัติตามหลักศีล 5 และการมีศรัทธามั่นคงในพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ทั้ง 4 หลักการนี้ เป็นย่างก้าวเข้าสู่การเป็นพระโสดาบัน ทั้งหมดต้องอาศัยการเรียนรู้เพื่อนำไปฝึกฝน ทดลองปฏิบัติ ความรู้ที่เกิดขึ้นได้จากการปฏิบัติของตนเองนั้น นับเป็นปัจจัยที่สอง คือ ผู้ศึกษาต้องทดลอง จนเห็นผลตามจนเกิดความเห็นถูก มีจุดหมายที่แท้จริงในชีวิตสามารถมีความสุขสงบเย็นโดยไม่ต้องพึ่งปัจจัยภายนอก สิ่งนี้เป็นแรงจูงใจภายใน ถือว่าเป็นแรงจูงใจตามแนวพระพุทธศาสนาที่ประกอบด้วยกุศลเป็นไปเพื่อประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น แรงจูงใจภายในนี้จะทำให้การรักษาศีล 5 สามารถกระทำได้ด้วยความมั่นใจ ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งยั่วยุ ตามบัญชาการของมวลมหาภิเลศตมหาแรงจูงใจภายในจะเกิดขึ้นได้นั้น เริ่มจากมีแรงจูงใจภายนอกที่ได้จากกัลยาณมิตร เป็นผู้ชี้แนวทางเกิดการความรู้เป็นการเรียนรู้ที่ได้จากการฟังและการคิด อันจะนำไปสู่การเรียนรู้จากการฝึกฝนปฏิบัติด้วยตนเอง

2. แรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนในเขตชุมชนบ้านแม่ยางกวาว อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่รักษาศีล 5 ส่วนมากเกิดจากการที่ทุกคนเป็นชาวพุทธ ได้รับการปลูกฝังเรื่องการรักษาศีล 5 มาโดยตลอด กับทั้งพระสงฆ์ก็ได้ทำหน้าที่ในการเทศนาสั่งสอน อบรม และชี้แจงแสดงโทษของการกระทำผิดศีล ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงกลัวต่อบาปและผลของบาปที่ตนกระทำ แรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่รักษาศีล 5 มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ประการ ได้แก่ 1. แรงจูงใจจากภายนอก ประกอบด้วย (1) แรงจูงใจจากวัดและพระสงฆ์ (2) แรงจูงใจจากจารีตประเพณี (3) แรงจูงใจจากโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 (4) แรงจูงใจจากสื่อและโฆษณา 2. แรงจูงใจจากภายใน คือ แรงจูงใจใฝ่ดี

3. เมื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่สามารถรักษาศีล 5 ได้นั้น พบว่า ประชาชนส่วนมากจะไม่สามารถรักษาศีล ข้อที่ 1 ปาณาติบาต การฆ่าสัตว์, ข้อที่ 4 มุสาวาทา การพูดเท็จ และข้อที่ 5 สุราเมรัย การดื่มสุรา มากที่สุด สาเหตุจำแนกออกไปเป็น 2 ประการ ได้แก่ ความจำเป็นในการดำเนินชีวิต และวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน

4. จากข้อมูลการศึกษาวิเคราะห์ในภาพรวม ทำให้สามารถหาแนวทางการพัฒนาประชาชนในเขตชุมชนบ้านแม่ยางกวาว อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ให้รักษาศีล 5 นั้น ควรเป็นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน เป็นการประสานงานกันของพลังบวร คือ บ้าน วัด และราชการ ส่วนรูปแบบและวิธีการในการรณรงค์ให้ประชาชนในเขตชุมชนบ้านแม่ยางกวาว อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่รักษาศีล 5 นั้น สามารถประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักปธาน 4 ได้แก่ 1) สังวรปธาน เป็นการเฝ้าระวังไม่ให้มีการทำผิดศีล 5 ของประชาชน 2) ปหานปธาน เป็นการฟื้นฟู แก้ไข ประชาชนกลุ่มที่มีพฤติกรรมทำผิดศีล 5 หรือ แก้ไขปรับปรุง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีโอกาสต่อการทำผิดศีล 5 3) ภาวนापธาน เป็นการสร้างสรรค์โอกาสช่องทาง และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการรณรงค์ให้มีการรักษาศีล 5 อย่างหลากหลายและครอบคลุมทั้งหมู่บ้าน และ 4) อนุรักษนปธาน คือ เป็นการต่อยอดกิจกรรมที่ทำแล้วได้ผลดีให้พัฒนาอีก ๆ ขึ้นไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานของรัฐ องค์กรหรือสถาบันการศึกษา คณะสงฆ์ วัดต่าง ๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนได้มีการปฏิบัติธรรมและรักษาศีลกันมากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยเฉพาะการรักษาศีล 5 ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะลดปัญหาอาชญากรรม ความรุนแรง และอบายมุขให้ลดน้อยลง

2) วัด หรือ องค์กรทางพระพุทธศาสนาควรจัดรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมหรือสื่อรณรงค์เกี่ยวกับการรักษาศีลให้มากขึ้น เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพื่อให้พุทธศาสนิกชน ได้หันมาให้ความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาปฏิบัติตามศีล 5 อย่างจริงจังเพื่อความสงบสุขสันติสุขอย่างแท้จริง

3) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสรักษาศีล ไม่ส่งเสริมให้มีการขายสุรา ในสถานที่ที่เด็กและเยาวชนเข้าไปใช้บริการ ไม่ส่งเสริมให้มีการขายหวยทั้งใต้ดินและบนดินส่งเสริมให้คนมีอาชีพสุจริตทำ และทางราชการหรือหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้ทางพระพุทธศาสนาให้มาก โดยเฉพาะวัยรุ่น เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมของวัยรุ่น ในสังคมไทย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรจะมีการศึกษาถึงสาเหตุ ของพฤติกรรมการล่วงละเมิดศีล 5 ของพุทธศาสนิกชน ในเชิงลึก ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร และควรแก้ไขอย่างไร

2) ควรจะมีการศึกษาถึงพฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม สำหรับพุทธศาสนิกชนไทยในอนาคต

3) ควรจะมีการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยยึดหลักเบญจศีลเป็นเกณฑ์ ระหว่างเพศ กลุ่มอายุ และกลุ่มอาชีพ หรือระหว่างกลุ่มคนในสังคมเมืองและในสังคมชนบท

4) ควรจะมีการศึกษาเรื่องศีล 5 ที่เป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตรวมทั้งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการรักษาศีล 5 ของพุทธศาสนิกชนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาขาอาชีพในเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

กัญมาส เงินชุกกลิ่น. (2563). การศึกษาการรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวงม อำเภอพวน จังหวัด เชียงราย”, สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสยาม.

ชั้นทอง วัฒนะประดิษฐ์. (2556). “กระบวนการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามหลักศีล 5 สำหรับผู้นำ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2557). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*. พิมพ์ครั้งที่ 22. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาบุญเลิศ อินทปญฺโญ. (2560). หมู่บ้านรักษาศีล 5 : รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (ฉบับพิเศษ) (เมษายน-มิถุนายน 2560): 435-448.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สาคร สุขศรีวงศ์. *การจัดการ: จากมุมมองนักบริหาร*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท จี.พี.ไซเบอร์พริ้นท์จำกัด.

สุภาภรณ์ แก่นจันทร์. *ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) เขต 51*. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ. คณะบริหารธุรกิจ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์, (2556). *การวิจัยทางการศึกษา*. ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สุวิมล ตีรกานันท์. (2555). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Angelo Kinicki, & Brian K. Williams. (2009). *Management*. New York : McGraw-Hill Education.

Phillip Kotler, & Gary Armstrong. (2002). *Principles of Marketing*. New Jersey: Prentice Hall.

การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท

AN ADAPTATION TO THE NEW NOMALITY OF MONKS IN THERAVADA BUDDHISM

Thongchan Vilaiphone¹, รวีโรจน์ ศรีคำภา², พระสมุห์อนุสรณ์ กิตติวัฒน์³
Thongchan Vilaiphone¹, Raweerose Sricomepha², Phrasamu Anusorn Ruangpanyarat³
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย¹, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย²,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย³
Mahachulalongkornrajavidyalaya University¹, Mahachulalongkornrajavidyalaya University²,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University³
Email: sinthongvilaiphone@gmail.com

(Received: Jul 4, 2023; Revised: Jul 13, 2023; Accepted: Jul 20, 2023)

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าจากกรณีศึกษา “การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท” โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาพระธรรมวินัยเกี่ยวกับการครองตนของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท 2. เพื่อศึกษาแนวคิดและรูปแบบการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท 3. เพื่อเสนอแนวทางการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในสังคมปัจจุบัน เป็นการวิจัยแบบวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

ผลการศึกษาพบว่า

1. การครองตนของพระสงฆ์เพื่อให้เข้าหาวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่ เพื่อให้ปลอดภัยจากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ควบคู่ไปกับการดูแลสุขภาพ และมีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรม ทั้งในด้านอาหาร การแต่งกาย การรักษาสุขอนามัย การศึกษาเล่าเรียน การสื่อสาร ซึ่งสิ่งใหม่ ๆ เหล่านี้ได้กลายเป็นความปกติใหม่ จนในที่สุดเมื่อเวลาผ่านไปก็จะทำให้เกิดความคุ้นชินจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม การครองตนของพระสงฆ์ในอดีตกาลนั้นพระสงฆ์ท่านจะอยู่อย่างเรียบง่ายตามแบบจารีตประเพณีดั้งเดิม อันมีรูปแบบที่มีความเคร่งครัด และมีการปฏิบัติตามอาจารย์ที่พาปฏิบัติ ในขณะที่ปัจจุบันนี้ พระสงฆ์ส่วนใหญ่จะต้องปฏิบัติตามข้อวัตรและกิจของสงฆ์จากนั้นก็จะเป็นการศึกษาเล่าเรียน ทำให้พระสงฆ์มีภาระหน้าที่เพิ่มจากในอดีตและมีความรับผิดชอบต่อสังคมและช่วยเหลือสังคม สิ่งเหล่านี้คือบทบาทของพระสงฆ์ในปัจจุบัน

2. การจะดำรงความเป็นพระสงฆ์ที่เรียกว่าการครองตนให้อยู่ในสมณะสาธิต โดยเอาหลักของปาราชิก 4 มาเป็นกรอบของการครองตนที่สำคัญที่สุดประการแรก คือ การประพฤติพรหมจรรย์ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ได้ตลอดชีวิต เพื่อคลายความกำหนัด มิใช่เพื่อความกำหนัด โดยละเว้นจากการเสพเมถุนธรรม และการละเว้น

จากการถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้ แม้เพียงทรัพย์เท่ากับห้ามาสกขึ้นไป และการพรากกายมนุษย์ หรือการฆ่าชีวิตของผู้อื่น และการกล่าวอวดอุตริมนุสสรรม โดยการกล่าวถึงสิ่งที่ไม่เป็นจริง ซึ่งเป็นปาราชิก คือสิกขาบทข้อสี่ ที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ หากพระภิกษุสงฆ์รูปใดล่วงละเมิดก็จะขาดจากการเป็นพระสงฆ์ทันที

3. การครองตนตามหลักภavana 4 ในพระพุทธศาสนานี้มีคุณค่าและประโยชน์อย่างยิ่ง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้จริง และสามารถดำเนินชีวิตลักษณะที่เป็นทั้งสมาธิและสมาธิปฏิบัติได้ เพื่อความสงบสุขของโลกและสังคมส่วนรวม รวมทั้งเห็นความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เราอาศัยอยู่ ทั้งนี้ก็เพื่อส่งเสริมและพัฒนามนุษย์ให้มีทั้งความดี ความงาม และความรู้ ทางด้านกาย จิตใจ ปัญญา จนถึงความหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวลได้อย่างถูกต้องและมีแบบแผนที่ดีงาม และสามารถเป็นแนวการปฏิบัติสืบต่อไป

คำสำคัญ: ความปกติใหม่, การปรับตัว, รูปแบบ, การครองตนของพระสงฆ์

Abstract

The article presents the study results from the research. "An adaptation to the new normal of monks in Theravada Buddhism" with the objective 1. to study the doctrine and discipline on the self-reign of monks in Theravada Buddhism 2. to study the concept and pattern of the monks' adaptation to the new normal in Theravada Buddhism and 3. to propose guidelines for adapting to the new normal of monks in society. It is a documentary Research.

The research Finding

1. The reign of the monks in order to approach a new way of life in order to be safe from the spread of the COVID-19 virus, along with efforts to cure and adjust the concept, vision, management method, as well as behavior in terms of food, dress, and hygiene Education and communication—these new things have become the new normal. Until eventually, over time, it will become familiar to the point that it becomes part of the normal way of life of people in society. In the reign of the monks in the past, the monks lived in a simple way according to the traditional customs, which have a strict form, and followed the practice of the teachers at the same time in the present. Most of the monks have to follow the monastic observances and activities, then study. This makes the monks have more responsibilities than in the past, have social responsibilities, and contribute to society. These are the roles of monks today.

2. To maintain the status of a monk is called the reign of being in a monk's body. By adopting the principles of the *Pārajika 4* as the framework for self-dominance, the first and foremost being the conduct of the celibacy to be pure and complete throughout life to alleviate desire not for lust by refraining from drug use and refraining from taking things that

the owner has not given even if only assets equal to five or more and the deprivation of the human body or the killing of others and boasting of *Uttarimanusadhamma* by mentioning things that are not true which is a parachute is the *Pārajika 4* that the Buddha prescribes. If any monk trespasses, they will immediately be disqualified from being a monk.

3. Living according to the *Bhāvanā 4* principles in Buddhism is of great value and benefit. can be applied in real life and able to lead a life that is both a right way of life and a right practice for the peace of the world and society as a whole, including the importance of nature and the environment in which we live. This is to promote and develop human beings with goodness, beauty, knowledge of body, mind, and wisdom. Until being free from all suffering properly and with a good plan can be a guideline for further practice.

Keyword: The new normal, adaptation, form, monastic reign

บทนำ

พระพุทธศาสนาได้เกิดขึ้นในท่ามกลางศาสนา ลัทธิ และหลากหลายทางความเชื่อของสังคมอินเดียในสมัยนั้น เมื่อมีผู้ได้ฟังพระสัทธรรมคำสอนของพระพุทธองค์แล้วเกิดความเลื่อมใสยอมตนเป็นสาวก และได้เพิ่มขึ้นตามลำดับ เมื่อมีกุลบุตรผู้เข้ามาบวชเป็นภิกษุจำนวนมากขึ้น การประพฤติปฏิบัติของท่านเหล่านั้นจึงแตกต่างกัน ซึ่งกฎหมายและขนบธรรมเนียมของภิกษุนี้ เรียกว่าพระวินัย คือประมวลพุทธบัญญัติเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตและวิธีดำเนินกิจการต่าง ๆ ของพระภิกษุสงฆ์ และพระภิกษุณีสงฆ์ พระวินัยซึ่งเป็นพุทธบัญญัตินี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ อาทิพรหมจริยกาสิกขา และอภิสมัจจาริกาสิกขา (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : 110) คำว่า อาทิพรหมจริยสิกขา คือหลักการศึกษาในฝ่ายบพัญญูหรือข้อปฏิบัติซึ่งเป็นส่วนเบื้องต้นของพรหมจรรย์ของสงฆ์ สำหรับป้องกันความประพฤติเสียหายอันเป็นอาบัติหนัก ได้แก่ อาบัติปราชิก เป็นต้น คือสิกขาบททั้ง 227 ข้อ ที่มาในพระปาติโมกข์ ข้อปฏิบัติดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญที่ภิกษุต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มิฉะนั้นอาจเป็นเหตุเคลื่อนจากสมณเพศ คือ ขาดจากความเป็นภิกษุได้ ส่วนอภิสมัจจาริกาสิกขา คือหลักการศึกษาในฝ่ายขนบธรรมเนียมที่จะชักนำความประพฤติ ความเป็นอยู่ของภิกษุสงฆ์ให้ตั้งงามมีคุณค่ายิ่งขึ้นไป (ประพัฒน์ ศรีกุลกิจ, 2559 : 22)

เมื่อสภาพบริบทของสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดปัญหาขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม รวมไปถึงเป็นยุคที่ภัยพิบัติจากธรรมชาติที่มาจากทางอากาศ อาหาร และอาารมณณ์ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ต้องมีการปรับตัวในการครองตนตามวิถีความปกติใหม่ ซึ่งดูเหมือนว่าจะขัดแย้งกับวิถีการครองตนตามพระวินัยดั้งเดิม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของพระสงฆ์ในการครองตนตามพระธรรมวินัยตลอดไปจนถึงการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น กระแสของสื่อออนไลน์ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นต้น ทำให้พระสงฆ์ต้องปรับตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินชีวิตจำนวนมาก การขาดแคลน งบประมาณคลังในโรคภัย ความคับแค้นใจในชีวิตที่อาจไม่มีหนทางรอด

จึงต่างระดมสร้างกิเลสขึ้นมาปิดกั้นตัวเองด้วยความเห็นแก่ตัว ก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคมเพิ่มมากขึ้น กลายเป็นทุกข์หนักของคนในสังคม' นอกจากนี้ยังต้องพยายามไขว่คว้าหาสิ่งที่เรียกว่า ความสุข แต่ความสุขที่แท้จริงนั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคนในสังคมมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีปราศจากการเบียดเบียน ปราศจากกิเลสตัณหา ที่ครอบงำและสั่งสมพอกพูนกันมานานในจิตใจของมนุษย์

จากสภาพปัญหาของบริบททางสังคม ทำให้เกิดการเรียกวิถีการดำเนินชีวิตแบบ New Normal หรือที่เรียกว่าความปกติใหม่ ฐานชีวิตใหม่ เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีตอันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบ จนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่พระสงฆ์ในสังคมไทยคุ้นเคยอย่างเป็นปกติ และเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่พระสงฆ์จะต้องมีการปรับตัวการครองตนสู่ความปกติใหม่ ซึ่งอาจประกอบไปด้วยวิถีคิด วิธีการเรียนรู้ วิธีการสื่อสาร และวิถีการปฏิบัติในการดำเนินชีวิตแบบใหม่ เพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันที่อาจเกิดขึ้น และทวีความรุนแรงขึ้นได้ตลอดเวลา โดยการธำรงรักษาวิถีพระวินัยดั้งเดิม ผสมผสานกับวิถีความปกติใหม่ได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาเรื่อง รูปแบบการปรับตัวสู่ความเป็นปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท โดยมีประเด็นที่น่าสนใจว่าการครองตนของพระสงฆ์หลักพระธรรมวินัยที่ปรากฏในพระไตรปิฎกเป็นอย่างไร และรูปแบบการปรับตัวสู่ความเป็นปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมเป็นอย่างไร ตลอดจนผู้วิจัยจะได้ทำการวิเคราะห์องค์ความรู้เพื่อเสนอแนวทางการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์กับสังคมปัจจุบันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพระธรรมวินัยเกี่ยวกับการครองตนของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
2. เพื่อศึกษาแนวคิดและรูปแบบการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
3. เพื่อเสนอแนวทางการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์กับสังคมปัจจุบัน

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก และอรรถกถา และชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ ตำราวิชาการ หนังสือเอกสาร บทความ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

พระครูปลัดสุวัฒน สุวฑฒโน และ พระปัญญารัตนากร ได้ศึกษาเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรมในยุคโควิด 19” ผลการศึกษาพบว่า เพื่อยืนยันได้ว่าความสุขในการดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรมในยุคโควิด 19 โดยทั่วไปจะต้อง ขึ้นอยู่กับคนและความประพฤติกี่กระทำออกไปเท่านั้น ที่จะเป็นตัวชี้วัดและประเมินผลได้ตาม หลักเกณฑ์ของการประกอบความดี จึงขอยกหลักเวสาร์ชกรรมธรรม คือธรรมที่ทำให้เกิดความ กล้าหาญในการประกอบความดีเพื่อความ สุข 5 ประการ คือ

1. สัทธา ความเชื่อ คือ ให้เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ เชื่ออย่างมีเหตุผล ไม่เชื่อข่าวลือ ไม่เชื่อข่าวโคมลอย ไม่เชื่อเรื่องภูติ เป็นบุคคลต้นข่าว เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ คือเชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และต้องเป็นสัทธาที่

สัมพันธ์ด้วย ปัญหา หมายถึง ฟังมาแล้วให้ใช้ปัญหาตรวจสอบข้อมูลให้ถี่ถ้วนรอบครอบ

2. ศิล คือ ความสำรวมระวังในการรักษากาย วาจา ให้เรียบร้อยเป็นปกติทั้งพูดและทำ เพราะศิลปะแล้ว เย็น ถ้าทำแล้วผลออกมาอยู่ร้อนนอนทุกข์ ตัวอย่าง เช่น มือป็นรับจ้าง พ่อค้ายาเสพติด หรือมิฉฉาชีพทุกจำพวกไม่อาจนอนเป็นสุขอยู่กับที่กับคนรักภายในครอบครัวได้โดยตลอด เพราะต้องคอยหลบหนีสืบเปลี่ยนที่พักที่อาศัยไว้หลักแหล่งไม่มีความร่มเย็น ได้เงินจากค่าจ้าง แต่ต้องเหินห่างจากครอบครัวเพราะกลัวว่าจะถูกจับกุม

3. พาหุสัจจะ คือ ความเป็นผู้ศึกษามาก เป็นพหูสูต เพราะการศึกษาช่วยทำให้คนมีการ พัฒนาดีขึ้น มีวิสัยทัศน์ มีมุมมองในการวิเคราะห์ปัญหาและเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้ด้อยการศึกษา การศึกษาจะช่วยย่นระยะทางแห่งการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ถ้าไม่ศึกษาก็จะต้องเสียเวลาในการแก้ปัญหาชีวิตอยู่ร่ำไป ซึ่งในช่วงชีวิตนี้คนเหล่านั้นอาจจะต้องล้มหายตายจากไปเสียก่อน ก่อนที่จะแก้ปัญหาชีวิตได้สำเร็จ ประชาชนหลายท่านเปรียบเทียบไว้ว่า การศึกษาคือขุมทรัพย์ การศึกษา คือเสบียงคลังและการศึกษาคืออริยทรัพย์อันประเสริฐเป็นต้น

4. วิริยารัมภะ คือ การปรารถนาความเพียร หลักเกณฑ์ในการประกอบความดีนอกจากจะมี สัทธา-ศีล-พาหุสัจจะแล้ว ต้องเพียรพยายามบ่อด้วย คือ ขยันหมั่นเพียรในสัจจะที่ให้เนื่องนิตย์ต้องทบทวนย้าคิด ย้าทำ ย้าจำ และนำมาปฏิบัติให้ถูกต้องยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพราะอุปนิสัยของคนเรามากจะคิดและทำได้สาระพัน แต่ถ้ามีการทบทวนบ่อด้วย ๆ ความผิดพลาดบกพร่องที่เกิดก็จะได้รับการแก้ไขให้ เป็นปกติ เพราะ Nobody is perfect ไม่มีใครที่จะสมบูรณ์ได้ครบหมดในทุก ๆ เรื่อง สิ่งที่จะเป็นตัว ตรวจสอบและกันไม่ให้เกิดความบกพร่องผิดพลาดได้ คือ วิริยารัมภะ คือเพียรพยายามบ่อด้วย ดังมี คำกล่าวที่ว่า “เมื่อมีศรัทธาและศีลเป็นองค์ประกอบความดีในหน้าที่การงานอยู่อย่างสม่ำเสมอแล้ว ไชรั... โฉนเลยความชั่วจะมีช่องทางเข้ามาคล้ากลายได้”

5. ปัญญา คือ ความรอบรู้สิ่งที่ควรรู้ จะสังเกตเห็นหลักจริยศาสตร์ตามแนวพุทธศาสนาได้ เสมอว่าหลักธรรมหมวดใดก็ตามถ้าขั้นต้นด้วย สัทธา จะปิดท้ายด้วย ปัญญา เสมอ ซึ่งปัญญาใน จริยะข้อนี้ หมายถึง ความรอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้ ควรทราบ ควรจดจำไว้เป็นแบบอย่าง ไว้เป็นกรณีศึกษา และใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตในหน้าที่การงานที่ดีต่อไป เพราะว่าความรู้คืออาหารประเทือง ปัญญา แต่ถ้าเป็นความรู้ที่เป็นทางมิฉฉาทธิก็ให้เป็นเพียงสักแต่ว่ารับรู้โดยไม่ต้องเข้าไปคลุกคลีเพราะความรู้แนวมิฉฉาทธิถือว่าเป็นอกุศลเป็นผลแห่งบาป เช่น เรื่องอบายมุขต่าง ๆ เรื่องการคดโกงทุจริตต่อ หน้าที่ เอารัดเอาเปรียบ ก่อศัตรูผูกแรงแฆฆาตพยาบาทจนกลายเป็นแผนการชั่วร้าย ที่คอยห้าหั้น ประหัตประหารกันดุจเป็นลานมิกสัญญ์ ที่ต้องพลีด้วยเลือดเนื้อและชีวิตโต้ตอบกันไปมา ไปชนะแล้วยอมก่อเวร ปัญญาตัวนี้ถือว่าเป็นเสมือนภูมิคุ้มกันพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติมิให้ตกเป็นเบี้ย ล่างทางชั่วร้ายใด ๆ ได้อย่างประเสริฐ (พระครูปลัดสุวัฒน สุวฑฒโน และพระปัญญารัตนาร, 2563 : 120-121)

พระครูวรดิษฐ์ธรรมาภรณ์ ได้ทำการศึกษา “แนวทางการปรับตัวการบริโภคปัจจัย 4 ของพระสงฆ์เขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม” ผลการศึกษาพบว่า การบริโภคปัจจัย 4 ของพระสงฆ์ตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท

1. การบริโภคอาหารโดยอาศัยหลักพิจารณาเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของคุณค่าของ

อาหารให้ก่อนที่ที่จะบริโภค สำหรับพระภิกษุสงฆ์ก่อนจะฉันหรือบริโภคอาหารจะต้องรู้จักพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อให้เห็นคุณค่าที่แท้จริงของการบริโภคอาหาร ทำให้พระภิกษุสงฆ์สามารถดำรงชีพตามความสามารถอย่างเหมาะสม ไม่ประมาทหน้าที่ของพระภิกษุสงฆ์ เป็นอยู่อย่างมีสติและสัมปชัญญะ โดยสามารถพิจารณาแยกแยะถึงความคุณค่าแท้และคุณค่าเทียมจากการบริโภคอาหาร

2. ที่อยู่อาศัยหรือเสนาสนะควรมีความยินดีในที่อยู่ของตนไม่ว่าจะเลวหรือประณีตที่มีขนาดเล็กไม่หรูหรา ไม่สวยงามเหมือนชาวบ้านมีความพอใจยินดีในเสนาสนะของตนตามฐานะและพรษาที่ท่านจัดให้เป็น ที่ตามธรรมชาติจะกล่าวว่าท่านที่อยู่ป่าจะมีความตื่นกลัวมากเรื่องวังนอนคงจะไม่มีจะมีแต่การเจริญภาวนาเพิ่มความเพียร ทำให้พระภิกษุสงฆ์ไม่ต้องลำบากเหมือนแต่ก่อนและทำให้มีเวลามากขึ้นในศึกษาและปฏิบัติธรรมเป็นอย่างดี

3. การใช้จีวรในทางพระพุทธศาสนาถือว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นที่สุด เพราะวาปัจฉัยเครื่องอาศัยของบรรพชิตพึงจะต้องศึกษาให้แจ่มแจ้งตามหลักพระพุทธบัญญัติในฐานะเป็นเครื่องบริวารอุปโภคบริโภค แต่ให้บริโภคเพียงเพื่อกันแดด กันลม กันหนาวและเหลืออบุง มาสัมผัส สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย และเพียงเพื่อปกปิดอวัยวะ อันให้เกิดความละอาย เพื่อจะบำบัดความหนาวอันเป็นเหตุให้เกิดอาพาธประการหนึ่ง

4. การบริโภคยารักษาโรค หรือ บริโภคยาจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบจนมั่นใจว่าเมื่อบริโภคแล้วทุกขเวทนาในตนจะถูกระงับอย่างแท้จริง หนึ่งในเรื่องของการบริโภคคิลานเภสัชนี้มีสิ่งที่จะต้องระมัดระวังอย่าง ยิ่งโดยเฉพาะในสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีการใช้ยาที่เป็นโทษแก่ร่างกายกันอย่างกว้างขวางเพื่อเป็นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี การใช้ยารักษาโรคตามหลักพระพุทธศาสนานั้นเป็นการใช้ยาเพียงเพื่อบรรเทาเวทนาและความเจ็บปวด เป็นการบริโภคเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้มิใช่บริโภคตามกระแสสมัยใหม่เพียงเพื่อตอบสนองความต้องการที่ไม่มีที่สิ้นสุดการบริโภคนั้นตามหลักพระพุทธศาสนาจึงเป็นการบริโภคโดยใช้ปัญญาให้รู้จักการบริโภคที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง (พระครูวรดิษฐ์ธรรมาภรณ์ และคณะ, 2563 : 16)

จ่านงค์ ทองประเสริฐ ได้กล่าวเอาไว้ในหนังสือ “พุทธศาสนากับสังคม และการเมือง” โดยมี เนื้อหา ดังนี้ ว่าผ้านุ่งห่ม และ อาหารเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างที่สุดของชีวิต ถ้าหากไม่มีปัจจัยเหล่านี้ก็ไม่ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เรื่อง เสื้อผ้า อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ประกอบอาชีพ โดยสุจริตและศีลธรรมในสังคม トラบใดที่ต้องการของประชาชน ยังมีอยู่ยังมีความต้องการอยู่ดีกินดีและมีชีวิตอย่างมีความสุข จะให้คนมีศีลธรรมเป็นไปไม่ได้ พระพุทธเจ้า ไม่ให้เทศนาสอนแก่ผู้ที่มีจิตใจฟุ้งซ่าน ไม่มีสมาธิ เพราะคนที่กำลังแสวงหาปัจจัยเหล่านั้นไม่มีความ พอดีจึงขาดสติพร้อมทั้งขาดศีลธรรมในการประกอบอาชีพแห่งตน แต่ก็ไม่ได้ให้บริโภคปัจจัยนั้นอย่าง ฟุ่มเฟือย ทรงสอนให้พิจารณาก่อนบริโภคว่า บริโภคนั้นมิใช่เพื่อมัวเมา มิใช่เพื่อเล่น แต่เพื่อยังชีวิตให้เป็นไปที่จะได้ทำประโยชน์ให้แก่สังคมหรือส่วนรวมต่อไปเท่านั้น (จ่านงค์ ทองประเสริฐ, 2539 : 103)

กมลาศ ภูวนาธิพงษ์ ได้ศึกษาเรื่อง “พุทธจิตวิทยาบำบัดใจ ในสถานการณ์โควิด-19” ผลการศึกษาพบว่า เหตุโรคระบาดมีทุกยุคทุกสมัย เช่น ในสมัยพุทธกาลในเมืองเวสาลีเกิดโรคระบาด ในขณะนั้น ชาวเมืองคิดว่า เกิดโรคระบาด ฝนแล้ง ขาดแคลนอาหาร มีคนอดอยากล้มตายมากมาย ชากศพถูกโยนทิ้งนอกเมือง

พวกอมนุษย์ได้กลั่นศพท์พากันเข้ามาในเมือง ทำอันตรายคนให้ตายมากขึ้นอีกด้วย สมัยนั้นพระพุทธองค์ได้ตรัสรัตนสูตร ประกาศใช้ปิดป่าภัยโรคระบาด การสวดมนต์ปิดป่าภัยพิบัติด้วย “บทรัตนสูตร” ในครั้งนั้นเป็นพระสูตรที่พระพุทธองค์ทรงแนะนำให้พระอานนทน์น้อมเอาคุณของพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ให้เกิดเป็นอานุภาพขจัดปิดป่าภัยพิบัติทั้งหลาย ยกตัวอย่างในสมัยพุทธกาล การสูญเสียบุคคลอันที่รักของ นางปฏาจารา เป็นหญิงแม่บ้าน ดูแลลูก ครอบครัวนางไม่มีโอกาสศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติของชีวิตและโลก ขาดโอกาสการฝึกสติ เมื่อประสบการณ์เหตุการณ์สูญเสียสามี บุตรทั้ง 2 คน บิดา มารดา ในเวลาไล่เลี่ยกัน ทำให้นางโศกเศร้าเสียใจจนขาดสติ เมื่อขาดสติจิตก็ปรุงแต่งจมอยู่กับความทุกข์ ความโศกเศร้า พระพุทธองค์ทรงเป็นกัลยาณมิตรชี้แนะแนวทางพัฒนาสติโดยตรัสว่า “จงกลับได้สติเถิด น้องหญิง” เมื่อได้นางปฏาจารา ได้รับรู้ถึงความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจ มองเห็นว่าพระพุทธองค์ทรงเป็นที่พึ่งทางใจที่ดีที่สุด นางจึงได้สติคืนกลับมา ก็คลายความโศกเศร้าเสียใจลงได้ ความทุกข์นั้นจะเบาบางลง เมื่อมี “สติ” เป็นเครื่องคุ้มกันทางจิตใจ ทำให้ความทุกข์เบาบาง สภาวะจิตใจมีความสมดุล ทำให้สามารถเผชิญปัญหาและวิกฤตชีวิตได้

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าได้มีการนำแนวคิดต่าง ๆ มาเปรียบเทียบประกอบกับพระธรรมวินัยที่เกี่ยวข้อง ในปัจจุบันสังคมแตกต่างไปจากสมัยพุทธกาล อีกทั้งบริบททางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และความเป็นอยู่ของพระสงฆ์เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย วิธีการประพฤติปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยของพระสงฆ์ต้องอ่อนอ่อนผ่อนตามบริบททางสังคม ซึ่งมีความแตกต่างไปจากสมัยพุทธกาล เป็นสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปตามกระแสโลกยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดปัญหาขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมรวมไปถึงเป็นยุคที่ภัยพิบัติจากธรรมชาติที่มาจากอากาศ อาหาร และอารมณ์ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของพระสงฆ์ต้องมีการปรับตัวในการครองตนตามวิถีความปกติใหม่ ซึ่งเหมือนว่าจะขัดแย้งกับวิธีการครองตนตามพระวินัยดั้งเดิม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของพระสงฆ์ในการครองตนตามพระธรรมวินัยตลอดไปจนถึงการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทั้งนี้ทั้งนั้นพระสงฆ์ยังคงดำรงความเป็นสมณะอยู่ ซึ่งตามความหมายดั้งเดิมจริง ๆ แล้ว “สมณะ” ซึ่งหมายถึง “ผู้สงบ” หมายถึงนักบวชทั่วไป แต่ในพระพุทธศาสนา ท่านให้ความหมายจำเพาะหมายถึงผู้ระงับบาป ได้แก่ พระอริยบุคคล และผู้ปฏิบัติเพื่อระงับบาป ได้แก่ ผู้ปฏิบัติธรรมเพื่อเป็นพระอริยบุคคล นำเลื่อมใส นำศรัทธา มีวัตรปฏิบัติควรแก่การนับถือ แต่ความหมายของคำว่า “สมณะ” ในพระพุทธศาสนามีความลึกซึ้งกว่าความหมายเดิมมาก เพราะผู้ที่จะได้ชื่อว่าเป็นสมณะนั้น ต้องเป็นพระอริยบุคคล ตัดกิเลสตัณหา ระงับบาปกรรมได้ทั้งสิ้นทั้งปวง

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท” เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด พระธรรมวินัยการครองตนของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

- 1) ชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก และอรรถกถา

2) ชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ ตำราวิชาการ หนังสือเอกสาร บทความ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ศึกษาข้อมูลภาคเอกสารจากเอกสารปฐมภูมิและทุติยภูมิ

2) นำข้อมูลจากภาคเอกสารมาเรียบเรียงและวิเคราะห์เพื่อนำไปเป็นกรอบในการวิเคราะห์เรื่องเสนอแนวทางการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์กับสังคมปัจจุบัน และเรียบเรียงข้อมูลตามวัตถุประสงค์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่าง ๆ โดยตีความ และโยงไปถึงความสอดคล้องกันของข้อมูลแนวคิด ทฤษฎีสาระสำคัญเรื่องพระธรรมวินัยการครองตนของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อนำไปสู่แนวทางการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์กับสังคมปัจจุบัน

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. การครองตนของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท

พระสงฆ์มีพระธรรมวินัยเป็นเครื่องล่อหลอมกาย วาจา และใจ ให้มีจริยวัตรตรงตามและมีการปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบต่อหน้าและลับหลังส่วนในการดำรงชีพเป็นผู้เรียบง่าย ไม่สร้างปัญหาต่อสังคมเป็นที่เลื่อมใสของประชาชนทั่วไป และอีกหน้าที่หนึ่งของพระสงฆ์คือศึกษาหาความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลกอย่างแจ่มแจ้ง เพราะโลกปัจจุบันนั้นพระสงฆ์ต้องมีความรู้ถึงจะไปสอนประชาชนได้ ถ้าหากไม่มีความรู้ ไปสอนประชาชนก็ยากที่จะเป็นที่ยอมรับ เพราะพระสงฆ์นั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งของพระรัตนตรัย เป็นสถาบันหลักที่สำคัญยิ่งของพระพุทธศาสนา เป็นศาสนทายาทสายตรงของพระพุทธเจ้า เป็นผู้นำในบรรดาพุทธบริษัททั้ง 4 เหล่า คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา ในการรักษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลมีความมั่นคงยั่งยืนตลอดไป

การครองตนของพระสงฆ์ในอดีตกาลนั้นพระสงฆ์ท่านจะอยู่อย่างเรียบง่ายตามแบบจารีตประเพณีดั้งเดิม อันมีรูปแบบที่มีความเคร่งครัด และมีการปฏิบัติตามอาจารย์ที่พาปฏิบัติ ในขณะเดียวกันในปัจจุบันนั้นพระสงฆ์ส่วนใหญ่จะต้องปฏิบัติตามข้อวัตรและกิจของสงฆ์จากนั้นก็จะเป็นการศึกษาเล่าเรียน ทำให้พระสงฆ์มีภาระหน้าที่เพิ่มจากในอดีตและมีความรับผิดชอบต่อสังคมและช่วยเหลือสังคม สิ่งเหล่านี้คือบทบาทของพระสงฆ์ในปัจจุบัน

จากข้อมูลการศึกษารวบรวมในพระไตรปิฎก ผู้วิจัยพบว่า การใช้ชีวิตประจำวันจึงจำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอดด้วยการปรับตัวเข้าหาวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่ เพื่อให้ปลอดภัยจากการระบาดของไวรัสโควิด ควบคุมไปกับการพยายามรักษาและฟื้นฟูศักยภาพทางเศรษฐกิจและธุรกิจ นำไปสู่การสรรค์สร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรม ทั้งในด้านอาหาร การแต่งกาย การรักษาสุขอนามัย การศึกษาเล่าเรียน การสื่อสาร การทำธุรกิจ ฯลฯ ซึ่งสิ่งใหม่ ๆ เหล่านี้ได้กลายเป็นความปกติใหม่ จนในที่สุดเมื่อเวลาผ่านไปก็จะทำให้เกิดความคุ้นชินจน

กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า สิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดนั้นจะปรากฏอยู่ใน 2 ด้าน ได้แก่

1) ด้านการศาสนศึกษา การบริหารการปรับตัวด้านการศาสนศึกษา เป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพุทธบริษัท การแก้ปัญหาอย่างเข้าถึงเข้าใจต้องผ่านกระบวนการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาจิตใจ ที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทุกด้านของพุทธบริษัท ให้เกิดเป็นความรู้จากปัญญา และนำความรู้จากการศึกษาไปถ่ายทอด สื่อสาร และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ผิดเพี้ยน ซึ่งในสังคมปัจจุบันต้องยอมรับว่า เป็นเรื่องยากที่พุทธบริษัท 4 จะคำนึงถึงจุดนี้ และไม่ได้สนใจต่อการศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง ทำให้เกิดผลกระทบต่อความศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ดังนั้น คณะสงฆ์จึงต้องมีความกวดขันในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาพระพุทธศาสนาให้เป็นรูปธรรมชัดเจนได้มากที่สุด

2) งานด้านการเผยแผ่ของคณะสงฆ์ถือว่ามีความสำคัญมาก การวางแผนและการบริหารจัดการที่ดีจะเป็นการวางรากฐานของพระพุทธศาสนาให้มั่นคง ลดความเสี่ยงในด้านความศรัทธาและความเชื่อมั่นของพุทธศาสนิกชน การเผยแผ่ธรรมะในปัจจุบันมีหลายวิธี ได้แก่ การเทศนาธรรม ปาฐกถาธรรม อภิปรายธรรม สนทนาธรรม การสอนวิปัสสนากรรมฐานและการใช้สื่อประกอบการสอนธรรมะจะเลือกใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้รับ การเทศนาสั่งสอนประชาชน เป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ที่พระสงฆ์และคณะสงฆ์ ถือเป็นกิจการที่สำคัญที่สุดจุดหมายของการศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมประการหนึ่ง คือความรู้ความสามารถในการที่จะนำพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไปสู่ประชาชนหรือการเผยแผ่นี้เอง คณะสงฆ์ไทยเคยจัดให้มีโรงเรียนพระธรรมกถา ภิกษุสงฆ์ที่เทศน์ดี จะได้รับการยกย่องมาก ปัจจุบันมีบางวัดสอนวาทศิลป์ในหลักสูตรการศึกษาภิกษุสงฆ์สามเณร ก็เป็นการส่งเสริมภิกษุสามเณรให้มีความสามารถในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา อันเป็นหัวใจหลักในการประกาศพระพุทธศาสนา ให้มีความมั่นคงถาวรนั้น นับว่าได้ตามพุทธประสงค์ที่ทรงส่งสาวกประกาศพระพุทธศาสนาในเบื้องต้นแห่งพุทธกาล และเอื้อเพื่อต่อภฏ ระเบียบพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ไทยเป็นอย่างยิ่ง และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาถือว่าเป็นหน้าที่อันสำคัญของพระสงฆ์เพราะว่าพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนานั้นจะต้องมีความรู้ความสามารถและเทคนิควิธีการนอกเหนือจากความรู้ด้านหลักพุทธธรรม จึงจะสามารถทำการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ การเผยแผ่พระศาสนา เป็นการเผยแผ่ คาสอนของพระพุทธเจ้า ด้วยการอบรม สั่งสอนธรรมให้แก่พระสงฆ์สามเณร ให้แก่พุทธศาสนิกชน เพื่อเป็นการยังศรัทธาของพุทธศาสนิกชนให้เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป

2. รูปแบบการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท

การครองตนของพระสงฆ์นั้นจะต้องอยู่ในกรอบของพระธรรมวินัย ที่พระพุทธองค์ทรงมีพระพุทธานุญาต การบัญญัติปาราชิกสิกขาบทข้อแรกนับว่าสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมและหลักการของศาสนาสำคัญครั้งพุทธกาลที่กำหนดให้นักบวชต้องเว้นขาดจากการมีเพศสัมพันธ์ ปาราชิกสิกขาบทที่ 2 และที่ 3 อนุโลมตามหลักปฏิบัติของสังคมที่เจริญแล้วทั้งหลายพระแม่แต่ในสังคมคฤหัสถ์ก็มีการห้ามลักทรัพย์และห้ามฆ่ามนุษย์ส่วนปาราชิกสิกขาบทที่ 4 มุ่งป้องกันสังคมจากการถูกหลอกลวงโดยผู้อวดคุณวิเศษที่ไม่มีในตน

พระพุทธเจ้าทรงเรียกภิกษุผู้อดคุณวิเศษที่ไม่มีในตนว่าเป็นยอดมหาโจรในโลก เพราะบริโภคน้ำของประชาชนด้วยอาการแห่งขโมย การปฏิบัติเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ เพื่อป้องกันความประพฤติเสียหาย และวางโทษแก่ภิกษุหรือภิกษุณีผู้ล่วงละเมิดโดยปรับอาบัติหนักและเบา และอธิสม่าจาริกาสึกษา หลักการศึกษาอบรมในฝ่ายขนบธรรมเนียมเกี่ยวกับมรรยาทและความเป็นอยู่ที่ดีงาม สำหรับชักนำความประพฤติความเป็นอยู่ของพระสงฆ์ให้ดีงาม มีคุณค่า นำเลื่อมใสศรัทธายิ่งขึ้นไปเหตุผล มูลเหตุหรือวัตถุประสงค์แห่งพระพุทธบัญญัติได้แก่ เพื่อความเห็นชอบร่วมกันแห่งสงฆ์ เพื่อความอยู่อย่างผาสุกแห่งสงฆ์ เพื่อข่มบุคคลผู้หน้าด้านเพื่อภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รักอยู่อย่างผาสุก เพื่อขจัดเรื่องเสื่อมเสียในปัจจุบัน เพื่อป้องกันเรื่องเสื่อมเสียในอนาคต เพื่อชนที่ยังไม่เกิดความเลื่อมใสได้เกิดความเลื่อมใส เพื่อคนที่เลื่อมใสแล้ว ให้เลื่อมใสยิ่งขึ้น เพื่อพระสัทธรรมตั้งมั่นอยู่นาน และเพื่ออนุเคราะห์ หรือรักษาพระวินัย พระพุทธเจ้าไม่ทรงมีพระพุทธบัญญัติไว้ล่วงหน้า แม้ว่าพระพุทธองค์ทรงทราบเหตุการณ์ทั้งปวง พระนาคเสนทูลถวายชนาพระเจ้ามิลินท์ว่า เช่นเดียวกับแพทย์ผู้ชำนาญการรักษาโรคย่อมจะให้รักษาก็หรืออาการของโรคปรากฏขึ้นก่อนไม่ให้ยาในเวลาปกติซึ่งยังไม่มีโรคเกิดขึ้น ทรงทราบดังนั้นพระพุทธองค์มีพระหฤทัยทรงอนุเคราะห์ จึงมิได้ทรงมีพระพุทธบัญญัติไว้ก่อน ต่อเมื่อมีควเสียหายเกิดขึ้นในหมู่ภิกษุภิกษุณี จึงได้ทรงมีพระพุทธบัญญัติ

การครองตนตามหลักของภาวานา โดยภาพรวมหมายถึงการพัฒนาและอบรมตนเองให้ตั้งอยู่ในสุจริตธรรมและกุศลธรรม การปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบของสังคัมที่ดีงาม การไม่ประพฤติทุจริตธรรม การพัฒนาจิตใจให้มีคุณภาพจิต สมรรถภาพจิตที่ดีและสุขภาพจิตที่ดี การพัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาด้วยธรรมะ การนำหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองตลอดถึงการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคัมได้อย่างมีความสุขและไม่เดือดร้อน การนำหลักภาวานา 4 มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันนั้น ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้พัฒนาตนเองให้สามารถปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมได้อย่างปกติสุขและยังได้ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติเพื่อความเป็นอยู่อย่างผาสุกอีกด้วย นับเป็นการปฏิบัติที่ไม่เสื่อมถอยทำตนให้ตั้งอยู่ในความดีเป็นเบื้องต้นก่อน รู้จักวิธีคุ้มครองรักษาอินทรีย์ รู้จักประมาณในการบริโภคและรู้จักเพิ่มพูนสั่งสมบำเพ็ญความเพียร เพื่อทำตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะถ้ายังไม่สิ้นกิเลสอาสวะ มนุษย์ก็จำเป็นต้องพัฒนาตนเองจนกระทั่งบรรลุถึงปรมาตมประโยชน์สูงสุด คือ ความหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงจากความเป็นปุถุชนสู่อริยะชนต่อไป จึงจักเป็นผู้พัฒนาตนดีแล้วและเป็นแสงสว่างของตนเอง คือสร้างที่พึ่งถาวรอย่างที่ดีใคร ๆ ก็สร้างที่พึ่งอันหาได้ยากนี้ทำให้ไม่ได้เลย จุดมุ่งหมายเพื่อให้รู้ความสำคัญในการพัฒนาชีวิตจะได้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ ไม่ประมาทในการทำกิจการ โดยผ่านกระบวนการฝึกฝนอย่างเป็นระบบเพื่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องได้ผลดี

3. แนวทางการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์กับสังคัมปัจจุบัน

จากการศึกษาค้นคว้าหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ทำให้ทราบว่าหลักภาวานา 4 ในพระพุทธศาสนานั้นมีคุณค่าและประโยชน์อย่างยิ่ง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้จริง และสามารถดำเนินชีวิตลักษณะที่เป็นทั้งสัมมาชีพและสัมมาปฏิบัติได้ เพื่อความสงบสุขของโลกและสังคัมส่วนรวม รวมทั้งเห็นความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เราอาศัยอยู่ และใช้ปัจจัย 4 ที่เกิดจากธรรมชาตินั้นอย่างเห็นคุณค่า มากกว่ามูลค่า เข้าใจคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม โดยมีกรอบของไตรสิกขา และหลักภาวานา 4 เป็นตัวชี้วัด

จากการที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านั้น อย่างมีสติ รักษาอินทรีย์ คຸມครองอินทรีย์ให้เป็นไปด้วยดีไม่เกิดโทษ ซึ่งในหลักของพระพุทธศาสนานั้นล้วนเน้นหนักไปที่การเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และการครองตนอยู่บนทางแห่งความสุจริต และมีคุณธรรม ธรรมที่เกิดขึ้นในจิตเพราะการฝึกอบรมจริยธรรมความประพฤติที่ติงามกับตนและคนอื่น ตลอดทั้งสัตว์ และปัญญา ที่รู้สึก รู้รอบ รู้ไกล รู้จักทุกข์ รู้จักวิธีออกจากทุกข์ ที่ผ่านกระบวนการของไตรสิกขา ตั้งแต่ระดับปุถุชนขึ้นไป ทั้งนี้ก็เพื่อส่งเสริมและพัฒนามนุษย์ให้มีทั้งความดี ความงาม และความรู้ ทางด้าน กายจิตใจ ปัญญา จนถึงความหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหมดได้อย่างถูกต้อง และมีแบบแผนที่ดีงาม และสามารถเป็นแนวการปฏิบัติสืบต่อไป

การจะดำรงความเป็นพระสงฆ์ที่เรียกว่าการครองตนให้อยู่ในสมณะสาธูป โดยเอาหลักของปาราชิก 4 มาเป็นกรอบของการครองตนที่สำคัญที่สุดประการแรก คือ การประพฤติพรหมจรรย์ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ได้ตลอดชีวิต เพื่อคลายความกำหนัด มิใช่เพื่อความกำหนัด โดยละเว้นจากการเสพเมถุนธรรม ซึ่งเป็นปาราชิก คือสิกขาบทข้อแรก ที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ หากพระภิกษุสงฆ์รูปใดล่วงละเมิดก็จะขาดจากการเป็นพระสงฆ์ทันที และการละเว้นจากการถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้ แม้เพียงทรัพย์เท่ากับห้ำมาสกขึ้นไป และทำตนเป็นคนเลียงยาก ซึ่งเป็นปาราชิก คือสิกขาบทข้อสอง ที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ หากพระภิกษุสงฆ์รูปใดล่วงละเมิดก็จะขาดจากการเป็นพระสงฆ์ทันที และการพรากกายมนุษย์ หรือการฆ่าชีวิตของผู้อื่น ซึ่งเป็นปาราชิก คือสิกขาบทข้อสาม ที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ หากพระภิกษุสงฆ์รูปใดล่วงละเมิดก็จะขาดจากการเป็นพระสงฆ์ทันที และการกล่าวอวดอุตตริมนุสสธรรม โดยการกล่าวถึงสิ่งที่ไม่เป็นจริง ซึ่งเป็นปาราชิก คือสิกขาบทข้อสี่ ที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ หากพระภิกษุสงฆ์รูปใดล่วงละเมิดก็จะขาดจากการเป็นพระสงฆ์ทันที

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท” ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

จากการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบว่าหลัก ปาราชิก 4 และภาวนา 4 ในพระพุทธศาสนานั้นมีคุณค่าและประโยชน์อย่างยิ่ง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้จริง และสามารถดำเนินชีวิตลักษณะที่เป็นทั้งสมาธิ และสัมมาปฏิบัติได้ เพื่อความสงบสุขของโลกและสังคมส่วนรวม รวมทั้งเห็นความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เราอาศัยอยู่ และใช้ปัจจัย 4 ที่เกิดจากธรรมชาตินั้นอย่างเห็นคุณค่า มากกว่ามูลค่า เข้าใจคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม โดยมีกรอบของไตรสิกขา และหลักภาวนา 4 เป็นตัวชี้วัดจากการที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านั้น อย่างมีสติ รักษาอินทรีย์ คຸມครองอินทรีย์ให้เป็นไปด้วยดีไม่เกิดโทษ ซึ่งในหลักของพระพุทธศาสนานั้นล้วนเน้นหนักไปที่การเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และการครองตนอยู่บนทางแห่งความสุจริต และมีคุณธรรม ธรรมที่เกิดขึ้นในจิตเพราะการฝึกอบรมจริยธรรมความประพฤติที่ติงามกับตนและคนอื่น ตลอดทั้งสัตว์ และปัญญา ที่รู้สึก รู้รอบ รู้ไกล รู้จักทุกข์ รู้จักวิธีออกจากทุกข์ ที่ผ่านกระบวนการของไตรสิกขา ตั้งแต่ระดับปุถุชนขึ้นไป ทั้งนี้ก็เพื่อส่งเสริมและพัฒนามนุษย์ให้มีทั้งความดี ความงาม และความรู้ทางด้านกาย จิตใจ ปัญญา จนถึงความหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหมดได้อย่างถูกต้องและมีแบบแผนที่ดีงาม และสามารถเป็นแนวการปฏิบัติสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท” มีข้อเสนอจากการวิจัยใน 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษาในหัวข้อเรื่อง “การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท” เพื่อให้รู้รูปแบบการครองตนตามหลักพระธรรมวินัยให้สอดคล้องกับสมณะสาธูป และ แนวทางในการครองตนตามแนวพระพุทธศาสนานั้น ยึดหลักพระธรรมวินัยเป็นหลักการครองตนตามหลักวิถีใหม่ที่พระสงฆ์เราต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับในยุคปัจจุบัน การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ ล้วนมีความสัมพันธ์และสำคัญต่อการดำรงอยู่ของพระพุทธศาสนา ที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมปัจจุบัน เพื่อให้มีความรู้เท่าทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถขยายกว้างมากขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ในเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มีความยั่งยืน และอยู่ในหลักของพระธรรมวินัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะประเด็นสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ต่อไป ดังนี้

- 1) ควรศึกษาเปรียบเทียบเรื่องของการครองตนตามหลักพระธรรมวินัยของพระสงฆ์ในสมัยพุทธกาลกับปัจจุบัน
- 2) ควรศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมพระพุทธศาสนาในสังคมปัจจุบันบนฐานแนวคิดพระธรรมวินัย
- 3) ควรศึกษาวิเคราะห์การกระทำผิดโลกวัชชะของพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- จำนงค์ ทองประเสริฐ, (2539). *พุทธศาสนากับสังคมและการเมือง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัทต้นอ้อแกรมมีจำกัด.
- ธีรโชติ เกิดแก้ว. (2536). “การปรับตัวและการร่วมมือกันในสถานการณ์โควิด-19 ตามแนวพุทธศาสนา”. วารสาร บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์.
- ประพัฒน์ ศรีกุลกิจ. (2559). *พระไตรปิฎกวิเคราะห์ฉบับปรับปรุง*. พิมพ์ครั้งที่ 5. พิษณุโลก : บริษัทไฟกัส ปริ้นตริง จำกัด.
- พระครูปลัดสุวัฒน สุวทมน และพระปัญญารัตนากร, (2563). “การดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรมในยุคโควิด 19”. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- พระครูวรดิษฐ์ธรรมาภรณ์ และคณะ. “แนวทางการปรับตัวการบริโภคนิยม 4 ของพระสงฆ์เขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม”. *Journal of Modern Learning Development*.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วิเคราะห์การใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุ
สามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

An Analysis of the Use of Online Media in the Study of Discipline and
Propagation of Monks and Novices in Phrae District, Phrae Province

พระไชยยะสิน วงสอนเพ็ด¹ พรหมเรศ แก้วโมลา² พระราชเขมากร³

Sayyasin Vongsonepheth¹, Phromares Kaewmola², Phra Rajakhemakorn³

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย²

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย³

Mahachulalongkornrajavidyalaya University¹, Mahachulalongkornrajavidyalaya University²,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University³

Email: seelpb36@gmail.com

(Received: Jul 4, 2023; Revised: Jul 15, 2023; Accepted: Jul 20, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในสังคมไทยปัจจุบัน 2. เพื่อศึกษาสภาพบริบทและปัญหาของการใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ และ 3. เพื่อวิเคราะห์การใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการศึกษาพบว่า

1. พระสงฆ์ในปัจจุบันใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพระพุทธศาสนาตามบทบาท และหน้าที่ ดังนี้ 1) ด้านการศึกษาพระธรรม ช่วยให้พระภิกษุได้เรียนรู้พระธรรมวินัยได้อย่างรวดเร็ว สะดวก 2) ด้านการนำความรู้ไปประพฤติปฏิบัติ โดยการค้นคว้าผ่านระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยนี้ในทันที 3) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทำให้การเผยแผ่อย่างทั่วถึง ครอบคลุม และรวดเร็ว 4) ด้านการปกป้องพระพุทธศาสนา การประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ การใช้สื่อออนไลน์ก็จะเป็นประโยชน์และไม่เกิดความเสียหายแก่วงการคณะสงฆ์

2. สภาพบริบทของใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่มีการใช้สื่อประเภท YouTube (ยูทูป) Facebook (เฟซบุ๊ก) Line (ไลน์) เป็นส่วนมาก และมีการใช้ Facebook (เฟซบุ๊ก) เป็นประจำมากที่สุด ในแต่ละวันใช้ประมาณ 5-6 ชั่วโมง และ

ส่วนใหญ่เพื่อการศึกษาและเพื่อการสื่อสาร ส่วนสภาพปัญหาพบว่า (1) การใช้ระบบเครือข่ายของเทคโนโลยีสารสนเทศภายในสถานศึกษาที่ขัดข้องบ่อยทำให้ใช้งานได้ไม่สะดวก (2) จำนวนผู้ดูแลและบุคลากรมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศน้อย (3) พระภิกษุสามเณร ขาดองค์ความรู้และประสบการณ์ในการใช้งานด้านการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนการสอน และ (4) พระภิกษุสามเณรผู้เรียน ขาดแรงจูงใจในการศึกษาแบบออนไลน์

3. ระดับการใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการใช้สื่อออนไลน์เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนในการศึกษาพระธรรมวินัย อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.45) ด้านการศึกษาค้นคว้าพระธรรมวินัยผ่านการใช้สื่อออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.49) และด้านการเผยแผ่พระธรรมวินัยผ่านสื่อออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.46)

คำสำคัญ: สื่อออนไลน์, การศึกษาพระธรรมวินัย, การเผยแผ่พระพุทธศาสนา, พระภิกษุสามเณร.

Abstract

The objectives of this research are: 1. to study the theoretical concepts of using online media in the study of dharma discipline and the propagation of monks and novices in Thai society today; 2. to study the context and problems of using online media in 3. To analyze the use of online media in the study of the Dhamma Vinaya and the propagation of monks and novices in Mueang Phrae District, Phrae Province. Methods: This research is an integrated research method. both quantitative and qualitative research by quantitative research using survey research methods, the sample used in the research and qualitative research Use in-depth interviews with key informants.

The research Finding

1. Monks at present make use of information technology for Buddhism in accordance with their roles and duties as follows: 1) Dhamma study Helping monks to learn the Dhamma Vinaya quickly and conveniently. 2) Putting knowledge into practice by immediately searching through this modern technology system. 3) Buddhism propagation 4) Protection of the Buddha It's good to publicize activities that are of public interest. The use of social media will be beneficial and not detrimental to the Sangha community.

2. The context of using online media of monks and novices in Mueang Phrae District, Phrae Province mostly used YouTube (YouTube), Facebook (Facebook), Line (Line) and used Facebook (Facebook) is the most frequent. Each day is spent about 5-6 hours and mostly for study and communication. As for the condition of the problem, it was found that 1) The use

of network systems of information technology within educational institutions that frequently crashes makes it inconvenient to use. Personnel have little knowledge and ability to use information technology. (3) Monks and novices lack of knowledge and experience in using online media in teaching and learning; and (4) monks and novices who learn. Lack of motivation to study online

3.The level of using online media in the study of monastic disciplines of monks and novices in Mueang Phrae District, Phrae Province was generally at a moderate level (\bar{X} = 3.47) online as teaching and learning materials in the study of the Dhamma Vinaya was at a medium level (\bar{X} = 3.45) in terms of study and research on monastic discipline through the use of online media was at a moderate level (\bar{X} = 3.49) and in the aspect of disseminating monastic discipline through online moderate (\bar{X} = 3.46)

Keyword: online media, the study of dharma, the propagation of dharma and discipline, monks and novices.

บทนำ

การสื่อสารของผู้คนในโลกใบนี้เป็นการสื่อสารที่ไร้พรมแดน คือ การรับข่าวสารเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันใจ และทันสมัย การติดต่อสื่อสารของมนุษย์ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยิ่งสังคมมีการพัฒนามากเท่าใด ความสามารถในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันยิ่งเข้าถึงง่ายมากขึ้น โดยมีเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาท ช่วยให้การสื่อสารของมนุษย์มีความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังเช่นในปัจจุบันช่องทางการสื่อสารผ่าน “อินเทอร์เน็ต” (Internet) ตัวกลางที่เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารระหว่างมนุษย์ในพื้นที่ห่างไกลกัน ให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ในระยะเวลายาวไม่กี่ปีกว่าที่ เริ่มตั้งแต่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล) ซึ่งเป็นสื่อใหม่ยุคเริ่มต้น ก่อนจะถูกพัฒนากลายเป็นทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก สื่อที่ได้รับความนิยมอย่างมากในขณะนี้ เรียกได้ว่า สังคมโลกก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) หรือยุคที่การสื่อสารไร้พรมแดนอย่างแท้จริง นายอาทิตย์ หลวงละ (2559)

การใช้อินเทอร์เน็ตที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตคนรุ่นใหม่ ได้แก่ เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network Sites) เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) Line (ไลน์) มาปรับใช้หลายวงการทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เนื่องจากลักษณะการสื่อสารที่มีความสะดวกรวดเร็ว ทำให้เว็บไซต์ออนไลน์ เป็นยอดนิยมของคนรุ่นใหม่ในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนในช่วงวัยรุ่น ใช้การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงวัยอื่น ซึ่งสื่อใหม่อันทันสมัยในโลกดิจิทัลไม่ได้มีบทบาทเพียงแค่อำนวยความสะดวกให้กับจังหวะการใช้ชีวิตและเพิ่มอัตราความเร็วในการสื่อสารเท่านั้น แต่ยังเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบพฤติกรรม และแบบแผนในการดำรงชีวิต รวมทั้งยังเปลี่ยนมุมมอง วิธีคิด วิธีการมองโลก รวมทั้งค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้ใช้อีกด้วย เด็กและเยาวชนที่เติบโตมาพร้อมเทคโนโลยีในโลก ดิจิทัลสมัยใหม่ จำเป็นจะต้องทำความเข้าใจ และรู้เท่าทันถึงความต้องการของตนเอง ธนกร อธิระวุฒิชัยกิจ (2562)

เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป โลกได้มีวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันโลกได้อาศัยเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดความสะดวกสบายรวดเร็ว สื่อออนไลน์มีความจำเป็นในการดำเนินชีวิต ทั้งด้านการเรียน การทำงาน หรือแม้กระทั่งเพื่อการผ่อนคลาย พระสงฆ์ในยุคปัจจุบันจึงได้เข้าไปใช้ประโยชน์สื่อออนไลน์เป็นจำนวนมาก เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาบ้าง เพื่อการศึกษาค้นคว้าข้อมูลบ้าง ฐริทัต ศรีอร่าม (2563)

จากผลงานวิจัยของ พระครูสมุห์มานิตย์ ญาณธโร (2564) พบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของพระภิกษุสามเณรมีผลกระทบทั้งเชิงบวก และผลกระทบเชิงลบ ซึ่งผลกระทบเชิงบวกคือ ในปัจจุบันนี้องค์ความรู้ต่าง ๆ ด้านทางโลกและทางธรรมได้ถูกรวบรวมไว้ในอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมาก สื่อออนไลน์เป็นห้องสมุดที่ใหญ่ที่สุดในโลก พระไตรปิฎก อรรถกถา คำสอน หนังสือ ตำราทาง พระพุทธศาสนา ตลอดจนฉบับบันทึกคำบรรยายของพระเถระ สะดวกต่อการศึกษาค้นคว้า ในส่วนของผลกระทบเชิงลบการใช้สื่อออนไลน์ของพระภิกษุสามเณร พบว่า สื่อออนไลน์มีความหลากหลายทางด้านข้อมูล ทั้งที่เหมาะสม และไม่เหมาะสมต่อสมณะเพศ หากพระภิกษุสามเณร ใช้สื่อออนไลน์ในการหาความรู้ เผยแผ่ธรรมะ ส่งข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์เป็นเรื่องดี การใช้สื่อออนไลน์ก็จะเป็นประโยชน์และไม่เกิดความเสียหายแก่วงการคณะสงฆ์ แต่ถ้าใช้เกินขอบเขตพระธรรมวินัย ซึ่งให้โทษแก่ตนและคณะสงฆ์ จะเห็นได้ว่า สื่อออนไลน์ เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น โดยเฉพาะกับกลุ่มนักเรียนหรือนักศึกษา ทั้งนี้ในการใช้งานเหล่านั้นอาจขึ้นอยู่กับตัวผู้ใช้งานว่าจะนำไปใช้ในทิศทางใด แต่สิ่งที่เห็นได้มากคือการที่พวกเขาได้มีการเรียนรู้ หาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ผ่านทางสื่อออนไลน์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการพัฒนาตนเอง และนอกจากนี้ บทบาทความความเป็นผู้สอนยังสามารถเลือก ประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ กับการศึกษา นำมาเป็นช่องทางในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพเพื่อให้ทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปได้อีกด้วย

คณะสงฆ์ที่ประกอบไปด้วยภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ในปัจจุบันก็ได้มีการปรับตัว จากกระแสของสื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม โดยมีมหาวิทยาลัยสงฆ์ ซึ่งก็คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ที่เป็นศูนย์กลางการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนา และมีพระภิกษุสามเณรศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก และนอกจากนี้ ยังมีโรงเรียนพระปริยัติธรรมและบาลี ได้แก่ โรงเรียนพุทธโกศวิทยาวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร โรงเรียนบวรวิซาลัย วัดร่องฟอง ซึ่งมี กลุ่มพระภิกษุสามเณรเข้าไปศึกษา เป็นที่หน้าสนใจว่าการใช้สื่อออนไลน์ของพระภิกษุสามเณรนี้จะเน้นไปในทิศทางใด ประเด็นสำคัญคือมีการประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ที่เน้นการศึกษาพระธรรมวินัยหรือไม่ รวมไปถึงปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาพระธรรมวินัยนั้นเป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งจะนำไปสู่การค้นหาคำตอบของผู้วิจัย

ดังนั้น ความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาทต่อการติดต่อสื่อสารรวมถึงระบบการศึกษาอย่างมาก กลุ่มภิกษุสามเณรระดับชั้นมัธยมศึกษา ถือว่าเป็นกลุ่มที่กำลังเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผลจากการวิจัยเล่มนี้จะช่วยให้ทราบว่า สื่อสังคมออนไลน์ที่มีอิทธิพลในการค้นคว้าเรียนรู้เพื่อหาข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับทางด้านการศึกษาอย่างไรบ้าง แนวทางการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของพระภิกษุ-

สามแฉกรในจังหวัดแพร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการใช้สื่อออนไลน์ที่เหมาะสมสำหรับพระภิกษุสามแฉกรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามแฉกรสังคมนตรีปัจจุบัน
- 2 เพื่อศึกษาสภาพบริบทและปัญหาของการใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามแฉกรในเขตอำเภอเมืองแพร จังหวัดแพร
- 3 เพื่อวิเคราะห์การใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามแฉกรในเขตอำเภอเมืองแพร จังหวัดแพร

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์การใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามแฉกรในเขตอำเภอเมืองแพร จังหวัดแพร” อาศัยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสื่อออนไลน์

สื่อออนไลน์ (Social Networks) หมายถึง สื่อดิจิทัล หรือเป็นแพลตฟอร์มที่ให้บริการ ออนไลน์ที่เน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นความสนใจร่วมกันเกี่ยวกับกิจกรรม เหตุการณ์ เรื่องราว เพื่อสร้างเครือข่ายสังคม (Social Networks) หรือความสัมพันธ์ในสังคม ระหว่างกลุ่มบุคคล แหล่งบริการ เครือข่ายออนไลน์เป็นบริการสารสนเทศบนเว็บที่อนุญาตให้แต่ละคนสร้างโปรไฟล์ของตนเอง สร้างรายชื่อของสมาชิกในกลุ่มเพื่อสร้างชุมชนออนไลน์ที่เชื่อมโยงกันแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันภายในระบบ ตัวอย่างบริการเครือข่ายสื่อออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น Email, Google, Facebook, Web Blog, Twitter, Instagram และอื่น ๆ

1 ความหมายของสื่อออนไลน์

ราชบัณฑิตยสถาน ได้บัญญัติคำ ว่า “Social Media” ไว้ว่า “สื่อสังคม” หมายถึง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นสื่อกลางที่ให้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมสร้างและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ตได้ สื่อเหล่านี้เป็นของบริษัทต่าง ๆ ให้บริการผ่านเว็บไซต์ของตน เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ไฮไฟฟ์ (Hi5) (อ่านว่า ไฮไฟฟ์) ทวิตเตอร์ (Twitter) วิกิพีเดีย (Wikipedia) เป็นต้น

วิยะดา ฐิติมัทธิมมา กล่าวว่า เครือข่ายออนไลน์ได้กลายเป็นปรากฏการณ์การ เชื่อมต่อสื่อสารระหว่างผู้ใช้บริการบนโลกอินเทอร์เน็ต จากการเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ก่อให้เกิดวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีสื่อออนไลน์อีกมากมายหลายประเภท ซึ่งมุ่งเน้นไปที่ การสร้างชุมชนออนไลน์ให้ผู้ใช้บริการเข้ามาแลกเปลี่ยน แบ่งปันข้อมูลกัน ตามความสนใจประโยชน์ และกิจกรรมของตน

2. ความเป็นมา และพัฒนาการของสื่อออนไลน์

จุดกำเนิดของ Web 2.0 และการพัฒนาก้าวผ่านเข้าสู่ยุค 3.0 หรือ Sematic Web ทำให้กระแสความนิยมของเครือข่ายสื่อออนไลน์มีการเติบโตอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นไปตามผลการสำรวจ ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่พบว่า มีผู้เข้าใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทุกปี และมีแนวโน้มของผู้ใช้บริการ

ทั่วโลกมากกว่า 1,200 ล้านคน ปัจจุบันสื่อออนไลน์ มีการพัฒนา และเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์เชิงสังคมกันมากขึ้น ทั้งเว็บไซต์ในตระกูลของ Wiki, YouTube, Hi5, Myspace, Facebook และอีกมากมาย

3. ประเภทและลักษณะของสื่อออนไลน์

ณัฐพล บัวอุไร (2565) สื่อออนไลน์เป็นรูปแบบเว็บไซต์ในการสร้างเครือข่ายสำหรับผู้ใช้งานในอินเทอร์เน็ตเขียนและอธิบายความสนใจและกิจการที่ได้ทำและเชื่อมโยงกับความสนใจและกิจกรรมของผู้อื่นในบริการเครือข่ายสื่อออนไลน์ มักจะประกอบไปด้วยการแชท ส่งข้อความ ส่งอีเมล วิดีโอเพลง อับโหลดรูปบล็อกซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

1. Publish การเผยแพร่ข้อมูลเอกสารหรือบทความ
2. Share การแบ่งปันข้อมูลรูปภาพหรือความรู้
3. Discuss สังคมในการระดมความคิด
4. Commerce เครือข่ายสังคมที่เกี่ยวกับธุรกิจ
5. Location การแบ่งปันสถานที่ที่น่าสนใจ
6. Network เครือข่ายเพื่อนธุรกิจงาน
7. Game เครือข่ายเกมส์

4. ประโยชน์ของสื่อออนไลน์

เทคโนโลยีนี้ว่ามีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาในทุก ๆ วงการทั่วทั้งโลกไม่ว่าจะเป็นทางสังคม ทางเศรษฐกิจ ทางการท่องเที่ยว ทางการศึกษา ด้านการสื่อสาร เป็นต้น ความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้สรรค์สร้างและอำนวยความสะดวกให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์ง่ายและประหยัดเวลามากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง การค้า การสื่อสาร และอีกมากมายที่ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

2.2 อิทธิพลของการใช้สื่อออนไลน์

ระวิ แก้วสุกใส และชัยรัตน์ จุสปาโล (2556) ในปัจจุบันผู้คนเริ่มหันมาใช้สื่อออนไลน์แทนรูปแบบเดิมๆ กันมากขึ้นในการสื่อสารข้อมูลถึงกัน ซึ่งในช่วงเริ่มแรก การใช้สื่อออนไลน์ มักใช้ในลักษณะของงานอดิเรกสื่อสารกันระหว่างตนเองกับคนรู้จักใกล้ตัว จากนั้นได้มีการขยายการประยุกต์ใช้สู่ภาคธุรกิจ ซึ่งได้รับการตอบรับจากผู้คนอย่างกว้างขวาง สาเหตุสำคัญที่ทำให้สื่อออนไลน์ ได้รับความนิยมขึ้นเรื่อย ๆ มาจากการใช้งานที่ง่ายเข้าถึงกลุ่มคนได้รวดเร็ว มีการแสดงความคิดเห็นไปมา และสื่อที่นำมาแบ่งปันมีลักษณะหลากหลาย รวมทั้งการพัฒนาตลอดเวลาของเทคโนโลยีการสื่อสารและอินเทอร์เน็ต ทำให้มีแนวโน้มค่อนข้างชัดเจนว่า สื่อออนไลน์ จะเป็นสื่อหลักของผู้คนในโลกอนาคต

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาพระธรรมวินัยของพระภิกษุสามเณร

พระมหาธนิต สิริวัฒนโน (2556) พระสงฆ์ในปัจจุบันใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพระพุทธศาสนาตามบทบาท และหน้าที่ ดังนี้ 1) ด้านการศึกษาพระธรรม ผลจากการที่พระภิกษุอาศัยสื่อการเรียนการสอน ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาให้ทันสมัยขึ้น ช่วยให้พระภิกษุได้เรียนรู้พระธรรมวินัยได้

อย่างรวดเร็ว สะดวก และเพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น 2) ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ ปฏิบัติ โดยการนำความรู้ไปปฏิบัตินั้นพระภิกษุบางรูป บางครั้งอาจเกิดข้อสงสัย หรือหลงลืมพระธรรมวินัยบางประการ บางข้อ พระภิกษุนั้นก็สามารถค้นหาคำตอบข้อมูล แก้อัปเดตข้อสงสัยนั้นได้โดยผ่านระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยนี้ในทันที 3) ด้านการเผยแพร่พระพุทธศาสนา เพื่อให้บุคคลอื่นเข้าใจมากขึ้นและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ดังนั้น ถ้าต้องการเผยแพร่อย่างทั่วถึง ครอบคลุม และรวดเร็ว ก็มีความจำเป็นยิ่งที่ต้องมีการเผยแพร่ผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศนี้ 4) ด้านการปกป้องพระพุทธ ศาสนา ในขณะที่เดียวกันถ้ามีบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ต้องการทำลายพระพุทธศาสนา หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระศาสนาอันเป็นเท็จ เป็นการบิดเบือน ทั้งทางตรงและทางอ้อม เราก็ต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการปกป้องให้คำอธิบาย ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพระธรรมวินัย หลักพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง และรวดเร็ว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์การใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) กล่าวคือ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

มีขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษา ได้แก่ 1) ด้านการใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัย 2) ด้านการศึกษาค้นคว้าพระธรรมวินัยผ่านการใช้สื่อออนไลน์ 3) ด้านการเผยแผ่พระธรรมวินัยผ่านสื่อออนไลน์ โดยกำหนดตัวแปรได้ ดังนี้

1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

1. สถานะภาพ 2. อายุ 3. พรรษา 4. ระดับการศึกษาทางธรรม นักรธรรม 5. ระดับการศึกษาทางธรรม เปรียญธรรม 6. ระดับการศึกษาทางโลก

2) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การใช้สื่อออนไลน์ของพระภิกษุสามเณรในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่จังหวัดแพร่ ได้แก่ 1) ด้านการใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัย 2) ด้านการศึกษาค้นคว้าพระธรรมวินัยผ่านการใช้สื่อออนไลน์ 3) ด้านการเผยแผ่พระธรรมวินัยผ่านสื่อออนไลน์

2 ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ พระภิกษุ-สามเณรที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ จำนวน 140 รูป โรงเรียนพุทธโกศวิทยุ วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน 230 รูป โรงเรียนบวรวิศาลย์ วัดร่องพอง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน 54 รูป รวมทั้งสิ้น 424 รูป

2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ นักเรียนนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ โรงเรียนพุทธโกศวิทยุ วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร

อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โรงเรียนบวรวิซชาลัย วัดร่องพอง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 15 รูป/คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถาบัน จำนวน 3 รูป/คน กลุ่มที่ 2 ครู-อาจารย์ จำนวน 6 รูป/คน กลุ่มที่ 3 นักเรียน-นิสิต จำนวน 6 รูป

ผลการวิจัย

1) สรุปผลการวิเคราะห์ระดับการใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ พระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอแพร่ใช้สื่อออนไลน์ประเภท YouTube (ยูทูป) Facebook (เฟซบุ๊ก) Line (ไลน์) มี 206 รูป ที่ใช้ Tiktok (ติ๊กต็อก) มี 187 รูป ที่ใช้ Google (กูเกิล) มี 150 รูป ที่ใช้ Email (อีเมล) มี 36 รูป ที่ใช้ Twitter (ทวิตเตอร์) มี 12 รูป ที่ใช้ Instagram (อินสตาแกรม) มี 23 รูป ส่วนใหญ่ใช้มากที่สุด ได้แก่ Facebook (เฟซบุ๊ก) มี 57 รูป คิดเป็นร้อยละ 29.00 รองลงมา YouTube (ยูทูป) มี 51 รูป คิดเป็นร้อยละ 24.00 ส่วนใหญ่ใช้ในแต่ละวัน ได้แก่ 5 - 6 ชั่วโมง มี 97 รูป คิดเป็นร้อยละ 47.00 ใช้เวลา 7 - 8 ชั่วโมง มี 76 รูป คิดเป็นร้อยละ 37.00 ส่วนใหญ่ใช้สื่อออนไลน์เพื่อการศึกษา มี 133 รูป คิดเป็นร้อยละ 66.00 การติดต่อสื่อสาร มี 40 รูป คิดเป็นร้อยละ 19.00

2. สรุปผลการวิเคราะห์ระดับการใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

การใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.47) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการศึกษาค้นคว้าพระธรรมวินัยผ่านการใช้สื่อออนไลน์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.49) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเผยแผ่พระธรรมวินัยผ่านสื่อออนไลน์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.46) และและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการใช้สื่อออนไลน์เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนในการศึกษาพระธรรมวินัย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.45) ตามลำดับ (1) ด้านการใช้สื่อออนไลน์เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนในการศึกษาพระธรรมวินัย อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.45) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สามารถใช้สื่อออนไลน์เพื่อค้นคว้าหาข้อมูลในการเรียนการสอนพระธรรมวินัย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.58) รองลงมา ได้แก่ ใช้สื่อออนไลน์เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนพระธรรมวินัย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.47) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ใช้สื่อออนไลน์เพื่อการทบทวนความรู้และบทเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.35) (2) ด้านการศึกษาค้นคว้าพระธรรมวินัยผ่านการใช้สื่อออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.49) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ใช้สื่อออนไลน์ในการค้นหาข้อมูลพระธรรมวินัยที่มีสื่อต่าง ๆ ประกอบไปด้วยภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง ซึ่งจะกระตุ้นการเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.54) รองลงมา ได้แก่ สามารถใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาค้นคว้าพระธรรมวินัยได้อย่างหลากหลาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.53) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์เป็นอย่างดี

ดี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.42) (3) ด้านการเผยแพร่พระธรรมวินัยผ่านสื่อออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.46) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สร้างเนื้อหาในการโพสต์รูปด้วยตัวเอง เช่น สื่อธรรมะ การนั่งสมาธิ ข้อคิดในการดำเนินชีวิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.52) รองลงมา ได้แก่ เชิญชวน พุทธศาสนิกชนให้มาร่วมทำบุญในกิจกรรม วันสำคัญทางศาสนา ดึงดูดความสนใจผ่านทางสื่อออนไลน์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.50) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สามารถผลิตสื่อธรรมะเพื่อเผยแพร่ทางออนไลน์ได้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.41

3. สรุปผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวทางการใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแพร่ของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ สื่อออนไลน์เป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้และเป็นห้องโถงการศึกษาขนาดใหญ่ที่ทรงประสิทธิภาพ ในการเรียนรู้แบบไร้ขีดจำกัด ซึ่งครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้จากทุกที่ ทุกเวลา ตลอดวันละ 24 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 7 วัน ฉะนั้นผู้บริหารการศึกษาจึงควรกำหนดแนวปฏิบัติในการใช้สื่อออนไลน์อย่างเหมาะสม เพื่อช่วยลดความเสี่ยงด้านการใช้สื่อออนไลน์ไปในทางที่ผิดหรือด้านการก่อให้เกิดความเสียหายชื่อเสียงแก่สถานศึกษา หากนำสื่อออนไลน์มาใช้อย่างถูกต้อง และใช้อย่างมีวิจารณญาณก็จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งผู้สอนและผู้เรียนต่างได้รับประโยชน์ร่วมกัน ผู้สอนสามารถจัดการการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับรูปแบบหรือกิจกรรมการเรียน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อสามารถพัฒนาความรู้และทักษะที่ต้องการได้อย่างเต็มศักยภาพ ยิ่งกว่านั้น ผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนานโยบายการใช้สื่อออนไลน์ที่มีอยู่เป็นระยะๆ เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์และยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย การใช้สื่อออนไลน์ของพระภิกษุสามเณรรุ่นใหม่ ใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์ในการแสวงหาความรู้

อภิปรายผล

การนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

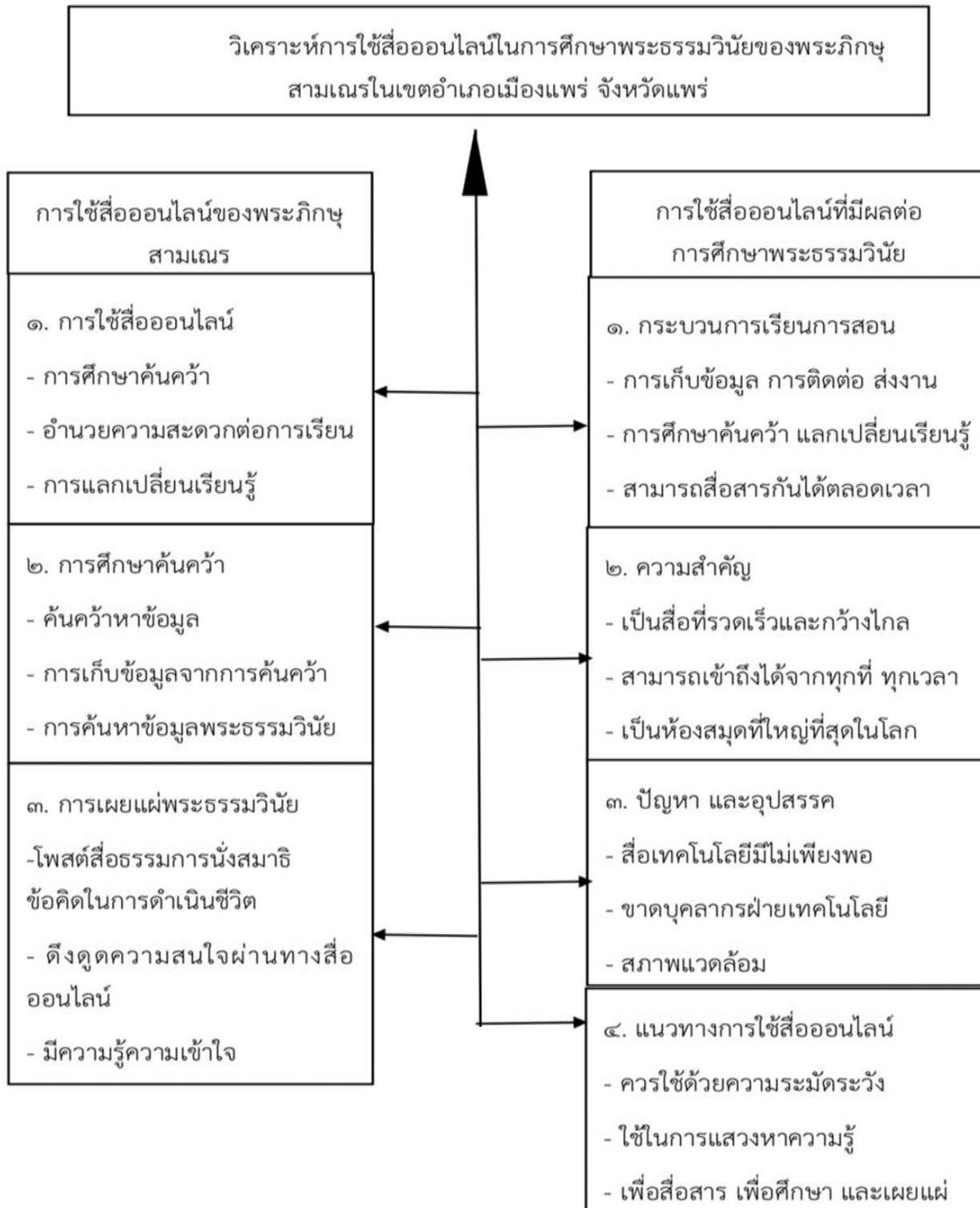
1. ระดับการใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.47) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการศึกษาค้นคว้าพระธรรมวินัยผ่านการใช้สื่อออนไลน์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.49) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเผยแพร่พระธรรมวินัยผ่านสื่อออนไลน์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.46) และและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการใช้สื่อออนไลน์เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนในการศึกษาพระธรรมวินัย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.45) ตามลำดับ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสาโรจน์ ธีรภทโท นิมเนียม (2561)นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความคิดเห็นต่อการใช้อีบุ๊กเพื่อจัดการสอนศีลธรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.14 รายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสื่อธรรมชาติในการสอนศีลธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.23 ด้านสื่อสิ่งพิมพ์อื่นและวัสดุอุปกรณ์

การสอนศีลธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.23 ด้านบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนศีลธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 ตามลำดับ

2. แนวทางการใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ในปัจจุบันมีเครื่องอำนวยความสะดวกมากมาย รวมถึงคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีประโยชน์ คือ สามารถค้นคว้า (Search) ข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วอย่าง อีกประการหนึ่งพระภิกษุสามเณร สามารถติดต่อกับบุคคลอื่นทางอินเทอร์เน็ต เช่น ติดต่อกับอาจารย์ผู้สอน รัฐบาล-ส่งงาน ปริญญาพูดคุยด้วยกันได้ เช่นเฟซบุ๊ก ,ไลน์ ,ทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายได้เป็นอย่างดี เป็นประโยชน์ในการแสวงหาความรู้ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และมุมมองที่หลากหลาย จึงทำให้การศึกษาพระธรรมวินัยเป็นไปอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การใช้สื่อออนไลน์ของพระภิกษุสามเณร ใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์ในการแสวงหาความรู้ และเพื่อการเผยแผ่ธรรมะ ส่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอัครภิกษุตรี สิริวิฑฒโน ลุนละวัน (2560) เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป ประกอบไปด้วยปัญหาต่าง ๆ ความเจริญทางเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ คือ สังคมออนไลน์ ได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมาก ทำให้การเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ในยุคปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปด้วยทั้งรูปแบบและวิธีการ ตลอดทั้งการประยุกต์เนื้อหาสาระ ให้เข้ากับเหตุการณ์ ปัจจุบันพระสงฆ์ทำหน้าที่การเผยแผ่พุทธธรรมเพื่อประโยชน์แก่สังคมในยุคปัจจุบันมีรูปแบบ และวิธีการนำเสนอที่แตกต่างกัน เช่น การโพสต์รูปภาพ การอัปโหลดวิดีโอ การแชร์ และการแสดงความคิดเห็น พระนักเผยแผ่ธรรมะรูปหนึ่งมีรูปแบบและวิธีการนำเสนอเนื้อหาที่แตกต่างกันไป เพราะได้แสดงบทบาทในฐานะนักสื่อสารมวลชน มีการบูรณาการเนื้อหาสาระให้เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบันและใช้สื่อออนไลน์ให้เกิดประโยชน์สังคมออนไลน์

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้จากผลการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาองค์ความรู้ที่ได้รับจากผลการวิจัย ดังกล่าว สรุปลงเป็นแผนภาพที่ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

1. การใช้สื่อออนไลน์ในการศึกษาพระธรรมวินัยและการเผยแผ่ของพระภิกษุสามเณรในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

(1) ด้านการใช้สื่อออนไลน์เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนในการศึกษาพระธรรมวินัย พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง คือ การศึกษาพระธรรมวินัยของพระภิกษุสามเณร ในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ใช้สื่อออนไลน์เพื่อค้นคว้าหาข้อมูลในการเรียนการสอน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้รวมถึงการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ

เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนพระธรรมวินัย

(2) ด้านการศึกษาค้นคว้าพระธรรมวินัยผ่านการใช้สื่อออนไลน์ พบว่า อยู่ระดับปานกลาง คือ ใช้สื่อออนไลน์ในการค้นหาข้อมูลพระธรรมวินัยที่มีความหลากหลาย และค้นคว้าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การตั้งประเด็นแลกเปลี่ยนข้อสงสัยต่าง ๆ ที่ประกอบไปด้วยภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง

(3) ด้านการเผยแพร่พระธรรมวินัยผ่านสื่อออนไลน์ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง คือ การโพสต์รูปด้วยตัวเอง เช่น สื่อธรรมะ การนั่งสมาธิ ข้อคิดในการดำเนินชีวิต มีการเชิญชวนพุทธศาสนิกชนให้มาร่วมทำบุญในกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเผยแพร่พระธรรมวินัยผ่านสื่อออนไลน์

2. การใช้สื่อออนไลน์ที่มีผลต่อการศึกษาพระธรรมวินัยและของพระภิกษุสามเณร ในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

(1) กระบวนการเรียนการสอน พบว่าวงการ การศึกษามีการนำเอาสื่อออนไลน์มาใช้สำหรับการเรียน การสอน โดยการใช้เป็นเครื่องมือสื่อสาร กระบวนการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นการเก็บข้อมูล การติดต่อ ส่งงานที่สามารถสื่อสารกับผู้เรียนได้ตลอดเวลา สามารถใช้สื่อออนไลน์เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น กระตุ้นให้เกิดการศึกษาค้นคว้า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การตั้งประเด็นแลกเปลี่ยนข้อสงสัย ต่างๆ ผ่านสื่อออนไลน์ทำได้อย่างทันท่วงที

(2) ความสำคัญของสื่อออนไลน์ พบว่า เป็นสื่อที่รวดเร็วและกว้างไกล สามารถเข้าถึงได้จากทุกที่ ทุกเวลา เป็นประโยชน์ในการแสวงหาความรู้ เนื่องจากในปัจจุบันนี้องค์ความรู้ต่างๆ ทั้งทางด้านทางโลกและทางธรรมได้ถูกรวบรวมไว้ในอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมาก สื่อออนไลน์เป็นห้องสมุดที่ใหญ่ที่สุดในโลก ทั้งพระไตรปิฎก อรรถกถา คำสอน หนังสือ ตำราทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนเทปบันทึกคำบรรยายคำสอนของพระเถระลูกบันทึกรฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อให้สะดวกต่อการศึกษาค้นคว้า ทำให้พระภิกษุ สามเณรสามารถค้นคว้าศึกษาได้ง่ายและสะดวก

(3) ปัญหาอุปสรรคของการใช้สื่อออนไลน์ พบว่า ในเรื่องของการใช้ระบบเครือข่ายของเทคโนโลยีสารสนเทศภายในสถานศึกษานั้น ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ใช้งานภายในโรงเรียนขัดข้องบ่อยทำให้ใช้งานไม่ได้ไม่สะดวก และรวดเร็ว จำนวนผู้ดูแลรักษาและให้คำแนะนำเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมีไม่เพียงพอ รองลงมา คือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศน้อย ขาดบุคลากรฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความรู้ความสามารถให้คำแนะนำปลูกฝังบอกให้รู้ผลดีผลเสียในด้านต่าง ๆ สถานศึกษาควรได้เพิ่มเรื่องจุดให้บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ต ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต และควรปรับปรุงเรื่องอุปกรณ์ในการใช้งาน รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

(4) แนวทางการใช้สื่อออนไลน์ พบว่าสำหรับพระภิกษุ-สามเณรควรศึกษาและระมัดระวังเกี่ยวกับการใช้งานสื่อออนไลน์ โดยคำนึงถึงหลักพระธรรมวินัย และยึดหลักประโยชน์และความสุขของสังคมเป็นที่ตั้ง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา คณะสงฆ์ ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ให้แก่พระภิกษุ-สามเณร เพื่อการสื่อสาร เพื่อการศึกษา และเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พระภิกษุ-สามเณร ควรใช้สื่อออนไลน์ ด้วยความระมัดระวัง มีสามัญสำนึกรู้จักเคารพ

สิทธิของผู้อื่น และอยู่ในกรอบของพระธรรมวินัย

เอกสารอ้างอิง

ณัฐพล บัวอุไร.(2563) “ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง วิชาการสร้างงานสื่อผสม เรื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ลำลูกกา”. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธนกร อีระวุฒิชัยกิจ.(2562) “ปัจจัยการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการอ่านนวนิยายในกลุ่มเจนเอเรชั่นเบบี้บูมเมอร์และเจนเอเรชั่นเอ็กซ์”. *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. (คณะบริหารธุรกิจ: มหาวิทยาลัยนเรศวร

นายอาทิตย์ หลวงละ.(2559) “การใช้เว็บไซต์เฟสบุ๊กทางอินเทอร์เน็ตของพระสงฆ์”. *วิทยานิพนธ์วารสารศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน*. (คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระครูสมุห์มานิตย์ ญาณธโร.(2564). อ่างโน วรญาณ เดชพงษ์ และ นริศรา ไม้เรียง. “อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร”. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*. ปีที่ 25.

พระมหาธนิต สิริวัฒนโน.(2562) “รูปแบบและกระบวนการสื่อสารพุทธธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย”. *วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่*. ปีที่ 15.

พระสาโรจน์ อธิภทโท.(2561) “การใช้สื่อดิจิทัลเพื่อจัดการสอนศีลธรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”. *วิทยานิพนธ์พุทธศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระอัคราภิกุทธิ์ สิริวัฒนโน ถุนละวัน ดร.(2560) “กระบวนการสื่อสารพุทธธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของพระสงฆ์ในสังคมไทย”. *รายงานวิจัย*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ภูริทัต ศรีอร่าม.(2563) “แนวทางการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการสื่อสารและเผยแผ่พระพุทธศาสนาสำหรับพระภิกษุ-สามเณรในจังหวัดฉะเชิงเทรา”. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, ปีที่ 5.

ระวี แก้วสุกใส และชัยรัตน์ จุสปาโล.(2556) “เครือข่ายสังคมออนไลน์ : กรณี เฟสบุ๊ก (Facebook) กับการพัฒนาผู้เรียน”. *Princess of Naradhiwas University Journal*. ปีที่ 5.

ราชบัณฑิตยสถาน.(2565) *สื่อสังคม-เครือข่ายสังคม*. [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=4357>.

วิยะดา ฐิติมัทธมา.(2565) “เครือข่ายสังคมออนไลน์: แนวโน้ม ปรากฏการณ์ และจริยธรรม”. *วารสารนักบริหาร* ปีที่ 30.

กระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายก
องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาล
ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์

POLITICAL PARTICIPATORY ELECTION PROMOTION PROCESS IN THE
ELECTION OF THE PRESIDENT OF UTTARADIT PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION OF THE PEOPLE IN BAN KAENG SUB-
DISTRICT MUNICIPALITY, TRON DISTRICT, UTTARADIT PROVINCE

ประชายุทธ ภูบรรทัด¹, ธนัช ปาลีกุล², ธนันทน์ คุ่มถิ่นแก้ว³, พระมหาธงชัย พิชัย⁴

Prachayut Bhubanthat¹, Thanat Palikuy², Thananan Kumthinkaew³,

Phramaha Thongchai Pichai⁴

Nam Cho Sub-District Municipality¹, Ban Kaeng Sub-District Administrative Organization²,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University³, Mahachulalongkornrajavidyalaya University⁴

Email: thongchai.pich@gmail.com

(Received: May 16, 2023; Revised: May 30, 2023; Accepted: June 6, 2023)

บทคัดย่อ

การสร้างกระบวนการทางการเมืองเลือกตั้งเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับการส่งเสริมประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมจากหน่วยงานทางภาครัฐและประชาชน ซึ่งแนวทางในการส่งเสริมการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่จะต้องตระหนัก เนื่องจากการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นกระบวนการที่ทุกคนมีสิทธิในการออกเสียง มีสิทธิในการเสนอความคิดเห็นทางการเมือง อีกทั้งการแสดงออกทางการเมืองก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ดังนั้นหน่วยงานรัฐจึงต้องเข้ามามีบทบาทในการสร้างความรู้ ความตระหนักทางการเมืองให้กับประชาชน อีกทั้งต้องเป็นหน่วยงานสำหรับประสานงานระหว่างภาครัฐกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและตระหนักในคุณค่าของการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

คำสำคัญ : กระบวนการทางการเมือง, ระบอบประชาธิปไตย, การเลือกตั้ง, คุณค่าทางการเมือง

Abstracts

The creating of election process is the model for Promotion of participatory democracy between government and people. The approach to promoting elections is something to be aware of as democratic governance is a process in which everyone has the right to vote. Political expression is paramount. Therefore, government agencies have to play a role in creating knowledge. political awareness to the people It must also be an agency for

coordinating between the government and the people. so that people can have knowledge and understanding of politics and realize the value of politics in a democratic system

Keywords : political process, democracy, elections, political values

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 50 ได้กำหนดให้ประชาชนไทยมีหน้าที่ต้องปฏิบัติทั้งสิ้น 10 อย่าง อันถือเป็นหน้าที่สำคัญที่ประชาชนชาวไทยจำเป็นต้องให้ความใส่ใจเพื่อที่จะได้ปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญเป็นการวางหลักเพื่อรองรับการจัดทำประชามติต่าง ๆ ในอนาคตด้วย และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งหรือลงประชามติในระบอบประชาธิปไตย และสร้างจิตสำนึกทางการเมืองให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ประชาชนชาวไทยที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป มีหน้าที่ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้อื่น ถือเป็นโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองอีกประการหนึ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, [ออนไลน์], 2565.)

การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแทนของประชาชนอย่างถูกต้องและเป็นทางการโดยการยอมรับในเสียงส่วนใหญ่ที่ประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งต่างมาใช้สิทธิของตนเองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเลือกตั้งผู้แทนของตนเองเข้าไปบริหารท้องถิ่น ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ตามมาตรา 133 (3) มาตรา 236 และมาตรา 256 (1) ได้บัญญัติให้อำนาจแก่ประชาชนเอาไว้ว่าสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง เป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคน ที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ เพื่อไปทำหน้าที่คัดเลือกตัวแทนของตนเข้าไปออกกฎหมายและเข้าไปบริหารประเทศ ดังนั้นประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและทำให้การเลือกตั้งสุจริตและเที่ยงธรรม (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) เพราะไม่ว่าจะมีการเลือกตั้งที่ใดหรือแบบใด จุดร่วมสำคัญของการเลือกตั้ง คือระดมมติมหาชนเพื่อสร้างความชอบธรรมในการปกครอง นอกจากนั้นแล้วการเลือกตั้งยังเป็นแนวทางสำคัญในการเลือกสรรผู้บริหาร เลือกสรรนโยบายของพรรค กลุ่มการเมืองที่เสนอตัวเข้ามารับใช้ประชาชน การเลือกตั้งมีความสำคัญในกระบวนการทางการเมือง การเลือกตั้งโดยวิธีการใช้สิทธิออกเสียงย่อมแสดงถึงการใช้อิทธิพล และการใช้สิทธิใช้เสียงของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ในการปกครองตนเอง กล่าวคือถ้าประชาชนจะเลือกบุคคลที่มีความสามารถอย่างแท้จริงเข้าไปเป็นตัวแทนของตนให้เป็นไปตามหลักการเลือกตั้งสากลที่บริสุทธิ์จะต้องมีความอิสระและเต็มใจที่จะเลือกตัวแทนของตนเอง (ภัทรธนีย์ ขุนสิงห์สกุล และเพชรดนัย วัชรธนวัฒน์ธาดา, 2561, 75-76) ไม่ใช่เลือกด้วยแรงจูงใจอย่างอื่นที่เกิดจากการใช้อิทธิพลด้านต่าง ๆ บีบบังคับหรือให้ค่าตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ในส่วนของการปกครองในระดับท้องถิ่น (local government) นับเป็นพื้นฐานและหัวใจสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เนื่องจากมีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับประชาชนโดยตรง ทั้งในด้านการให้บริการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการต่าง ๆ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีตลอดจนการให้ความรู้ความเข้าใจอันถูกต้องดีงาม และสร้างความศรัทธาให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เจริญก้าวหน้า ตามหลักการปกครองประชาธิปไตยซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือการกระจายอำนาจการปกครองออกสู่ประชาชนโดยทั่วไปให้สามารถมีอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นฐานของการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมถือเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ให้การฝึกปฏิบัติระบอบประชาธิปไตยกับประชาชน โดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในภารกิจของท้องถิ่นและเกิดความสำนึกในสิทธิ หน้าที่ของตนเองที่มีต่อชุมชน หน้าที่พลเมือง อันจะนำไปสู่การปกครองตนเองในที่สุด (โกวิทย์ พวงงามและอลงการณั อรรคแสง, 2547, 34) จึงกล่าวได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดโดยตัวแทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ ทำภารกิจเพื่อตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงตามเป้าหมาย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การเลือกตั้งจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากการแสดงออกทางด้านสิทธิเสรีภาพทางความคิดของประชาชนที่ต้องการตัวแทนของตนเองให้มโนนโยบายในการบริหารในรูปแบบใดต้องให้มีการพัฒนาไปในทิศทางใดและต้องการผู้แทนของตนเองที่มีลักษณะเช่นใด การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มโนนโยบายตรงกับความต้องการของตนเองให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วยความชอบธรรมเพื่อลดภาวะความตึงเครียดขัดแย้งหรือการสืบทอดอำนาจและเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่าต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตนด้วยการเลือกหรือไม่เลือกตนกลับมาทำหน้าที่ผู้แทนอีก ดังนั้นการเลือกตั้งจึงมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางการเมืองโดยประชาชนจะสำนึกถึงความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทน (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2544, 18)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบันจึงมีความตื่นตัวค่อนข้างสูงโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการเมืองที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ภาคประชาชนที่ต้องการเห็นการเมืองและสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น เอื้อประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสมากขึ้น และสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความเท่าเทียม หมายถึงการที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐหรือผู้นำรัฐบาลรวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามประสงค์ของตนหรือกลุ่มตน โดยที่มีการมีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ (วัชรวิชัยไชยสาร, [ออนไลน์], 2565) การมีส่วนร่วมทางการเมืองก็ควรที่จะเป็นการมีส่วนร่วมในทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นประเทศที่พัฒนาทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ดีแล้ว ก็มักจะกำหนดให้ประชาชนทุกระดับมีสิทธิส่วนร่วมทางการเมืองตามกฎหมายที่มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ในทุกมิติของกระบวนการทางการเมือง

ปัจจุบัน ประเทศไทยขาดหายจากการเลือกตั้งท้องถิ่นมานานจากการรัฐประหารของรัฐบาลในยุคปัจจุบัน ทำให้กระบวนการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนขาดหายไป และในภาวะปัจจุบันระบบเศรษฐกิจและโรคไวรัสเกิดระบาด รวมทั้งการขาดการประชาสัมพันธ์ผู้นำชุมชนขาดความกระตือรือร้นในกระบวนการการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง ในการที่ต้องออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประกอบกับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์มีการเลือกตั้งครั้งล่าสุดที่ผ่านมานานถึง 7 ปี ทำให้ขาดคู่แข่งและผู้สมัครรับเลือกตั้งยังยึดติดกับนักการเมืองระดับชาติ ทำให้การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ที่ผ่านมาผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์เขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง ออกมาใช้สิทธิต่ำกว่าที่ประเมินไว้ ดังนั้นเป้าหมายในการพัฒนาให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมือง

เทศบาลตำบลบ้านแก่ง มียุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการเข้ามามีบทบาทการแก้ปัญหาผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบของการประชาคม แต่การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเลือกตั้งนั้น ยังพบปัญหาของการเข้ามามีส่วนร่วม เห็นได้จากการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2563 จากสถิติของสำนักงานทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านแก่งพบว่า การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่งมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 1,768 คน ออกมาใช้สิทธิเพียง 1,053 คน (สำนักงานท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านแก่ง, 2565) ยังไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์มากเท่าที่ควร ซึ่งอาจจะเป็นเพราะประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้ง การมีบทบาทในชุมชน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง รวมไปถึงการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ หรืออาจจะด้วยความแตกต่างด้านปัจจัยพื้นฐาน เช่น เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ การศึกษา เป็นต้น ที่เป็นตัวแปรที่ส่งผลให้การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง จังหวัดอุดรดิตถ์มีความแตกต่างกัน ไม่เอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเป็นอุปสรรคที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมทางการเมืองได้ ในทางกลับกันอาจเป็นเพราะประชาชนไม่เคยชินกับการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม และไม่ทราบว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างไร

จากสาเหตุปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง กระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ ว่ามีปัญหาในกระบวนการการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างไร กระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องทำอย่างไรจึงจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ ตลอดจนแนวความคิดในกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ ให้มีบทบาทในทุกๆระดับ และทุกขั้นตอนของกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นวิถิทางที่จะทำ

ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาาร่วมกันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 326 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) จากสูตรของ Taro Yamane มีการพัฒนาเครื่องมือวิจัยตามกรอบงานวิจัยโดยแบ่งเป็น 4 ตอน มีการตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และมีความเชื่อมั่นของเครื่องมือหลังจากการทดลองใช้ (Tryout) ทั้งฉบับ คือ .768 การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มีการใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ มีการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Keys Informant) คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา ผู้นำชุมชน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านรัฐศาสตร์ ที่มีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับประเด็นการวิจัยรวมจำนวน 9 รูปและคน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิค การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 51.23 และเป็นเพศชาย มีจำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 48.77 มีอายุ 31-40 ปี มีจำนวน 217 คิดเป็นร้อยละ 66.56 และอายุระหว่างอายุ 18-30 ปี และมีจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 33.44 มีสถานภาพสมรส จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 75.77 โสด จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 23.31 และอยู่ย่ำร้าง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.92 มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท/เดือน จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 70.25 รายได้ 10,001 – 15,000 บาท/เดือน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 25.15 และ รายได้ 15,001 บาท/เดือน ขึ้นไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.60 มีระดับปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 58.28 การศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 41.41 และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.31

2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรม 7 กับกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอดงเจริญ จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้แก่ หลักสาราณียธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.241)

3. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอดงเจริญ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.431)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอดงเจริญ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับ ค่อนข้างน้อย ($R=.228^{**}$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ธรรม์มัญญา (การรู้จักเหตุ) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับ ค่อนข้างน้อย ($R=.286^{**}$) อุตัญญา (การรู้จักผล) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับ ค่อนข้างน้อย ($R=.325^{**}$) อุตัญญา (การรู้จักตน) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับ น้อยมาก ($R=.187^{**}$) มัตตัญญา (การรู้จักประมาณ) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับ น้อยมาก ($R=.144^{**}$) กาลัญญา (การรู้จักกาล) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับ น้อยมาก ($R=.174^{**}$) ปริสัญญา (การรู้จักชุมชน) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับ น้อยมาก ($R=.014$) ปุคคโลปรัญญา (การรู้จักบุคคล) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับ น้อยมาก ($R=.185^{**}$)

5. ผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรมกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในการเลือกตั้งของประชาชน ตำบลเวียงทอง อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างน้อย กล่าวคือ เมื่อประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม 7 กับกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่งผลให้ประชาชนเกิดกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น จึงยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการวิจัยเรื่อง “กระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่งอำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์” มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. อภิปรายผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม 7 กับกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม 7 กับกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.241) ซึ่งมีการจำแนกพิจารณาหลักสัปปุริสธรรม 7 ออกเป็นรายด้านได้ดังนี้

1) ด้านธัมมัญญา (การรู้จักเหตุ) อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.252) ทำให้ทราบว่า ความรู้เรื่องหลักประชาธิปไตยกับการเลือกตั้ง การมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรม สัมมนา อบรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับ ธรรม ทอธรรมชาติ และคณะ (ธรรม ทอธรรมชาติ และคณะ, 2531, 97) ได้กล่าวว่า กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนมีอำนาจอธิปไตยในการให้ความร่วมมือทางการเมือง เพื่อแสดงออกมาซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการสนับสนุนให้มีการกระทำหรือละเว้นการทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่งทางการเมืองที่มีผลกระทบต่อประชาชน โดยใช้สิทธิ์เลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองมาทำหน้าที่แทนประชาชนในการรักษาอำนาจอธิปไตย โดยการนำอุดมการณ์และนโยบายมาบริหารประเทศ และรักษาผลประโยชน์ของประชาชน

2) ด้านอัตถัญญา (การรู้จักผล) อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.267) ทำให้ทราบว่า กระบวนการส่งเสริมทางการเมืองเลือกตั้ง รวมถึงการประเมินผลการเลือกตั้งเป็นความมุ่งหมายที่เหมาะสมสำหรับกระบวนการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ที่สามารถแสดงออกทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นจะเป็นไปในรูปแบบของการพูดคุยเรื่องการเมืองโดยส่วนใหญ่มีการพูดคุยประเด็นการเมืองบ่อยครั้ง ชักชวนบุคคลอื่นไปเลือกตั้งแต่ที่เป็นหลัก (เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ, 2560) คือ การไปเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเพราะมีความตั้งใจ และเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญด้านบรรยากาศทางการเมืองมีส่วนสำคัญที่จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ถ้าสถานการณ์บ้านเมืองปกติสงบ จะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมมาก แต่ในปัจจุบันสถานการณ์บ้านเมืองไม่ได้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม ด้านลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่วัยรุ่นพึงประสงค์ ได้แก่ 1) ต้องการพื้นที่เพื่อใช้ในการแสดงออกทางการเมือง เช่นเปิดเวทีให้วัยรุ่นมาเสวนาเกี่ยวกับการเมือง 2) การเลือกตั้งเพราะวัยรุ่นเชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นการมีส่วนร่วมที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย 3) มีส่วนร่วมในการเลือกผู้ปกครองระดับท้องถิ่นด้วยตนเอง เช่น เลือกนายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่น ได้แก่ 1) ครอบครัวยุคใหม่มีส่วนอย่างมากที่ได้ช่วยในการสร้างจิตสำนึกทางการเมืองให้กับสมาชิก จึงควรปลูกฝังให้วัยรุ่นเห็นความสำคัญของการเมืองโดยผ่านทางบุคคลในครอบครัว 2) โรงเรียน มีส่วนในการให้ความรู้ และควรจะบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง

ลงไปเป็นหลักสูตรตั้งแต่ระดับพื้นฐานเพื่อจะได้ซึมซับ 3) ชุมชนยังมีส่วนสนับสนุนค่อนข้างน้อย จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองขึ้นมา เพื่อให้เกิดค่านิยมให้วัยรุ่นในการทวงแทนสิทธิของตน 4) ศาสนามีส่วนสนับสนุนค่อนข้างต่ำ จำเป็นต้องปลูกฝังเรื่องความดีหรือสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการเลือกผู้นำที่ดี 5) หน่วยงานทางการเมืองการปกครองมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้าง เพราะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง และต้องทำอย่างต่อเนื่อง

3) ด้านอัตตัญญาตา (การรู้จักตน) อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.383) ทำให้ทราบว่า การวางตนให้มีความเหมาะสมกับสถานะทางการเมืองเป็นสิ่งที่จะต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งการแสดงออกทางการเมืองเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง การเปิดโอกาสให้แก่สามัญชนโดยทั่วไปไม่มีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณะทางการเมืองเคียงคู่ไปกับวิธีการอื่น (สุขุม นวลสกุล, 2535, 399) เช่น การให้ประชาชนมาออกเสียงแสดงประชามติในการตัดสินใจทางการเมืองที่สำคัญ เป็นต้น สำหรับวิธีการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองโดยการเลือกตั้งนั้น กระทำโดยผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรผู้แต่งตั้งแสดงเจตนาออกเสียงลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และคะแนนเสียงที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ลงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวจะได้รับการนับเพื่อนำมาคำนวณเพื่อให้ได้ผลว่า บุคคลใดจะเป็นผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

4) ด้านมัตตัญญาตา (การรู้จักประมาณ) อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.429) ทำให้ทราบว่า การแสดงออกทางการเมืองเป็นกระบวนการที่เป็นแรงดึงดูดทำให้เกิดความสนใจในประเด็นทั่วไป และการแสดงออกทางการเมืองเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชน การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องหรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมืองหรือการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน (วัชรวิชัย, 2544, 10-11) โดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบาย และวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่า ผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้น จะนำอุดมการณ์ และนโยบายไปเป็นแนวนโยบายในการบริหารประเทศ และทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในทางการเมืองการปกครองของประชาชนนั่นเอง

5) ด้านกาลัญญาตา (การรู้จักกาล) อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.428) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรมกับกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิษฐ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่งอำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิษฐ์ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.428) ทำให้ทราบว่า ความสำคัญของการเลือกตั้งในฐานะเป็นกระบวนการในการมอบอำนาจ และส่งมอบอำนาจ และเป็นกระบวนการสันติวิธีซึ่งประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทุกประเทศจะต้องมีการเลือกตั้ง การเลือกผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่จะมาทำหน้าที่ปกครองเป็นกลไกเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะ

สร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้แก่ผู้ปกครองเป็นกลไกหรือ “ห้ามล้อ” ในทางการเมืองการปกครองลดความตึงเครียด (ธวัช ชูวิทย์สกุลเลิศ, 2550, 18) และความขัดแย้งทางการเมืองและสังคม และทำให้เกิดการระดมมวลชนเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และประสานประโยชน์ให้ประชาชนเห็นความจำเป็นของการปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพลเมืองที่ดี

6) ด้านปรีศัญญาตา (การรู้จักชุมชน) อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.241) ทำให้ทราบว่า การได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากประชาชนที่มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งเป็นสิ่งสำคัญไม่น้อยไปกว่าการที่จะถูกถอดถอนจากประชาชนเช่นกัน อีกทั้งความสามารถในการเข้าถึงชุมชนของนักการเมืองเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการออกเสียงลงคะแนนตามความคิดเห็นของตนเองโดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นผู้แทนของตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยบริหารกิจการของประเทศ (พิมลจรรย์ นามวัฒน์, 2541, 315) ผู้ที่จะได้รับการเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือก และผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งหมดมีสิทธิ์ตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนใหญ่เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหาร และปกครอง

7) ด้านบุคคลโลปปรัญญาตา (การรู้จักบุคคล) อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.446) ทำให้ทราบว่า การเข้าใจถึงความแตกต่างของประชาชน รวมทั้งทัศนะทางการเมืองมีความแตกต่าง ซึ่งบางครั้งการพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางการเมืองเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้และส่งเสริมกระบวนการทางการเมืองเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วม ประชาชนต้องมีโอกาสได้รับข่าวสาร หรือแนวคิดของผู้สมัครลงเลือกตั้งครบทุกคน และสามารถแลกเปลี่ยนแนวคิดระหว่างประชาชน และผู้ลงสมัครเลือกตั้ง (สมคิด บางโม, 2558, 76) ความหมายของการเลือกตั้งนั้นมีไว้จะหมายความถึงเฉพาะการเลือกตั้งกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นอื่น ๆ หรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล อีกทั้งยังมีกรณีการออกเสียงลงคะแนนของประชาชนเพื่อการแสดงประชามติ และในบางประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นเข้าถึงกับมีการทำเป็นประมวลกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง

2. อภิปรายผลการวิเคราะห์ระดับกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่งอำเภอดรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.431) ซึ่งมีการจำแนกพิจารณาหลักสารณียธรรมออกเป็นรายด้านได้ดังนี้

1) ด้านการเลือกตั้ง อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.448) ทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการเลือกตั้ง หรือการติดตามการเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้ความตระหนักและความร่วมมืออย่างดี การให้บทบาทของประชาชนในระดับสูง โดยประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำงานร่วมกันในกระบวนการของการตัดสินใจขณะนั้น ความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในการตัดสินใจค่อนข้างสูง (อรทัย ก๊กผล, 2552, 19-24) รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน และคณะที่ปรึกษาฝ่ายประชาชน ผลการตัดสินใจที่ออกมาเป็นผลการตัดสินใจร่วมกัน

เชื่อว่าน่าจะนำไปสู่การเสริมสร้างความสมานฉันท์ในสังคม เพราะประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนในองค์กรตัดสินใจด้วยไม่ใช่เพียงให้ความคิดเห็นต่อองค์กรตัดสินใจ.

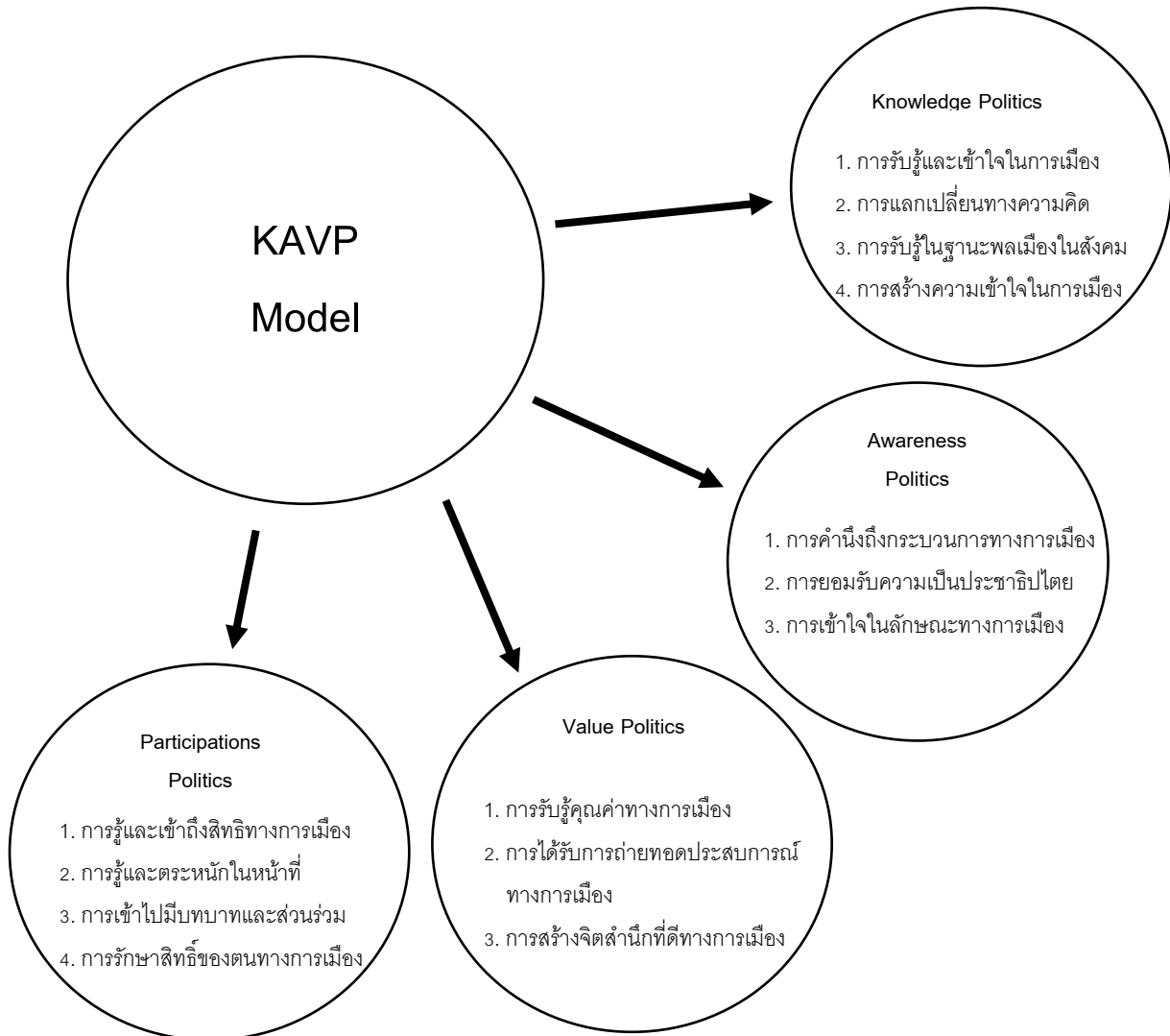
2) ด้านการมีบทบาทในชุมชน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.482) ทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมทางการเลือกตั้งเป็นกระบวนการร่วมกันของประชาชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการตัดสินใจในการมีส่วนร่วม กิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตน (พิมลจรรย์ นามวัฒน์, 2541, 541) เพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและรัฐบาลเป็นกลไกแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง และสนับสนุนให้มีการปฏิบัติ จัดทำ หรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง และการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน

3) ด้านการติดต่อประสานงานราชการ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.570) ทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการเลือกตั้งหรือในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่มีประชาชนมีความพึงพอใจมาก การมีส่วนร่วมทำให้เกิดการรับรู้ปัญหา (อคิน เตชะรินทร์, 2547, 320) ร่วมเสนอปัญหาและหาแนวทางแก้ไขให้สมเหตุสมผล และทำให้เกิดความสำเร็จตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง อีกทั้งการมีส่วนร่วมต้องให้เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่แสดงความคิดเห็นได้โดยเท่าเทียมและอยู่บนพื้นฐานที่เคารพซึ่งกันและกัน (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2547, 23-25) และการมีโอกาสเข้าร่วมในสถานที่และเวลาที่เหมาะสมทำให้ประชาชนที่สะดวกแก่การเข้าร่วมจึงถือได้ว่าเป็นการเข้าถึงกันทั้งสองฝ่ายระหว่างฝ่ายประชาชนและฝ่ายเจ้าหน้าที่

4) ด้านการสื่อสารทางการเมือง อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.443) ทำให้ทราบว่า การแลกเปลี่ยนความรู้ทางการเมือง การได้รับรู้ข่าวสารทางการเมือง เป็นแนวทางสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับประชาชน การสื่อสารเป็นการจูงใจให้เกิดความสนใจในเนื้อหาที่ต้องการสื่อระหว่างบุคคลกับบุคคล (กิจจา บานชื่น และกณิกนันต์ บานชื่น, 2559, 366-367) หรือบุคคลกับกลุ่มคน หรือกลุ่มคนกับกลุ่มคน เป็นกระบวนการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้ทั้งสองฝ่ายได้รับรู้และรับทราบร่วมกันในเนื้อหาที่นำมาสื่อสาร

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

กระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี เป็นการศึกษาระบบการส่งเสริมการเลือกตั้งที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการเลือกตั้ง ซึ่งการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบการมีส่วนร่วม (Political Participatory Election Promotion: PPEP) เป็นต้นแบบทางความคิดที่ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ความรู้จากการวิจัยได้ การส่งเสริมการเลือกตั้งแบบ KAVP ดังนี้

แผนภาพที่ 1 การส่งเสริมการเลือกตั้งแบบ KAVP

จากแผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยเรื่อง “กระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี” ทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย เป็น การส่งเสริมการเลือกตั้งแบบ KAVP สรุปได้ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง (Knowledge Politics) คือ การรับรู้และการเข้าใจในเรื่องของการเมืองซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนควรได้รับรู้ในฐานะเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการรับรู้และสร้างความเข้าใจทางการเมืองเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมกันทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยหลังจากการรับรู้และเข้าใจทางการเมืองก็ทำให้เกิดความกระตือรือร้นทางการเมืองรวมถึงสร้างความตระหนักทางการเมืองสำหรับประชาชน

2. ความตระหนักทางการเมือง (Awareness Politics) คือ การคำนึงถึงกระบวนการทางการเมืองที่เป็นระบอบประชาธิปไตยในสังคม การยอมรับในความเป็นประชาธิปไตยในเรื่องของการแสดงออกทางการเมืองของคนอื่น ซึ่งอาจตรงกับความต้องการของตนเองหรือมีความแตกต่างกันออกไปก็ต้องรับรู้รับทราบและเข้าใจถึงลักษณะทางการเมืองที่แตกต่างกันจะทำให้เกิดความตกลึกทางด้านการเมืองมากยิ่งขึ้น ยิ่งเป็นการสร้างความเข้าใจถึงการเมืองมากยิ่งขึ้น

3. การรู้คุณค่าทางการเมือง (Value Politics) คือ การเข้าใจ เข้าถึงในกระบวนการทางการเมืองที่ได้รับผ่านจากการถ่ายทอด ประสบการณ์ที่ได้รับ ถือว่าเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องรับรู้รับทราบอย่างแท้จริง จากนั้นจึงเกิดเป็นความตระหนักและตกลึกทางด้านการเมืองจึงจะทำให้ทราบถึงภาพรวมของคุณค่าทางการเมือง และเกิดการรับรู้เข้าใจในคุณค่าความเป็นการเมืองที่เป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดความเป็นประชาธิปไตย เกิดความสัมพันธ์ร่วมมือกันและกัน

4. การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Participations Politics) คือ การที่ประชาชนได้รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองในการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย การเข้าไปมีบทบาททางการเมือง การไปใช้สิทธิของตนในการเลือกตั้งซึ่งเป็นการทำหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ อีกทั้งเป็นการรักษาสิทธิของตนเองในทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอรัตนวาปี จังหวัดอุดรดิตถ์” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาสำหรับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองรอบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่นเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมอันดีต่อสังคม การสร้างความตระหนักต่อความรับผิดชอบหรือหน้าที่ต่อสังคมของทุกคนเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีทางการเมืองในท้องถิ่น การเป็นจิตอาสาเสียสละเพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่รับผิดชอบให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน การเสียสละ การสร้างความยอมรับในสังคม การวางตน ซึ่งจะมีส่วนทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีทางการเมืองในพื้นที่อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กรมพล ท่องธรรมชาติ และคณะ, (2559). *การเลือกตั้ง พรรคการเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล*. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, (2531).
- กิจจา บานชื่น และกณิกนันต์ บานชื่น, (2560). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด มหาชน.
- โกวิทย์ พวงงามและอลงการณั อรรคแสง, (2547). *คู่มือมิติใหม่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น:ผู้บริหารท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- งานทะเบียนราษฎร, (2565). *สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตต์*. งานทะเบียนราษฎร (1 กุมภาพันธ์ 2565).
- ธวัช ชูวิทย์สกุลเลิศ, (2550). “ศาลเลือกตั้ง ศึกษาปัญหาทางทฤษฎีและกฎหมายในการจัดตั้งและรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย”. *วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, (2547). *การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : สิริลักษณ์การพิมพ์.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ, (2544). *การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร: วิทยุชน.
- เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ, (2560). “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา”. *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและยุทธศาสตร์การพัฒนา*. คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พิมลจรรย์ นามวัฒน์, (2541). “การเลือกตั้ง” *เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบัน และกระบวนการทางการเมืองไทย หน่วยที่ 12 สาขาวิชารัฐศาสตร์*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราชกิจจานุเบกษา, (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ.2560*. มาตรา 133 (3) มาตรา 236. มาตรา 256 (1)
- วัชรา ไชยสาร, (2565). *พัฒนาการมีส่วนร่วมในทางการเมืองกับประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและพหุการเมือง: การเมืองภาคประชาชน*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_news.php?nid=16001&filename=visit, [4 กุมภาพันธ์ 2565].
- วัชรา ไชยสาร, (2544). *ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : พี.เจ. เพลท โปรเซสเซอร์.
- สมคิด บางโม, (2558). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด.
- สาธิต กฤตลักษณ์, (2561). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล”. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2561):
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, (2565). *สารแนะนำเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ชุด “สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่*

ของปวงชนชาวไทย”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.royin.go.th/dictionary/>, [4 กุมภาพันธ์ 2565].

สุขุม นวลสกุล, (2535). *การเมืองการปกครองไทย*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุภัทธานีย์ ขุนสิงห์สกุล และพรศนัย วิชรธนะพัฒน์ธาดา, (2561). พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนเขตจังหวัดพิจิตร. *วารสารราชชมงคลล้านนา* : ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2561).

อคิน ระพีพัฒน์, (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข.

อรทัย ก๊กผล, (2552). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : จรัญสนิทวงศ์การพิมพ์.

เจตคติและความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทย โดยใช้เทคนิค SQ4R
ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
THE ATTITUDE AND THE ABILITY TO READ AND THINK CRITICALLY IN
THAI USING SQ4R TECHNIQUE AND SKILL PRACTICE FORM OF
GRADE 5 STUDENTS

วรพร นุชสมบูรณ์¹, เก็ดถวา บุญปรากฏ², จุฑารัตน์ คชรัตน์³
Varaporn Nutsomboon¹, Kettawa Boonprakarn², Jutarat Kotcharat³
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
Hat Yai University
E-mail: varaporn.nut023@hu.ac.th

(Received: May 25, 2023; Revised: June 6, 2023; Accepted: June 9, 2023)

บทคัดย่อ

รายงานการศึกษาเจตคติและความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทยโดยใช้ เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในครั้งนี้ มี วัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทย ก่อนและหลังการ จัดการเรียนรู้อาศัยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทยก่อนและ หลังการจัดการ เรียนรู้โดยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทย หลังใช้ชุด แบบฝึกเสริม ทักษะภาษาไทย สูงกว่าก่อนใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย โดยหลังใช้ชุดแบบ ฝึกเสริมทักษะภาษาไทย ที่จัดการเรียนรู้โดยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ มี $X = 25.00$ ($SD = 1.642$) และก่อนการใช้ชุดแบบ ฝึกเสริมทักษะภาษาไทย ที่จัดการเรียนรู้โดยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ มี $X = 9.79$ ($SD = 2.843$) โดยมีความแตกต่างทางสถิติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้าน เขายาวราชบุรี พัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร มีเจตคติต่อการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทยหลังการจัด การเรียนรู้โดยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ ($x = 4.54$, $SD = 0.54$)

คำสำคัญ : การอ่านคิดวิเคราะห์ , เจตคติ , การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R

Abstract

A study of attitudes and ability to read and think critically in Thai by using SQ4R technique together with skill exercises. The objectives of this study were: 1. To study the attitude towards reading and analyzing Thai language. Before and after learning management by using SQ4R technique together with skill exercises of grade 5 students 2. To compare the achievement of analytical reading in Thai before and after learning management using SQ4R technique together with the form Practicing skills of grade 5 students

The results showed that Students have the ability to read and analyze Thai language. After using the Thai language skill training set higher than before using the Thai language skill training set After using the Thai language skill training set The learning management by using SQ4R technique together with the skills exercises $X = 25.00$ ($SD=1.642$) and before using the Thai language skill training set. The learning management using SQ4R technique combined with the skill exercises were $X = 9.79$ ($SD=2.843$), with a significant statistical difference at the .01 level. Prathomsuksa 5 students at Ban Khao Yaowarat Phatthana School, Muang District, Chumphon Province had an attitude towards reading and analyzing the Thai language after learning management by using the SQ4R technique together with the skill exercises of the grade 5 students equal to $X = 4.54$ ($SD=0.54$)

Keyword : Analytical reading , Attitude , SQ4R Learning Management

บทนำ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งการบริโภคข้อมูลข่าวสาร ทุกคนต้องป้อนขวายและแข่งขันกันตลอดเวลา เพื่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติสุขและเพื่อความปลอดภัยของ ชีวิต สิ่งที่สำคัญคือ การรู้จักปรับตัว รอบรู้เทคโนโลยีและทันต่อเหตุการณ์ ต้องอาศัยการคิดเพื่อ การตัดสินใจที่ถูกต้อง ดังนั้น เป้าหมายการจัดการศึกษาของประเทศต่างๆ จึงมุ่งพัฒนาคุณภาพ ของประชากร ซึ่งเป็นทรัพยากรที่ ทรงคุณค่าของสังคมให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลก จัดการศึกษาให้มีคุณภาพ พัฒนาคนให้ ดำรงอยู่ในสังคมของข้อมูลข่าวสารด้วยการรู้จักรับ ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งต้องจัดให้ผู้เรียนสามารถพิจารณา ตัดสินใจไตร่ตรองข้อมูลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถ คิดได้อย่างมีเหตุผลเพื่อตัดสินใจในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตามสภาพจริง (บรรจง แสงนภาพรรณ, 2557 : 1) กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดคุณภาพที่นักเรียนควรจะได้รับเมื่อ เรียนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560 โดยคาดหวังในด้านทักษะ การอ่านว่า เมื่อ ผู้เรียนเรียนจบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เรียนสามารถที่จะวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์ จากเรื่อง

อ่าน เขียนกรอบแผนผังความคิด บันทึกย่อความและเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ประเมินค่าและนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพิจารณาตน พัฒนาการเรียนและ พัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มี มารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และในส่วนสาระที่ 1 การอ่าน ได้ระบุในมาตรฐาน ท 1.1 ว่าผู้เรียนควรที่จะเกิดทักษะใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 35-36)

เจตคติเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการเรียนรู้เพราะเจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการ เรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคลไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่เกิด เจตคติจึงเป็นสภาพการณ์ ทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำ ถือได้ว่าเป็นส่วนประกอบที่กำหนดแนวทางให้ ทราบล่วงหน้าว่าถ้าประสงค์สิ่งใดแล้วจะมีทำที่ต่อสิ่งนั้นและทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด หรืออาจกล่าวได้ว่าเจตคติเป็นศูนย์กลางความเข้าใจและพื้นฐานของพฤติกรรมทางสังคม (ชาคริยา ชันคำ, 2566 : 48-58) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเจต คติเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้บุคคลแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ หากนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการ เรียน ต่อครูผู้สอนและต่อกระบวนการวิชาที่เรียน ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีความขยันตั้งใจเรียน และประสบความสำเร็จทางการเรียน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ครู ต้องมีความเข้าใจนักเรียนและพัฒนาเจตคติให้กับนักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปสู่ความสำเร็จ (วิโรจน์ ธรรมจินดา, 2558 : 24) โดยเฉพาะรายวิชาภาษาไทยซึ่งถือว่าเป็นวิชาที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สนใจและไม่อยากที่จะเรียนรู้ การจะสอนให้นักเรียนรักวิชาภาษาไทยอยากเรียนวิชาภาษาไทยจึงถือเป็นเรื่องที่ทำทนายโดยสภาพ การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขา ยาวราชภรณ์พัฒนา อำเภอมือง จังหวัดชุมพร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 พบว่านักเรียนบางส่วนขาดทักษะในการอ่านคิดวิเคราะห์ จากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2560 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยต่ำกว่าเกณฑ์ในสาระที่ 1 สาระการอ่านเฉลี่ยร้อยละ 59.43 และปีการศึกษา 2561 เฉลี่ยร้อยละ 54.35 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ลดลง และสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระที่ 1 สาระการอ่าน เนื่องจากนักเรียนขาด ทักษะในการอ่าน การคิด เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ นักเรียนจับประเด็นของเรื่องที่อ่านไม่ได้ สรุป เรื่องที่อ่านไม่ได้ วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นการสอนที่ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน โดยในแต่ละ ขั้นตอนนั้นให้ออกาสผู้เรียนได้ฝึกกลวิธีต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่าน มาก ยิ่งขึ้น เช่น ขั้นสำรวจ ขั้นตั้งคำถาม ขั้นการอ่านอย่างรอบคอบ ขั้นการจดจำ ขั้นการเขียนสรุปและ ขั้น ทบทวน ซึ่งในแต่ละขั้นนั้นผู้เรียนได้ฝึกกลวิธีต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และการสอนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ยังสามารถที่จะช่วยสร้างนิสัยในการรักการ อ่านที่ดีและเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่าน และนอกจากนี้ผู้เรียนยังได้รับประโยชน์ในเรื่องการอ่าน จับใจความสำคัญที่รวดเร็ว บอกรายละเอียดของเรื่องและสรุปใจความสำคัญเพื่อเข้าใจเนื้อหาที่มีความยากได้ง่ายขึ้น โดยในงานวิจัยของ เมขลา ลือโสภา (2556 : 107-108) ที่ได้ทำการวิจัยการพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใน จำนวนนักเรียน 34 คน พบว่า หลังจากที่นักเรียนได้เรียน ด้วยวิธีการนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้และมีความพึงพอใจต่อต่อ

วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ในระดับมากที่สุด และนอกจากนี้ยังพบว่า การแก้ไขปัญหานักเรียนที่ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ จะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย งานวิจัยของ ทองใส อุทัยคำ (2555 : 110) ที่ได้ทำการวิจัยการพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ประกอบนิทานพื้นบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในจำนวนนักเรียน 22 คน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ประกอบนิทานพื้นบ้าน สามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน ทำให้คะแนนจากการทำกิจกรรม การทำแบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาได้ตระหนักในภาระหน้าที่ที่จะต้องแก้ไขปัญหานี้และพัฒนา ทักษะการอ่านของนักเรียนจึงมีความสนใจวิธีการสอนอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ4R โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ4R ขึ้นแล้วนำไป ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยพัฒนาการเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพและช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วย ตนเอง เนื่องจากสื่อดังกล่าวเป็นสื่อที่มีความเหมาะสมกับยุคสมัยและรูปแบบการจัดการเรียน การสอนในยุคปัจจุบัน อีกทั้งสื่อยังช่วยเร้าและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้อย่างมีความสุขและจดจำบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทยก่อนและหลังการ จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาเมือง 1 จำนวน 9 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 398 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขายาวราชภูร์พัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบประเมินการพิจารณาความสอดคล้อง
3. แบบวัดเจตคติ

4. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรายวิชาภาษาไทยการอ่านคิดวิเคราะห์

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แผนการจัดการเรียนรู้ การดำเนินการทดลอง การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิด วิเคราะห์ด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ4R และการสอนโดยใช้วิธีปกติใช้เวลา 6 สัปดาห์จำนวน 12 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที โดยดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น 6 แผน แผนละ 2 คาบ

ตารางที่ 2 แผนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ4R

แผนการสอนที่	เนื้อหาสาระ	จำนวนชั่วโมง
1	พื้นฐานการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ4R	2
2	แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านข่าวโดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ4R	2
3	แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านนิทาน โดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ4R	2
4	แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านบทความ โดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ4R	2
5	แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านสารคดี โดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ4R	2
6	แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเรื่องสั้น โดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ4R	2
	รวม	12

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด
2. ศึกษาขั้นตอนและรูปแบบของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิด วิเคราะห์ด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ4R รวมทั้งเอกสารต่างๆ และวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบ ฝึกทักษะการอ่านคิด วิเคราะห์ด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ4R อย่างละเอียด
3. วิเคราะห์และกำหนดสาระการเรียนรู้ กำหนดตัวชี้วัด กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ คัดเลือกเนื้อหา กำหนดกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการ อ่านคิดวิเคราะห์ด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ4R
4. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิด วิเคราะห์ด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ4R
5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อหาค่า IOC ของแผนการจัดการเรียนรู้ และนำข้อมูลมาปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำ โดยแบ่งเป็น
 1. ด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 1 ท่าน
 2. ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 ท่าน
 3. ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1ท่าน

6. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพ โดยพิจารณาจากความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดผลและ ประเมินผล กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การใช้ภาษา ความเหมาะสมของเวลาของแผน การจัดการเรียนรู้ โดยการหาค่า IOC กำหนดเกณฑ์ การให้คะแนนและการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรี สะอาด, 2545 : 70-71)

+1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องตรงกับเนื้อหาตาม จุดประสงค์ที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ถ้าไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องตรงกับเนื้อหาตาม จุดประสงค์ที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความสอดคล้องตรงกับเนื้อหา จุดประสงค์ ที่ต้องการวัด

หลังจากให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้มาแปลผล ได้ค่า IOC .66 ขึ้นไปถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม

7. นำแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะไปทดลอง ใช้ โดยใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเรียนภาษาไทยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียน บ้านเขายาวราษฎร์พัฒนา จังหวัดชุมพรจำนวน 30 คน เพื่อหา ข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

8. นำแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะที่ ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านคิดวิเคราะห์โดย ใช้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

ศึกษาขั้นตอนการสร้างแผนและเขียนแผนการสอนการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้
เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ

สร้างแผนการจัดการเรียนรู้

นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยการหาค่า IOC

นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองสอน และปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้

นำแผนการจัดการเรียนรู้ ไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มวัดตัวแปรก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดเจตคติก่อนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ ก่อนการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ดำเนินการทดลองโดยจัดการเรียนรู้การอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
4. ทำการทดสอบวัดหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
5. ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดเจตคติหลังการจัดการเรียนรู้ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตรวจนับคะแนนแบบทดสอบวัด ความสามารถในการอ่านคิด

วิเคราะห์และแบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ของนักเรียน เพื่อนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน และสรุป ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขายาว ราษฎร์พัฒนา อำเภอมือง จังหวัดชุมพร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 พบว่า นักเรียนมี ความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทย หลังใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทยสูงกว่าก่อนใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย โดยหลังใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ มี $X = 25.00$ ($SD = 1.642$) และก่อนการใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ มี $X = 9.79$ ($SD = 2.843$) โดยมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. ผลการวิเคราะห์ระดับเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขายาวราษฎร์พัฒนา อำเภอมือง จังหวัดชุมพร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ที่มีต่อการอ่านคิด วิเคราะห์ภาษาไทยหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน บ้านเขายาวราษฎร์พัฒนา อำเภอมือง จังหวัดชุมพร มีเจตคติต่อการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทย หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ $X = 4.54$ ($SD = 0.54$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขายาว ราษฎร์พัฒนา อำเภอมือง จังหวัดชุมพร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทย หลังใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทยสูงกว่าก่อนใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย โดยหลังใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึก ทักษะ มี $X = 25.00$ ($SD = 1.642$) และก่อนการใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึก ทักษะ มี $X = 9.79$ ($SD = 2.843$) โดยมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นเพราะการ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขายาวราษฎร์พัฒนา อำเภอมือง จังหวัดชุมพร ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2564 นั้น ได้มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางโดยให้ ความสำคัญกับนักเรียนทุกคน ให้นักเรียนได้เรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแบ่งกลุ่มให้ร่วมกันทำงาน

ร่วม รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย และยังมีกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นทำให้นักเรียนมีความตั้งใจและสนใจเรียนมากขึ้น เรียนด้วยความสนุกสนาน เล็งเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนรู้ และได้มีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและยังเป็นการการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ โดยคนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า และสมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อตนเองเท่านั้น หากจะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือความสำเร็จของกลุ่มสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริธร สุขเจริญ (2561, น.45) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้เทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบ้านคูซอด อำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 15 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ จำนวน 6 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ จำนวน 9 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระ (t-test dependent) ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการ เรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้แตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วย เทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้และด้านประโยชน์ที่ได้รับตามลำดับ สอดคล้องกับกุลวิษณุ เพิ่มศรี (2559) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพ (E1/E2) ตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 34 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.65/80.78 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การวิเคราะห์ระดับเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขายาวราษฎร์พัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดชุมพร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ที่มีต่อการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทยหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน บ้านเขายาวราษฎร์พัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดชุมพร มีเจตคติต่อการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทย หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ $X = 4.54$ ($SD=0.54$) นั้นมีความสอดคล้องกับ กุลวิชัย เพิ่มศรี (2559) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพ (E1/E2) ตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 34 คน ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2558 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มี ประสิทธิภาพเท่ากับ 78.65/80.78 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูผู้สอนสามารถนำชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทย การอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขายาวราษฎร์พัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นไปประยุกต์ใช้เพื่อประกอบเป็นสื่อการเรียนการสอน ในรายวิชาภาษาไทย ที่อยู่ในระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน จะส่งผลให้การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทย การอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขายาวราษฎร์พัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร อาจมีการปรับเปลี่ยนหรือยืดหยุ่นเวลาในการเรียนรู้และการใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย การอ่านคิดวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสามารถเข้าใจในเนื้อหาในแบบฝึกเสริมทักษะได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่การเรียนสูงสุด และเพื่อจะได้นำความรู้ และทักษะที่ได้ไปใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนการสอนรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป

3. การปฏิบัติกิจกรรมครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และค้นพบความรู้ ความสามารถด้วยตนเอง และส่งเสริมให้มีการเรียนรู้โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองฝึกทักษะการคิดการอ่านคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนได้เกิดทักษะและความรู้ที่ยั่งยืน โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้เติมเต็มให้กับนักเรียนในส่วนที่นักเรียนขาดหรือเรียนร้องขอเท่านั้น เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้และสามารถดึงเอาสมรรถนะที่มีอยู่ภายในออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้นได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทย การอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนในทุกระดับช่วงชั้น เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ง่ายและ สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

2. ควรมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยเอกสาร ประกอบการเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือสื่อการสอนในรูปแบบอื่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการประเมินชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทย การอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขายาวราษฎร์พัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ที่ได้ถูกพัฒนาขึ้นว่ามีความเหมาะสมต่อผู้เรียนมากน้อยเพียงใด อีกทั้งยังช่วยให้เกิดการคิดค้นและการพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งแบบฝึกทักษะที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการนำเอาชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทย การอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการอ่าน แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปใช้สำหรับกระบวนการเรียนการสอนในกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มีระดับความรู้และวัยที่ใกล้เคียงกัน เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 หรือนักเรียนในระดับเดียวกันแต่

อยู่ในสถานศึกษาที่ต่างกัน

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรให้ความสำคัญต่อการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ4R พัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะ เอกสารประกอบการเรียนรู้ หรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน การสอนและเป็นแนวทางพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะ เอกสารประกอบการเรียนรู้ หรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กุลวิชญ์ เพิ่มศรี. (2559). “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการจัดการ เรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5”. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชาคริยา ชันคำ. (2565). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยกลวิธี อาร์ อี เอ พี. *วารสาร มจร โกศัลปริทรรศน์*. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2566).
- ทองใส อุทัยคำ. (2555). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ประกอบนิทานพื้นบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บรรจง แสงนภาพรรณ. (2557). การพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคการสอน KWL Plus. *วารสารวิชาการฉบับสาขาวิชา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2557).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- เมขลา ลือโสภา. (2556). การพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอบแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรและการเรียนการสอน*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิโรจน์ ธรรมจินดา. (2558). การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, *วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2558).

การศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตยในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร
A STUDY OF DEMOCRATIC OPINION OF EDUCATIONAL PERSONNELS
IN BANGKHAE DISTRICT, BANGKOK

สุธิดา ประมอ¹, สุกิจ ชัยมุสิก²

Suthida Pramol¹, Sukit Chaimusik²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย¹, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย²,

Mahamakut Buddhist University¹, Mahamakut Buddhist University²

E-mail: suthida1127pramol@gmail.com

(Received: May 25, 2023; Revised: May 30, 2023; Accepted: June 6, 2023)

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบ ทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง แตกต่างกัน และ 3) เพื่อ สัมภาษณ์ข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามทัศนคติ ของบุคลากรทางการศึกษา ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาแบบผสานวิธีทั้งเชิง ปริมาณและคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานทางการ ศึกษา ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 288 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือ แบบสอบถาม และกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 9 คน สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า (T-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test or One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé) และวิเคราะห์ข้อมูล สัมภาษณ์เชิงบรรยาย

คำสำคัญ : ทัศนคติ, บุคลากรทางการศึกษา, การปกครองระบอบประชาธิปไตย

Abstract

This thesis the objectives are as follows: 1. To study the attitudes of educational personnel towards democratic governance in Bang Khae District, Bangkok. 2. To compare the attitudes of educational personnel towards democratic governance in Bang Khae, Bangkok, with different gender, age, education level and position; and 3. To interview recommendations and guidelines for promoting democratic governance. according to the attitudes of educational

personnel in Bang Khae District, Bangkok It is a study that combines both quantitative and qualitative methods. The sample group used in this research was educational personnel in Bang Khae District, Bangkok. The research sample consisted of 288 people. The research instrument was a questionnaire and a sample of 9 in-depth interviewees. The statistics used in the data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and value. (T-test), one-way variance test (F-test or One-way ANOVA). If differences were found, test individually by Scheffé method and analyze the descriptive interview data.

Keywords: Attitude, Educational Personnel, Democracy

บทนำ

ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากการมีผู้ปกครองคนเดียว คือ พระมหากษัตริย์หรือที่เรียกกันทั่วไปว่าแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย โดยคณะราษฎรได้ยึดอำนาจการปกครองจากรัชกาลที่ 7 เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 การเมืองการปกครองไทยจึงได้นำเอาการปกครองระบอบประชาธิปไตยมาใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 โดยการหยิบยืมรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศอังกฤษมาใช้ ในการปกครองประเทศไทย ซึ่งมีการเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เรียกว่ารัฐธรรมนูญ และ ประเทศไทยมีความสำเร็จในการสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ด้วยการ จัดทำรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎเกณฑ์ที่เป็นกฎหมายสูงสุดในการจัดระเบียบการปกครองให้มี รัฐบาล ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี เป็นฝ่ายบริหาร มีรัฐสภาประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งของประชาชนเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และศาลซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษา หรือตุลาการ การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยที่ประเทศไทยนำมาใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 นั้น เมื่อพิจารณาความหมายของ ประชาธิปไตยแล้ว พบว่ามีนักคิดทฤษฎีได้ให้ความหมายไว้หลายท่านที่เข้าใจได้ง่าย ๆ กล่าวคือ อริสโตเติล (Aristotle) กล่าวว่า “ประชาธิปไตย” คือระบอบการปกครองที่เสรีชนและคนจน ซึ่งประกอบขึ้นเป็นคนส่วนมากเป็นผู้ถืออำนาจของบ้านเมือง ประชาธิปไตยยังเป็นแนวทางแห่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม และเป็นหลักการที่นำไปสู่ชีวิตที่ดีงาม ซึ่งได้แก่ 1) อำนาจ ของประชาชน คืออำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน 2) สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของ บุคคลเป็นแนวคิดพื้นฐาน 3) ฉันทานุมัติ คือความยินยอมของประชชนในการถูกปกครอง 4) การเป็นตัวแทนจากการเลือกตั้งของประชาชน 5) การปกครองโดยเสียงส่วนใหญ่ 6) รัฐบาลที่เปิดเผยและตรวจสอบได้ 7) สาธารณประโยชน์คือผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมที่เป็นการปกครองเพื่อประชาชน (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, 2556) จอห์น ล็อก (John Lock) ได้ให้ความหมายคำว่า “ประชาธิปไตย” หมายถึง รูปการปกครองที่ดีที่สุด เพราะอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน อับราฮัม ลินคอล์น ได้ ให้คำนิยาม “ประชาธิปไตย” ไว้ซึ่งเป็นการให้ความหมายที่ประชาชนจดจำได้ง่ายและพูดถึงกัน ทั่วไปว่า “รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน” โยเซฟ ชุมปิเตอร์ ได้ให้ ความหมายคำว่า “ประชาธิปไตย” ได้แก่การจัดแจงทางสถาบันเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง บุคลากรทางการศึกษา บุคคลที่ให้ความรู้หลักวิชาแก่นักเรียนในโรงเรียนและยังเป็นผู้ที่ ให้ความรู้

เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกันของคนในสังคม เป็นผู้ที่มีบทบาทในการสร้าง เสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่แก่นักเรียนถึงเรื่องวิถีในการดำรงตน การประพฤติปฏิบัติหน้าที่และการเคารพสิทธิของผู้ที่ร่วมอยู่ด้วยในสังคม บุคลากรทางการ ศึกษายังมีลักษณะเป็นผู้นำของชุมชน ในฐานะที่เป็นผู้มีความรู้เป็นผู้ให้การศึกษาค้นคว้าทางการ เรียนการสอน กระตุ้นให้เยาวชนและประชาชนให้ความสนใจ สนใจในทุกด้าน และยังมีหน้าที่ จัดการศึกษาให้เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ ส่วนรวมและประเทศชาติ การพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศจะบรรลุผลตามเจตนารมณ์จึง ต้องมีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระสำคัญของการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยรัฐธรรมนูญ การส่งเสริมบทบาทให้บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของตนตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ การให้ความรู้และการปฏิบัติตนใน การปลูกฝังทัศนคติ สร้างค่านิยม ก่อให้เกิดความรู้ความคิดเห็นความเชื่อต่าง ๆ แก่บุคลากรทางการศึกษา

ดังนั้น นอกเหนือจากหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนมีเนื้อหา มากจนครูไม่มีเวลาทำกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมประชาธิปไตยแล้วยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีลักษณะอัตตาธิปไตย การบริหารโรงเรียนและการสอนในชั้นเรียน และครูยังไม่มี ความเข้าใจแท้จริง เกี่ยวกับประชาธิปไตย มองวิถีประชาธิปไตยเป็นเพียงรูปแบบกิจกรรมมากวิถีประชาธิปไตย” และบุคลากรทางการศึกษามีทัศนคติอย่างไรต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อ จะได้นำผลการวิจัยไปปรับปรุงให้บุคลากรทางการศึกษา มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อันจะ พึงต้องประพฤติปฏิบัติต่อกัน และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขโดยปราศจากความขัดแย้ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง แตกต่างกัน
3. เพื่อสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษา ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ทั้ง 12 โรงเรียน จำนวนบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด 532 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรทางการศึกษา ในเขตบางแค

กรุงเทพมหานคร ทั้ง 12 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรคำนวณของทาโร ยา มาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 228 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตบางแค กรุงเทพมหานครประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้าน สิทธิเสรีภาพ ด้านความเสมอภาค ด้านความภราดรภาพ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ลักษณะ ของแบบสอบถามเป็นแบบ ปลายเปิด คือให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะความคิดเห็น

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยแบ่งสัมภาษณ์ ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งเป็นการตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) โดยกำหนดข้อคำถามที่มุ่งเน้นถึงแนวทางในการบริหารงานของ บุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียง และจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ จากนั้นนำมาตีความเชื่อมโยงและสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมมา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ (แบบสอบถาม)

- 1) ดำเนินการขอหนังสือรับรองจากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ถึงโรงเรียน 12 โรงเรียน
- 2) นำส่งหนังสือถึง นางสาวรุจิรา อารินทร์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตบางแค
- 3) ส่งแบบสอบถามให้กับบุคลากรทางการศึกษา
- 4) ได้แบบสอบถามที่ตอบข้อมูลเรียบร้อยแล้วกลับคืนมา จำนวน 228 ชุด คิด เป็น 100 % จึงตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดลำดับของข้อมูล และบันทึก ข้อมูล
- 5) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม สำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ (แบบสัมภาษณ์)

- 1) ผู้วิจัยทำการขอหนังสือรับรองจากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้ผู้อำนวยการโรงเรียน
- 2) ผู้วิจัยนำส่งหนังสือรับรองขอความอนุเคราะห์และแบบสัมภาษณ์ต่อผู้ให้ สัมภาษณ์ จำนวน 12

ท่าน โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

3) ทำการนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการสัมภาษณ์แก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

4) เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จำนวน 228 ชุด คิดเป็น 100 % จึง ตรวจสอบความสมบูรณ์ และจัดลำดับข้อมูล

5) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์แนวโน้มในการบริหารงาน ของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นกรณีศึกษาต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์ ทางสังคมศาสตร์มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) โดยการจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ แนวทางทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต บางแค กรุงเทพมหานครที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) ทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ระดับทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อที่มีต่อ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในด้านต่าง ๆ กับปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบ ทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความ แตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffé)

4) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยตามทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษา ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยใช้ การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปในการวิจัยเชิง คุณภาพ ซึ่งส่วนใหญ่ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ และจดบันทึก

ผลการวิจัย

จากการวิจัยการศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรทางการศึกษาในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ที่ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 84.6 และเพศชาย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 รองลงมา มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 รองลงมา มีอายุ ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 และน้อยที่สุดมีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 และการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 มีตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 และ ตำแหน่งครู จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 กับตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6

2. บุคลากรทางการศึกษามีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง รองลงมา ด้านความ ภารดรภาพ ด้านสิทธิเสรีภาพ และด้านความเสมอภาค ตามลำดับ ดังตาราง 1

ตาราง 1 การศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 4 ด้านการศึกษาทัศนคติของบุคลากรทาง การศึกษาที่มีต่อการปกครองในระดับความคิดเห็นระบอบประชาธิปไตย

	(\bar{x})	S.D.	แปลผล
1. ด้านสิทธิเสรีภาพ	1.81	0.54	น้อย
2. ด้านความเสมอภาค	1.29	0.60	น้อยที่สุด
3. ด้านความภราดรภาพ	1.84	0.76	น้อย
4. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	2.18	0.93	ปานกลาง
รวม	1.77	0.65	น้อย

โดยรวมทั้ง 4 ด้านการศึกษาทัศนคติของบุคลากรทาง การศึกษาที่มีต่อการปกครองในระดับความคิดเห็นระบอบประชาธิปไตยบุคลากรทางการศึกษาในเขตบางแคที่มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับ ตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านความภราดรภาพ ด้านสิทธิเสรีภาพ และด้านความเสมอภาค อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย

ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่สำคัญสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรทางการศึกษา ในเขตบางแค มีทัศนคติต่อการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด อภิปรายได้ว่า บุคลากรทางการศึกษา เป็นบุคคลซึ่งมีวิชาชีพที่ต้องให้การศึกษาอบรมและให้การแนะแนวทางการเรียนการสอนทั้งเป็น ผู้ที่ให้การอบรม สั่งสอนซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลที่มีแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนอยู่ใน ครรลองคลองธรรมที่ดี อีกทั้งยังเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติในการดำรงชีวิตในวิถีทางตาม ครรลองไม่ทำตนให้เป็นที่เดือดร้อนต่อบุคคลอื่นอันจะเป็นการก้าวล่วงซึ่งสิทธิของผู้อื่นให้ ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี รู้จักหน้าที่ของตนและเคารพสิทธิของผู้อื่น ถ้าหากมีการกระทำ ใดๆอันกระทบต่อสิทธิของผู้อื่นและก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นก็จักต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย

2. ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรทางการศึกษาในเขตบางแค ที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อ การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ระหว่างเพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน โดยเพศชายมีทัศนคติต่อการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้านสิทธิเสรีภาพ ด้านความเสมอภาค ด้านความภรรตภาพและด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

3. ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรทางการศึกษาในเขตบางแคที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า บุคลากรทางการศึกษาในเขตบางแค ที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันต่อด้านสิทธิเสรีภาพ ด้านความเสมอภาค ด้านความภรรตภาพ และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

4. ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรทางการศึกษาในเขตบางแค ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ระดับการศึกษามีผลต่อทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยต่างกัน โดยบุคลากรทางการศึกษาในเขต บางแคที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากกว่า บุคลากรทางการศึกษาในเขตบางแคที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ในด้านสิทธิเสรีภาพ บุคลากรทางการศึกษาในเขตบางแคที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย มากกว่าบุคลากรทางการศึกษาในเขตบางแคที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ด้านความเสมอภาคบุคลากรทางการศึกษาในเขตบางแคที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มากกว่าบุคลากรทางการศึกษาในเขต บางแคที่มีการศึกษา ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ด้านความภรรตภาพ และด้านการมีส่วนร่วม ทางการเมือง บุคลากรทางการศึกษาในเขตบางแคที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีทัศนคติต่อ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย มากกว่าบุคลากรทางการศึกษาในเขตบางแคที่มี การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี

5. ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรทางการศึกษาในเขตบางแค ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีทัศนคติต่อ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า บุคลากรทางการ ศึกษาในเขตบางแคที่มี ตำแหน่งต่างกัน โดยตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน มีทัศนคติต่อการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตย มากกว่าบุคลากรทางการศึกษาในเขตบางแคที่มีตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ตำแหน่งครู และตำแหน่งรอง ผู้อำนวยการโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยส่งเสริมให้ประชาชนมีการกระตุ้นความสนใจในเรื่องสิทธิเสรีภาพและสามารถเข้าถึงความต้องการของประชาชนที่เกี่ยวกับการเมืองให้ได้มากที่สุด
2. ควรมีการวิจัยเพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกันของประชาชน
3. ควรมีการวิจัยเรื่องมาตรฐานภาพเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกประชากรที่มีพฤติกรรมต่างกัน
4. ควรมีการวิจัยเพื่อหน่วยงานราชการจัดอบรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยภายในชุมชน ข่าวสารทางการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย และผลประโยชน์ที่ประชาชนควรจะได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กัญญ์วิญญู ธารีบุญ. (2557). “การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิตติชัย สิ้นคง. (2557). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหาร ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐ ศึกษาศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). “การมีส่วนร่วม ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย”. *จุลสาร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์ สำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทน ราษฎร.
- ชัตติยา วรรณสุด. (2516). *ทัศนคติของการปฏิบัติงานของข้าราชการ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบัน บัณฑิตพัฒน นบริหารศาสตร์.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2556). *รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์ ครบรอบ 31 ปี สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมราช*. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2518). *ระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร.
- บัณฑิต จันทร์โรจน์กิจ. (2547). *การเมืองไทยร่วมสมัย*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์ จำกัด.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2547). *หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตาม รัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร). (2556). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน

เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ภาคภูมิโกกะอินทร์. (2549). *หลักความเสมอภาคในระบบกฎหมายไทย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การจัดการสภาพแวดล้อมทางการศึกษาเพื่อนำความสุขสู่ผู้เรียน

MANAGING THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT

TO BRING HAPPINESS TO THE LEARNERS

วินัย หริมเทศ

Winai Rimtes

โรงเรียนวังกรดพิทยา

Wangkrotpittaya School

E: mail: chumgai3436@wkps.org

(Received: Jun 28, 2023; Revised: Jul 6, 2023; Accepted: June 9, 2023)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไม่ได้จำกัดเพียงในห้องเรียนและไม่จำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่ การจัดการปัจจัยต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษาที่อยู่ในสภาพการเรียนรู้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ การจัดการสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการเรียนการสอนความสัมพันธ์กับเพื่อนรวมทั้งความสะอาดความเป็นระเบียบของอาคารสถานที่ การจัดการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย สภาพหรือสภาวะสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรืออาจเป็นสิ่งที่ถูกจัดทำสร้างขึ้นอาจเป็นสิ่งที่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิต กล่าวคือด้านกายภาพทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ควรจัดให้มีความเหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อรองรับการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจใฝ่เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น คนยุคใหม่ต้องใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการได้สัมผัสด้วยตนเองเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สร้างความรู้ความเข้าใจและจินตนาการที่ส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมตามความสามารถส่วนบุคคล ถ้าครูผู้สอนสามารถสร้างความรู้นี้ให้เกิดขึ้นต่อนักเรียนได้นับว่าครูทำหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนของประเทศชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความสุข ความเข้มแข็งแก่สังคมและประเทศชาติ ต่อไป

คำสำคัญ: การบริหารจัดการชั้นเรียน, ความสุข, ผู้เรียน

Abstract

This article aims to study the environment that directly and indirectly affects human learning. A conducive learning environment is not confined to the classroom and is not constrained by time and space. management of various factors of the internal environment of educational institutions in learning conditions that will encourage learners to learn and

develop in all aspects, for example, setting up an environment related to teaching and learning, relationship with peers; Including the cleanliness and orderliness of the building. Facilitation and safety arrangements the condition or state of things that exist around them that exist naturally or may be created may be living things. or not alive That is, physical both inside and outside the classroom. should be arranged appropriately conducive to learning to support teaching and learning conducive to learning Classroom atmosphere plays an important role in fostering interest in learning for learners, making them enthusiastic. The new generation must use learning management that focuses on self-experience as a learning medium that builds knowledge and understanding. and imagination that positively affects individual competency behaviors. If the teacher can create this knowledge to happen to the students, it is counted as the teacher's duty to develop the nation's youth. which is an important factor in creating happiness strength for society and the nation

Keywords: Classroom Management, Happiness, of Learning

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันไม่ว่ายุคสมัยใดประเทศจะต้องพัฒนาให้ก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็วทรัพยากรมนุษย์ จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ในปัจจุบันรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน ครูต้องมีกลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียนและการจัดการเรียนการสอนอย่างไรให้เหมาะสมกับอนาคต เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ สันติ บุญภิรมย์, (2557: 10) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนมีการบริหาร การจัดการอย่างเป็นระบบ โรงเรียนได้ใช้เทคนิคหลากหลายวิธี เช่น การประชุมระดมสมอง การประชุมกลุ่ม เพื่อให้ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ที่ชัดเจน มีการปรับแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา สภาพปัญหา ความต้องการ และมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ตาม หลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาอย่างหนึ่งที่พบได้บ่อยในหลายโรงเรียน คือ การควบคุมดูแลนักเรียนให้อยู่ใน ระเบียบวินัยและตั้งใจเรียน ซึ่งเป็นแนวทางที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางการเรียนการสอนในปัจจุบันที่เน้นนักเรียน เป็นสำคัญ

การจัดการชั้นเรียนมีความสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาจะต้อง ให้ความสนใจและมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ ที่จะต้องส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับบริหาร การจัดการชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอน ถือว่าเป็นภารกิจสำคัญและเป็นสิ่งที่ครูใน ปัจจุบันต้องสามารถดำเนินการให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยส่วนใหญ่จะเข้าใจว่า คือการจัดสภาพของห้องเรียนทางด้านกายภาพหรือการตกแต่งห้องเรียน ดังนั้นครูจึงเป็นฟันเฟืองที่สำคัญที่สุด ของระบบการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพของคนในทุกมิติ และทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคต การพัฒนา ระบบการศึกษาจำต้องสร้างความเข้าใจและส่งเสริมครูให้มีความรู้ มีทักษะในการปฏิบัติงานจริงโดยครูต้อง ปรับแนวทางการเรียนการสอน (Pedagogy) บทบาทของครูในยุคปัจจุบันเป็นบทบาทของผู้ออกแบบการ

เรียนรู้ และอำนวยความสะดวก (facilitate) ในการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของผู้เรียน (วิจารณ์ พานิช, 2558: 3)

กล่าวได้ว่า ในสังคมปัจจุบันนี้ครูและนักเรียนต้องร่วมมือกันเรียนรู้พร้อมกัน คิดสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ แต่ก่อนอื่นจะต้องมาเรียนรู้กันก่อนว่า การบริหารจัดการชั้นเรียน และการวางแผนการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกระบวนการขั้นตอนอย่างไร จะได้นำวิธีการหลักการและแนวคิดไปประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับตัวครูผู้สอน และตัวผู้เรียนต่อไป (พลสัมพันธ์ โพธิ์ศรีทอง, 2555)

ความหมายการบริหารจัดการชั้นเรียน

มีนักการศึกษาได้นำเสนอไว้หลายท่านเกี่ยวกับ ความหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียน ดังนี้ (ฉิรดา เวชญาลักษณ์, 2562) ได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียนว่า การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินการของครูผู้สอนในการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมทั้งในเชิงกายภาพและจิตวิทยา สร้างกฎระเบียบวินัยในชั้นเรียน มีกลวิธีในการจัดการพฤติกรรมของผู้เรียน โดยอาศัยหลักการและแนวคิดโดยยึดหลักกระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 1) การเตรียมการหมายถึง การจัดเตรียมการเรียนรู้ไว้ให้พร้อมที่จะมีการเรียนการสอน ในปีการศึกษานั้น ๆ ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านศักยภาพ 2) การวางแผนจัดการ หมายถึง การวางแผนการเรียนการสอนในห้องเรียนและการวางแผนการเลือกใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อมาประกอบการเรียนการสอนที่คาดว่าจะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ 3) การดำเนินการในชั้นเรียน หมายถึง การดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปตามกระบวนการที่ได้กำหนดไว้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความสามารถตามสมรรถนะของรายวิชา การจัดการชั้นเรียนในความหมายโดยทั่วไป คือ การจัดสภาพของห้องเรียน ที่ส่วนใหญ่เข้าใจกันว่า เป็นการจัดตกแต่งห้องเรียนทางวัตถุหรือทางกายภาพให้มีบรรยากาศ น่าเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเท่านั้น แต่ถ้าจะพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบแล้ว การจัดการชั้นเรียนเป็นบทบาทของครูเพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลขึ้นในชั้นเรียนซึ่งถือเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียนที่มีคุณภาพนั้นต้องเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและคงสภาพเช่นนี้ไปเรื่อยๆ โดยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ การให้ผลย้อนกลับและการจัดการเกี่ยวกับการทำงานของนักเรียน ความพยายามของครูที่มีประสิทธิภาพนั้นหมายรวมถึง การที่ครูเป็นผู้ดำเนินการเชิงรุก (proactive) มีความรับผิดชอบ (responsive) และเป็นผู้สนับสนุน (supportive) การจัดการชั้นเรียนเป็นกระบวนการวางแผนและเตรียมการล่วงหน้าแล้วนำไปปฏิบัติใช้ตามความจำเป็นไม่ว่าจะเกี่ยวกับสภาพห้องเรียน (ศุพิธาน์ ธิยาพันธ์, 2557: 1) พฤติกรรมนักเรียน หรือการสอนของครู ทั้งนี้ เป็นวิธีการปฏิบัติของครูในการบริหาร ดูแลสภาพบรรยากาศที่เอื้อต่อผู้เรียนและส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและผู้เรียน ครอบคลุมถึงการจัดบรรยากาศทั้งทางอารมณ์และสังคม การปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กเพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียนดังกล่าว สรุปได้ว่าการบริหารจัดการชั้นเรียนหมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และการดูแลส่งเสริมให้ผู้เรียนมี

ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียนมักจะถูกรับรู้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยและควบคุมชั้นเรียน เป็นต้น

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา

ประเทศไทยปัจจุบันกระแสของการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมกำลังเป็นที่สนใจและให้ความสำคัญเป็นอย่างมากจะเห็นได้จากกิจกรรมใด ๆ ก็ตามทั้งภาครัฐและภาคเอกชนดำเนินการหากจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจะถูกต่อต้านโดยองค์กร ชุมชนและประชาชนเสมอ อย่างไรก็ตามในส่วนของรัฐเองก็ได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาเหล่านี้อย่างจริงจัง (สำนักงานคณะกรรมการพลังงานแห่งชาติ, 2544: 4) ได้อธิบายไว้ว่า สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครองส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพสวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง และเพื่อให้การดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมมีการนำไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ไว้ในมาตรา 79 ว่ารัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริมบำรุงรักษาและคุ้มครอง 3 คุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำหนดมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตประชาชน ซึ่งในความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (ปฏิคม พงษ์ประเสริฐ, 2550: 19) ภายในหมายถึง องค์กรประกอบต่าง ๆ โรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงามร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนให้มีความปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนชี้ให้เห็นสภาพแวดล้อม ทั้งที่เป็นรูปธรรมนามธรรมของสถานศึกษา เป็นปัจจัยส่งเสริมให้ความรู้สึกที่ดี ความผ่อนคลายกันเนื่องจากธรรมชาติภายนอกมีผลต่ออารมณ์ สมาธิ ส่งเสริมปัจจัยนำเข้าให้ง่ายต่อการแปรสภาพ ขัดเกลา เรียนรู้ เป็นต้น

ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

บรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนชั้นเรียนที่มีบรรยากาศเต็มไปด้วยการให้กำลังใจในการทำงานมีแต่รอยยิ้มและเสียงหัวเราะ ความอบอุ่นความเข้าใจและยอมรับว่าผู้เรียนแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกัน สำหรับความสำคัญของการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษานั้น มีนักการศึกษา/หน่วยงานทางการศึกษา ได้อธิบายถึงความสำคัญ ดังนี้ (สวัสดิ์ โนนสูง, 2543: 6)

1. มีความสำคัญต่อการคงอยู่ของสิ่งมีชีวิต โดยเป็นองค์ประกอบของชีวิตและเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต
2. มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐาน โดยเฉพาะที่ที่มีทำเลเหมาะสมจะมีมนุษย์อยู่หนาแน่นเช่นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ที่

3. มีอิทธิพลต่อลักษณะที่อยู่อาศัย เช่น บ้านเรือนในแต่ละภูมิภาคจะมีการใช้วัสดุที่เหมาะสมกับภูมิอากาศ

4. สิ่งแวดล้อมเป็นกำหนดลักษณะการดำรงชีวิตของมนุษย์

5. สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อความเจริญรุ่งเรืองและความผาสุกของมนุษยชาติ

6. ทางด้านวิชาการสิ่งแวดล้อมยังบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของชาติ เช่น ศิลปกรรมโบราณสถาน โบราณวัตถุ อันแสดงออกถึงวิวัฒนาการและความรุ่งเรืองของมนุษย์ในอดีตและเกิดความภูมิใจของบุคคลในชาติ

7. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาและความเจริญของประเทศ ตลอดจนถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดม

นอกจากนี้ ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีความเหมาะสมในสถานศึกษา ตามแนวคิดของ ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์ (2543: 12) ได้แบ่งความสำคัญของสิ่งแวดล้อมไว้สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตมีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้น

2. สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ จะช่วยปรับให้สิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อม เช่น มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิต

3. สิ่งมีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม เช่น มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่

4. สิ่งแวดล้อมจะเปลี่ยนแปลงไปตามการกระทำสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้น

5. สิ่งแวดล้อมจะกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้น

กล่าวสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษาจะช่วยพัฒนานักเรียน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม รอบด้าน และยังเป็นแบบอย่างที่ดีให้ชุมชนนำไปใช้ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้วย เป็นต้น

การจัดการสภาพแวดล้อมทางการศึกษาตามหลักพระพุทธศาสนา

การจัดการสภาพแวดล้อมทางการศึกษาตามหลักพุทธศาสนา ว่าด้วย หลักสัพปาเยมนุสฺสยและสิ่งแวดล้อมภายนอกต่างสัมพันธ์และต้องปรับตัวเข้าหากันเพื่อความอยู่รอดอย่างสมดุล เมื่อนำมาเชื่อมกับการจัดการสภาพแวดล้อมทางการศึกษา จะได้ความหมายไปถึงสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ สิ่งแวดล้อมที่ดี (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) สิ่งแวดล้อมมีประโยชน์ก่อให้เกิดความเจริญ ความเหมาะสม เป็นอุปการะ และเป็นบริวารของชีวิต

จากความหมาย สบาย มีประโยชน์ เหมาะสม เป็นอุปการะและเป็นบริวารที่นำมากล่าว ประโยชน์ได้นี้ว่า มีความสะดวกสบาย นี้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกทั้งที่เป็นรูปธรรมรวมที่เป็นกาย และนามธรรมรวมทั้งจิต หากโยงไปยังหลักความเป็นกลางไม่ถึง หรือหย่อนเกินไป (มัชฌิมา) ก็จะเป็นความผ่อนคลายของจิตย่อมมีผลต่อการประกอบกิจกรรมหรือการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะความสงบของจิตต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่

เอื้อให้สหายมีความสมดุล (สับปายะ) จึงเป็นเรื่องของการควบคุมและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตและปัจจัยภายนอก ซึ่งมีความสอดคล้องกับ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต, 2555: 810) ได้อธิบายไว้ว่า ที่อยู่อันเหมาะสม ประกอบด้วย

1. ไม่ไกลนัก ไม่ใกล้นัก ไปมาสะดวก
2. กลางวันไม่พลุกพล่าน กลางคืนไม่อีกทึก
3. ปราศจากการรบกวนของเหลือบยุง ลมแดด สัตว์เลื้อยคลาน
4. เมื่อพักอยู่ที่นั่น ไม่ขัดสนปัจจัยสี่

กล่าวสรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมทั้งสิ่งที่เป็นวัตถุและนามธรรมให้สอดคล้องกัน จัดการปรับและเสริมให้มีความเหมาะสม เป็นอุปการะ เป็นบริวาร มีประโยชน์ และเกื้อกูลกัน เป็นต้น

บรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้

การส่งเสริมผู้เรียนที่เหมาะสมและทำให้เกิดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดีนั้นจะต้องมีบรรยากาศในการเรียนที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งพรพรณี ชูทัย (2522: 30) ได้กล่าวถึงบรรยากาศในชั้นเรียนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ จัดแบ่งได้ 6 ลักษณะ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) เป็นบรรยากาศที่ครูกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการทำงาน นักเรียนจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและพยายามทำงานให้สำเร็จมิตินของความสุขของผู้เรียนทุกคน

2. บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่นักเรียนมีโอกาสได้คิด ได้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่ารวมถึงโอกาสที่จะทำผิดด้วยโดยปราศจากความกลัวและวิตกกังวล หากนักเรียนทำงานผิดพลาดครูควรให้นักเรียนได้พยายามคิดถึงสาเหตุของข้อผิดพลาดนั้น และให้นักเรียนได้ลองหาทางแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นด้วยตนเอง โดยมีครูคอยแนะนำ เป็นต้น

3. บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ (Respect) เป็นบรรยากาศที่ครูรู้สึกว่าการเรียนเป็นบุคคลสำคัญ มีคุณค่า และสามารถเรียนได้อันส่งผลให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดการยอมรับนับถือตนเอง

4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) การที่ครูมีความเข้าใจนักเรียน เป็นมิตรกับนักเรียนมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน

5. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) การฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีใช้การควบคุม ไม่ให้มีอิสระครูต้องมีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียนและฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้สิทธิหน้าที่ของตนเองอย่างมีขอบเขต บรรยากาศการเรียนรู้

6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ผู้สอนจึงควรพูดถึงสิ่งที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จให้มากกว่าการพูดถึงความล้มเหลว

กล่าวสรุปได้ว่า บรรยากาศทั้งในและนอกชั้นเรียนทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอยากเรียน มีความ

กระตือรือร้นสนใจในสิ่งที่เรียน จูงใจให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน นอกจากนี้ยังช่วยแก้ปัญหาในการปกครองชั้นเรียนและแก้ปัญหาาระเบียบบวินัยได้อีกด้วย เป็นต้น

แนวปฏิบัติในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาในสถานศึกษา

แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาในสถานศึกษา ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 12-13)

1. กำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติที่ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบุคลากรในสถานศึกษา นักเรียน และชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และร่วมจัดทำแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการสิ่งแวดล้อมศึกษา มีการบูรณาการสิ่งแวดล้อมศึกษาในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ การเรียนการสอนโดยการบูรณาการนั้นครูต้องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา สาเหตุและผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม สอนในสิ่งแวดล้อม โดยนำผู้เรียนเข้าไปศึกษาในสภาพแวดล้อมจริง เช่น ในชุมชน ผู้เรียนได้นำไปปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3. การจัดการอาคารเรียน บริเวณสถานศึกษา และห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา มีการวางแผนผังของสถานศึกษา จัดห้องเรียน อาคารเรียนและบริเวณสถานศึกษาให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม จัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีการทำเกษตรกรรมผสมผสาน ทั้งนี้เพื่อให้เอื้อและเป็นสื่อในการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาเอื้อและเป็นสื่อในการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา

4. การสร้างบรรยากาศ และความรู้สึที่ดีระหว่างบุคลากร นักเรียน และชุมชนบุคลากรในสถานศึกษา นักเรียน และชุมชน มีความรักความสามัคคีและเอื้ออาทรต่อกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีทัศนคติที่ดีต่อสถานศึกษาและชุมชน รวมทั้งบุคลากรในสถานศึกษา และคนในชุมชนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

5. บุคลากรในสถานศึกษา และนักเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสิ่งแวดล้อมสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากร และนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมและการประเมินผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

6. ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน และพัฒนาการจัดกิจกรรมทางสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

7. มีการจัดการและการกำจัดขยะมีนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการจัดการและการกำจัดขยะ และสามารถนำไปปฏิบัติจริง เช่น ลดการซื้อสินค้าที่ก่อให้เกิดขยะ จัดหาถังขยะจัดหาถังแยกประเภทขยะ นำขยะที่ใช้แล้วไปนำกลับมาใช้ใหม่ หรือนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี

8. มีการประหยัดพลังงาน กำหนดมาตรการในการประหยัดพลังงานในสถานศึกษาและดำเนินการอย่างจริงจัง เช่น เลือกใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ประหยัดพลังงาน และตรวจสอบบำรุงรักษาให้ใช้การได้ดีอยู่เสมอ

9. มีการประหยัดน้ำกำหนดมาตรการในการประหยัดน้ำและดำเนินการอย่างจริงจัง เช่น มีการ

บำบัดน้ำเสีย

10. มีการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อส่งเสริมหลักสูตร สถานศึกษาสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อเสริมหลักสูตร เช่น การจัดตั้งชมรมสิ่งแวดล้อมการศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ การแสดงละคร การใช้เสียงตามสาย และการประกวดต่าง ๆ

11. มีการประเมินผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาบุคลากรในสถานศึกษานักเรียน และชุมชน มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานทางด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา

แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน

การจัดการเรียนรู้ที่จะให้เกิดความสุขในการเรียนรู้แก่ผู้เรียนโดยแท้จริง ดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอนจะต้องแสดงความรักความเมตตา ตลอดจนความเอื้ออาทรต่อผู้เรียนอย่างเหมาะสมและจริงใจ เป็นไปอย่างสมเหตุสมผลพร้อมจะชี้แนะข้อบกพร่อง ช่วยแก้ไขจุดอ่อนในตัวผู้เรียนให้ลดลงหรือหมดไปในที่สุด

2. ครูผู้สอนจะต้องหาวิธีการ หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และน่าสนใจ ครูผู้สอนต้องมีความคิดรวบยอด (Concept) ที่ถูกต้อง ชัดเจน กับเนื้อหาสาระที่นำมาสอนก่อน และพยายามค้นหากิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจ และมีความหลากหลาย อีกทั้งเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ง่ายขึ้น

3. ครูผู้สอนจะต้องสร้างปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมทั้งระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนหรือ จะทำให้เกิดความไว้วางใจเกิดความกล้าในการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการแสดงออกในการเรียนรู้อย่างสบายใจ ไม่ต้องวิตกกังวล หรือเกิดความเกร็ง หรือเกิดความกลัวว่าจะทำไม่ถูกต้องแต่อย่างใด อีกทั้งยังจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกเพลิดเพลินไปกับระยะเวลาในขณะที่กำลังเรียนรู้

4. ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้เรียนว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถจะเลือกเรียนรู้ได้ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

5. ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ตลอดจนทฤษฎีการเรียนรู้และองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษา ครูผู้สอนสามารถรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้เรียน และกับสภาพการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (กิตติยวดี บุญชื้อ และคณะ, 2540)

กล่าวโดยได้ว่า ครูผู้สอนจะต้องแสดงความรักความเมตตา ครูผู้สอนต้องมีความคิดรวบยอด (Concept) ที่ถูกต้อง ชัดเจน กับเนื้อหาสาระที่นำมาสอนก่อน ครูผู้สอนสามารถรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้เรียน และกับสภาพการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เป็นต้น

สรุป

การศึกษาในยุคปัจจุบันมีความจำเป็นจะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งในธรรมชาติมนุษย์ได้ใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่แปรรูปเป็นผลิตผล มีแนวโน้มเกินศักยภาพของธรรมชาติจะสร้างความสมดุลแห่งการดำรงคงอยู่ของมวลสรรพสิ่งแห่งชีวิต ทางพุทธ

ศาสนามีคำว่า รมณียสถาน สบายยะ การเรียนรู้ได้มีมาพร้อมมนุษย์เกิดมา เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สามารถเรียนรู้ได้ อบรมได้ การบริหารจัดการชั้นเรียนยังคงมีเป้าหมายที่สำคัญในการช่วยให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น เรียบร้อย เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่มีความสุข ผู้เรียนซึ่งเป็นพลเมืองของสังคม จึงควรได้รับการปลูกฝังแนวความคิดการเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก เสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองตามระดับความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นบรรลุตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ อันเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการชั้นเรียน ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือการตรวจสอบและประเมินสถานศึกษาเกณฑ์คุณภาพสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและกรมสามัญ*. กรุงเทพฯ :สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู.
- กิตติยวดี บุญเชื้อ และคณะ. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.
- ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์.(2543). *ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2562). *หลักการบริหารจัดการชั้นเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ. (2550). *การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิไล.
- พรรณีย์ ชูทัย. (2522). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: วรวิฑูการพิมพ์. มหาวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2555). *พุทธธรรมฉบับปรับขยาย*. พิมพ์ครั้งที่ 32, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผลิธีม.
- พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง. (2555). *คุณลักษณะ 10 ประการของครูพันธุ์ใหม่*. เอกสารประกอบการประชุม ครั้งที่ 22 วันที่ 21 มี.ค. 55. ที่มาจาก: <http://www.sammajivasil.net/news11.htm>.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21*. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้*. 1(2), 3-14.
- ศุพิธาน์ รียาพันธ์. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างแบบสัมพันธภาพความผูกพันและการจัดการชั้นเรียนของครูอนุบาลในกรุงเทพมหานคร*. *ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- สวัสดี โนนสูง. (2543). *ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2557). *การบริหารจัดการในห้องเรียน. (Classroom Management)*. กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิล เอ็ดดูเคชั่น .
- สำนักงานคณะกรรมการพลังงานแห่งชาติ. (2544). *สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. ยุทธศาสตร์ใหม่เพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพลังงานแห่งชาติ.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

วารสาร มจร โຄศัยปริทรรศน์ (Journal of MCU KOSAI Review) ได้กำหนดประเภทของการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร ดังนี้

2.1 บทความวิจัย (Research article) เป็นบทความที่มีการค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือหลักของการศึกษาวิจัยอันที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือนำผลที่ได้มาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

2.2 บทความวิชาการ (Academic article) เป็นการนำเสนอเนื้อหาในด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนะแนวคิดใหม่ทางวิชาการ โดยอาศัยพื้นฐานทางวิชาการเป็นลำดับต้น มีการศึกษารวบรวม เรียบเรียงอย่างเป็นลำดับ โดยบทความที่เขียนขึ้นเพื่อสร้างความรู้ที่มีประโยชน์ในทางวิชาการสำหรับคนทั่วไป

2.3 บทความปริทรรศน (Review article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จาก ตำราหนังสือและวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้นิพนธ์มาเรียบเรียงขึ้นโดยมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัยเปรียบเทียบกันในลักษณะเฉพาะทาง มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย และมีข้อวิพากษ์ที่ชี้ชัดแสดงให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป

2.4 ปกิณกะ (Miscellany) ได้แก่ บทความทบทวนความรู้เรื่องแปล ย่อความจากวารสารต่างประเทศ การแสดงความคิดเห็น วิจัยแนะนำเครื่องมือ ตำราหรือหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ หรือข่าวการประชุมทั้งระดับชาติและนานาชาติ

รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับพิมพ์เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ แต่เรื่องจะต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ให้หลีกเลี่ยง การเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทย ในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น เช่น ศัพท์ทางวิชาการที่ไม่มีคำแปล หรือคำที่ใช่แล้ว ทำให้เข้าใจง่ายขึ้น คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียนปนภาษาไทยให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมด ยกเว้นชื่อเฉพาะสำหรับต้นฉบับภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษก่อน

2. ขนาดของต้นฉบับ ใช้กระดาษขนาด A4 พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว และให้ตั้งกระดาษขอบกระดาษบน 1.5 นิ้ว ล่าง 1 นิ้ว ซ้าย/ขวา 1 นิ้ว พร้อมใส่เลขกำกับทางมุมขวาบนของกระดาษทุกหน้า โดยมีระยะห่างระหว่างบรรทัด เป็นแบบ double space เพื่อสะดวกในการอ่านและการแก้ไข

3. ชนิดและขนาดตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK เท่านั้น

- ชื่อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 20 pt. ตัวหนา

- ชื่อผู้นิพนธ์ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวปกติ

- หัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา
 - หัวข้อรองใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา
 - บทคัดย่อและเนื้อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวปกติ
4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความ 8 - 10 หน้า รวมตาราง รูป ภาพ และเอกสารอ้างอิง

ส่วนประกอบของบทความ

1. ชื่อเรื่องบทความ ต้องมีทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางของหน้าแรก
2. ชื่อผู้นิพนธ์/ผู้เขียน ต้องมีทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหน่วยงาน
3. การเขียนบทคัดย่อ มีทั้งบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300 – 350 คำ ตอบบทคัดย่อ
4. กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ให้กำหนดคำสำคัญทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 3 - 5 คำ
5. เนื้อเรื่องของบทความ

5.1 บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระสำคัญ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย และผลการวิจัย โดยให้สรุปสั้น กระชับ และได้ใจความ

2) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย

3) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) นำเสนอรูปแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) ผลการวิจัย (Research Finding) นำเสนอผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับ อย่างชัดเจน ความเสนอในรูปแบบตารางหรือแผนภูมิ

5) การอภิปรายผลการวิจัย (Discussion) ให้นำเสนอเป็นความเรียงชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Suggestion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และนำเสนอประเด็นสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7) กิตติกรรมประกาศ (ถามี) เป็นการนำเสนอเพื่อขอขอบคุณหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัย ทั้งนี้ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณี ชื่อบทความมีชื่อไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์

8) เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการนำเสนอเอกสารที่นำมาใช้อ้างอิงในการเขียนบทความ และต้องเป็นรายการเอกสารอ้างอิงที่ปรากฏในบทความเท่านั้น

5.2 บทความวิชาการ/บทความปริทรรศน์/บทความปกิณกะ ให้เรียงลำดับสาระสำคัญ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract)

2) บทนำ (Introduction)

3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ/ระบุงค์ความรู้ใหม่

4) สรุป (Conclusion)

5) เอกสารอ้างอิง (References)

ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบคนได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้พิมพ์/ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์ และรายการอ้างอิงจะต้องไม่ต่ำกว่า 10 รายการอ้างอิงต่อ 1 บทความ

1. การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ป ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยไขว้วงเล็บ เปิด-ปิด แลวระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของการอ้างอิง มีดังนี้

1.1 การอ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) การอ้างอิงพระไตรปิฎกและอรรถกถา ให้อ้างอิงชื่อคัมภีร์ /เล่มที่/ข้อที่/เลขหนา มาด้วย ตัวอย่างเช่น “ตุมภิกขุทั้งหลาย จักร 4 ประการนี้ เป็นเครื่องเป็นไปแกมนุชย์และเทวดาผู้ประกอบเป็นเครื่องที่มนุษย์และเทวดาประกอบแล้ว ย่อมถึงความเป็นผู้ใหญ่และความไพบุลย์ในโภคะทั้งหลาย ตอกาลไม่นานนัก” (อง. จตุกก. 21/31/37) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างอิงชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ (พระมหาสุทิตย อากาศโร, 2560) ในกรณีที่เป็นการอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วย โดยให้พิมพ์ต่อท้ายพิมพ์ด้วยเครื่องหมาย (,) เช่น (พระมหาสุทิตย อากาศโร, 2560, น. 201-205)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างอิงชื่อผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุทิตย อากาศโร และเชมณัฐ อินทรสุวรรณ, 2560) ในกรณีที่เป็นการอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วยโดยให้พิมพ์ต่อท้ายพิมพ์ด้วยเครื่องหมาย (,) เช่น (พระมหาสุทิตย อากาศโร และเชมณัฐ อินทรสุวรรณ, 2560, น. 204-207)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 ราย ให้อ้างอิงชื่อผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ปัญญา สุนันตา และคณะ, 2560) ในกรณีที่เป็นการอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วย โดยให้พิมพ์ต่อท้ายพิมพ์ด้วยเครื่องหมาย (,) เช่น (ปัญญา สุนันตา และคณะ, 2560, น. 21-22)

5) กรณีเนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปัจจุบันมากที่สุด

1.2 การอ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายชื่อให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Sunanta, 2019) ในกรณีที่เป็นกรอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วยโดยให้พิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์ด้วยเครื่องหมาย (,) เช่น (Sunanta, 2019, p. 21) แต่ถ้ามีการอ้างอิงมากกว่าสองหน้าขึ้นไป ให้อ้างอิงดังนี้ ตัวอย่างเช่น (Sunanta, 2019, pp. 21-22)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายชื่อให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายชื่อ โดยใส่เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Sunanta & Sukjeen, 2019) ในกรณีที่เป็นกรอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วย โดยให้พิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์ด้วยเครื่องหมาย (,) เช่น (Sunanta & Sukjeen, 2019, p. 21) แต่ถ้ามีการอ้างอิงมากกว่าสองหน้าขึ้นไป ให้อ้างอิงดังนี้ ตัวอย่างเช่น (Sunanta & Sukjeen, 2019, pp. 21-22)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 ราย ให้อ้างนามสกุลผู้แต่งรายชื่อแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Sunanta et al., 2019) ในกรณีที่เป็นกรอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วย โดยให้พิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์ด้วยเครื่องหมาย (,) เช่น (Sunanta et al., 2019, p. 21) แต่ถ้ามีการอ้างอิงมากกว่าสองหน้าขึ้นไป ให้อ้างอิงดังนี้ ตัวอย่างเช่น (Sunanta et al., 2019, pp. 21-22)

2. การอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

2.2 หนังสือ

รูปแบบ :

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. (ครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้น). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง :

จำนง อติวัฒน์สิทธิ. (2544). สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

2.3 บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ). ชื่อเรื่อง. (เลขหน้าที่ย่าง). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระสุกิจจ สุจิณโณ. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย. ใน ปวีตร วงศ์วีระ. ทฤษฎี และวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. (หน้า 112). กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์.

2.4 บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปี(ฉบับที่), เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ. (2557). การกำหนดประเด็นปัญหาการตั้งชื่อเรื่องและการเขียนวัตถุประสงค์การวิจัยทางสังคมศาสตร์. มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 3(1), 14 - 15.

2.5 บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อสารานุกรม (เล่มที่ย่าง, หน้า เลขหน้าที่ย่าง). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนม ครุฑเมือง. (2530). หม้อคอกควาย. ใน สารานุกรมของไขพื้นบ้านไทยในอดีตเขตหัวเมืองฝ่ายเหนือ (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

2.6 หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์) ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ประชาชนเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น. 13.

2.7 สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือวิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต). สถานที่พิมพ์ : ชื่อมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา.

ตัวอย่าง :

ทรงวิทย แก้วศรี. (2550). การศึกษาวิเคราะห์ยุทธวิธีในการประกาศศาสนาของพระพุทธเจ้า (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

2.8 สัมภาษณ์

รูปแบบ :

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์. (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์). ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์. (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

วรพล ไม้สน (พลังวัชร). (5 พฤศจิกายน 2559). หลักการ วิธีการ เป้าหมายในการปรึกษาทางโหราศาสตร์. (นางณัฐณัช แก้วผลึก, สัมภาษณ์)

2.9 สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). ชื่อเรื่อง. เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ทวีศักดิ์ อนุจิตติกุล. (2561). พระพุทธศาสนาเถรวาท จะสืบทอดดำรงอยู่อย่างไร? เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <https://www.dailynews.co.th/article/666936>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญการ คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติที่ 593/2562. เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ>

2.10 ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ :

ชื่อกฎหมาย. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (ถ้ามี). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วัน เดือน ปี).

ตัวอย่าง :

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติและแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างการนิพนธ์บทความวิจัย

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

ผู้แต่ง¹, ผู้แต่ง², ผู้แต่ง³ (ภาษาไทย)

Author¹, Author², Author³

สังกัด¹, สังกัด², สังกัด³ (ภาษาไทย)

สังกัด¹, สังกัด², สังกัด³ (ภาษาอังกฤษ)

Mail: (ผู้แต่งหลัก/ผู้รับผิดชอบ)

บทคัดย่อ

บทความเป็นการนำเสนอผลการศึกษาจากการวิจัย “.....” โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อ.....
2) เพื่อ..... และ 3) เพื่อ..... รูปแบบการวิจัยเป็น.....(การวิจัยเชิงปริมาณ/การ
วิจัยเชิงคุณภาพ/การวิจัยแบบผสมวิธี) มีการใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ เป็นกรอบการ
วิจัย พื้นที่วิจัย คือ..... กลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) คือ จำนวน คน ใช้วิธี
คัดเลือกแบบ.....เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี ชนิด คือ 1) 2) 3) วิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้ ... (สถิติพื้นฐาน/สถิติอ้างอิง ในกรณีการวิจัยเชิงปริมาณ ... ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิเคราะห์เนื้อหา
แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยสรุปสาระสำคัญสั้นๆ
2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยสรุปสาระสำคัญสั้นๆ
3. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โดยสรุปสาระสำคัญสั้นๆ

องค์ความรู้/ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ (จะเป็นประโยชน์หรือนำไปใช้อย่างไรได้บ้าง ประมาณ 1-

3 บรรทัด)

คำสำคัญ: (3-5 คำ);;

Abstract

แปลบทคัดย่อจากภาษาไทย

Keyword: (3-5 words);;

บทนำ

บรรยายหลักการสำคัญ ความเป็นมาเกี่ยวกับหัวข้อเนื้อหา รวมทั้งเกริ่นนำเข้าสู่ความหลักขอ
บทความ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อ...
2. เพื่อ...
3. เพื่อ...

การทบทวนวรรณกรรม

เขียนควรรออธิบายถึงผลการสืบค้นเอกสาร บทความ การวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงให้เห็นถึง
“ช่องว่างของความรู้” (knowledge gap) ที่ยังไม่ถูกพิจารณา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้สามารถเติมเต็มช่องว่างของ
ความรู้นี้ได้ การทบทวนวรรณกรรมต้องมีการอ้างอิงอย่างครบถ้วน รวมทั้งควรมีการวิเคราะห์และจัดระบบ
ความสัมพันธ์ของวรรณกรรมเหล่านั้นด้วย

1.
2.
3.

สรุปผลการทบทวนวรรณกรรม เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนนำเอาทฤษฎี /แนวคิดที่ทบทวนมาใช้ในการ
วิจัยอย่างไร ในประเด็นไหน

วิธีดำเนินการวิจัย

ระบุรูปแบบของการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือและ
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

แสดงผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษาทุกข้อ

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
..... (เอกสารสนับสนุน 2-3 รายการอ้างอิง)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
..... (เอกสารสนับสนุน 2-3 รายการอ้างอิง)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
..... (เอกสารสนับสนุน 2-3 รายการอ้างอิง)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลมาจากการวิจัย การสังเคราะห์ออกมาในลักษณะ แผนภาพ แผนภูมิ หรือผังมโนทัศน์ พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

ตัวอย่าง

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ทักษะการทำงานกลุ่ม ความมีวินัย และความพึงพอใจ ด้วยชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ดังแผนภาพ

แผนภูมิ/แผนภาพที่.....

จากแผนภูมิ/แผนภาพที่.....แสดงถึง.....สามารถอธิบาย
โดยสังเขปดังนี้

1. การสร้างความสนใจ (Engage) เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนหรือเรื่องที่สนใจ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเองจากความสงสัยหรือความสนใจของตัวนักเรียนเอง หรือเกิดจากการอภิปรายภายในกลุ่ม เรื่องที่น่าสนใจอาจมาจากเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในเวลานั้น หรือเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่เพิ่งเรียนมา รื้อมาแล้วเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสร้างคำถาม กำหนดประเด็นที่จะศึกษา ในกรณีที่ยังไม่มีประเด็นใดน่าสนใจ ครูอาจจะจัด กิจกรรมหรือสถานการณ์เพื่อกระตุ้น ยั่วยุ หรือท้าทายให้นักเรียนตื่นเต้น สงสัย ใครรู้ อยากรู้ อยากเห็น หรือขัดแย้ง เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา การศึกษาค้นคว้า หรือการทดลอง เช่น สาธิต ทดลอง นำเสนอข้อมูลเล่าเรื่อง/เหตุการณ์ ให้ค้นคว้า/อ่านเรื่อง อภิปราย/พูดคุย สนทนา ใช้เกม ใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ สร้างสถานการณ์/ปัญหาที่น่าสนใจ ที่น่าสงสัยแปลกใจ

2. การสำรวจและค้นคว้า (Explore) นักเรียนดำเนินการสำรวจ ทดลอง ค้นหา และรวบรวมข้อมูล วางแผนกำหนดการสำรวจตรวจสอบ หรือออกแบบการทดลอง ลงมือปฏิบัติ เช่น สังเกต วัด ทดลอง รวบรวมข้อมูล ข้อสนเทศ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ

3. การอธิบาย (Explain) นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและค้นหามาวิเคราะห์ แปลผล สรุป และอภิปราย พร้อมทั้งนำเสนอผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นรูปวาด ตาราง แผนผัง ผลงานมีความหลากหลาย สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือโต้แย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ หรือไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำหนดไว้ โดยมีการอ้างอิงความรู้ประกอบการให้เหตุผลสมเหตุสมผล การลงข้อสรุปถูกต้องเชื่อถือได้ มีเอกสารอ้างอิง และหลักฐานชัดเจน

4. การขยายความรู้ (Elaborate)

4.1 ครูจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ลึกซึ้ง หรือขยายกรอบความคิดกว้างขึ้นหรือเชื่อมโยงความรู้เดิมสู่ความรู้ใหม่หรือนำไปสู่การศึกษาค้นคว้า ทดลอง เพิ่มขึ้น เช่น ตั้งประเด็นเพื่อให้นักเรียน ชี้แจงหรือร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ชักถามให้นักเรียนชัดเจนหรือกระจ่างในความรู้ที่ได้หรือเชื่อมโยงความรู้ที่ได้กับความรู้เดิม

4.2 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น อธิบายและขยายความรู้เพิ่มเติมมีความละเอียดมากขึ้น ยกสถานการณ์ ตัวอย่าง อธิบายเชื่อมโยงความรู้ที่ได้เป็นระบบและลึกซึ้งยิ่งขึ้น หรือสมมุติละเอียดขึ้นนำไปสู่ความรู้ใหม่หรือความรู้ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ประยุกต์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในเรื่องอื่นหรือสถานการณ์อื่น ๆ หรือสร้างคำถามใหม่และออกแบบการสำรวจ ค้นหา และรวบรวมเพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ใหม่

5. การประเมิน (Evaluate)

นักเรียนระบุสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งด้านกระบวนการและผลผลิต นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของความรู้ที่ได้ เช่น วิเคราะห์วิจารณ์แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน คิดพิจารณาให้รอบคอบทั้งกระบวนการและผลงาน อภิปราย ประเมินปรับปรุง เพิ่มเติมและสรุป ถ้ายังมีปัญหา ให้ศึกษาทบทวนใหม่อีกครั้ง อ้างอิง

ทฤษฎีหรือหลักการและเกณฑ์ เปรียบเทียบผลกับสมมติฐาน เปรียบเทียบความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เขียนข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงการเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง (ตัวอย่าง)

- แก้ว ชิตตะชบ. (2555). ประวัติความสำคัญของพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สุนันทา เอ้าเจริญ. (2562). ประสิทธิภาพการป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอดตามแนวทางสามพรานโมเดล โรงพยาบาลสามพราน จังหวัดนครปฐม. *วารสารศิลปการจัดการ*, 3(2), 125-140.
- สมชัย ศรีนอก. (2561). ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *สัมภาษณ์*, 18 เมษายน.
- อาภรณ์ รัตน์มณี. (9 มิถุนายน 2559). *ทำไมระบบการศึกษาไทยจึงพัฒนาช้า*. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2561, จาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/448>.
- Borwornchai, D. (2020). Knowledge management about investigative work that is the best practice of the detective 4.0 era. *Journal of Arts Management*, 4(2), 385-398.
- Kittichayathorn, P. (2012). *Styles and steps of community management movement for drug problem prevention learning center: A case of Thorraneekum, Khok Faet, Nong Chok, Bangkok*(Doctoral dissertation). National Institute of Development Administration.
- McNeil, D. W. et al., (1994). *Anxiety and fear*. In *Encyclopedia of human behavior*. (Vol.1, pp. 151-163). San Diego: Academic Press.
- Schermerhorn, J., Hunt, J., and Osborn, R. (2000). *Organizational Behavior*. (7th ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An introductory analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.

ตัวอย่างการนิพนธ์บทความวิชาการ

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

ผู้แต่ง1, ผู้แต่ง2, ผู้แต่ง3 (ภาษาไทย)

Author1, Author2, Author3 (ภาษาอังกฤษ)

สังกัด1, สังกัด2, สังกัด3 (ภาษาไทย)

สังกัด1, สังกัด2, สังกัด3 (ภาษาอังกฤษ)

Mail: (ผู้แต่งหลัก/ผู้รับผิดชอบ)

บทคัดย่อ (250-300 คำ)

บทความได้ศึกษาเนื้อหาหรือแนวคิดที่เกี่ยวกับ..... โดยการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ:;;

Abstract

The concept of this article is study about and the purpose of is to present

.....

.....

.....

.....

Keywords:;;

บทนำ

กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของประเด็นที่จะศึกษา โดยกว้างๆ (มีการอ้างถึงแหล่งที่มาของ

ข้อมูลที่น่าสนใจกล่าวถึงอย่างถูกต้อง)

.....

.....

.....

ปัญหาเชิงพื้นที่หรือเชิงปัญหาเชิงสถานการณ์ (Main Idea)

.....

.....

.....

สรุปหลักการและเหตุผล (Main Idea).....

.....

.....

.....

.....บทความนี้จะนำเสนอในประเด็นดังต่อไปนี้ (ปรับตามบริบท)

.....

.....

.....

เนื้อหาหรือประเด็น 1

.....

.....

.....

เนื้อหาหรือประเด็น 2

.....

.....

.....

เนื้อหาหรือประเด็น 3

.....

.....

.....

ฯลฯ

องค์ความรู้จากการศึกษา

ให้เขียนระบุงค์ความรู้ซึ่งเป็นการสังเคราะห์จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ศึกษา ซึ่งอาจมีการนำเสนอในรูปแบบแผนภาพ แผนภูมิ หรือผังมโนทัศน์ พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

ตัวอย่าง

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ดังแผนภาพ

แผนภูมิ/แผนภาพที่

จากแผนภูมิ/แผนภาพที่.....แสดงถึง.....สามารถอธิบายโดยสังเขปดังนี้

1. การสร้างความสนใจ (Engage) เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนหรือเรื่องที่สนใจ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเองจากความสงสัยหรือความสนใจของตัวนักเรียนเอง หรือเกิดจากการอภิปรายภายในกลุ่ม
2. การสำรวจและค้นคว้า (Explore) นักเรียนดำเนินการสำรวจ ทดลอง ค้นหา และรวบรวมข้อมูล

วางแผนกำหนดการสำรวจตรวจสอบ หรือออกแบบการทดลอง ลงมือปฏิบัติ เช่น สังเกต วัด ทดลอง รวบรวม ข้อมูล ข้อเสนอแนะ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ

3. การอธิบาย (Explain) นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและค้นหาวิเคราะห์ แปลผล สรุป และอภิปราย พร้อมทั้งนำเสนอผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นรูปวาด ตาราง แผนผัง ผลงานมีความ หลากหลาย สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือโต้แย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ หรือไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำหนดไว้

4. การขยายความรู้ (Elaborate) ครูจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ลึกซึ้งขึ้น หรือขยายกรอบความคิดกว้างขึ้นหรือเชื่อมโยงความรู้เดิมสู่ความรู้ใหม่หรือนำไปสู่การศึกษาค้นคว้า ทดลอง เพิ่มขึ้น เช่น ตั้งประเด็นเพื่อให้นักเรียน ชี้แจงหรือร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซักถามให้นักเรียนชัดเจนหรือกระจ่างในความรู้ที่ได้หรือเชื่อมโยงความรู้ที่ได้กับความรู้เดิม

5. การประเมิน (Evaluate)

นักเรียนระบุสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งด้านกระบวนการและผลผลิต นักเรียนตรวจสอบความถูกต้อง ของความรู้ที่ได้ เช่น วิเคราะห์วิจารณ์แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน คิดพิจารณาให้รอบคอบทั้งกระบวนการ และผลงาน อภิปราย ประเมินปรับปรุง เพิ่มเติมและสรุป ถ้ายังมีปัญหา ให้ศึกษาทบทวนใหม่อีกครั้ง อ้างอิง ทฤษฎีหรือหลักการและเกณฑ์ เปรียบเทียบผลกับสมมติฐาน เปรียบเทียบความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (ตัวอย่าง)

แก้ว ชิตตะขบ. (2555). *ประวัติความสำคัญของพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สุนันทา เอ้าเจริญ. (2562). ประสิทธิภาพการป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอดตามแนวทางสามพรานโมเดล โรงพยาบาลสามพราน จังหวัดนครปฐม. *วารสารศิลปการจัดการ*, 3(2), 125-140.

สมชัย ศรีนอก. (2561). ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย. *สัมภาษณ์*, 18 เมษายน.

อาภรณ์ รัตน์มณี. (9 มิถุนายน 2559). *ทำไมระบบการศึกษาไทยจึงพัฒนาช้า*. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2561, จาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/448>.

Borwornchai, D. (2020). Knowledge management about investigative work that is the best practice of the detective 4.0 era. *Journal of Arts Management*, 4(2), 385-398.

Kittichayathorn, P. (2012). *Styles and steps of community management movement for drug problem prevention learning center: A case of Thorraneekum, Khok Faet, Nong Chok, Bangkok* (Doctoral dissertation). National Institute of Development Administration.

McNeil, D. W. et al., (1994). *Anxiety and fear*. In Encyclopedia of human behavior. (Vol.1, pp. 151-163). San Diego: Academic Press.

Schermerhorn, J., Hunt, J., and Osborn, R. (2000). *Organizational Behavior*. (7th ed.). New York: John Wiley & Sons.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An introductory analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความ

จริยธรรมในการตีพิมพ์

1. เนื้อหาในบทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสารเป็นการแสดงถึงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป รวมทั้งไม่มีส่วนรับผิดชอบใดๆ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว
2. บทความทุกบทความที่นำมาตีพิมพ์ในวารสารต้องไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารอื่นใดมาก่อน ยกเว้นบทความแปลภาษาต่างประเทศที่ผู้เขียนและสำนักพิมพ์ยินยอมให้แปลเป็นภาษาไทย
3. บทความใดที่ได้รับการตีพิมพ์และมีผู้อ่านที่ตระหนักว่ามีการลอกเลียนหรือแอบอ้างโดยปราศจากการอ้างอิงหรือทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นผลงานของผู้เขียน ขอความกรุณาแจ้งให้กองบรรณาธิการทราบทันที
4. บทความทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารต้องได้รับการตรวจและประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 ท่าน
5. บทความจากผู้เขียนทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ต้องได้รับการตรวจและประเมินในลักษณะ Double blinded

จริยธรรมของผู้เขียน

1. ผู้เขียนต้องรับรองว่าบทความที่ส่งเข้ามายังวารสารยังมิเคยได้รับการตีพิมพ์ หรืออยู่ในกระบวนการกลั่นกรองบทความในวารสารอื่น
2. ผู้เขียนต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ซึ่งทางวารสารจะตรวจสอบด้วยโปรแกรม Copy Cat ในระบบส่งบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 ที่ตั้งค่าความซ้ำซ้อนไม่เกิน 25%
3. ผู้เขียนต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของวารสารอย่างเคร่งครัด ทั้งรูปแบบการจัดเอกสาร และหลักเกณฑ์การอ้างอิง
4. ผู้เขียนต้องมีชื่อของตนเอง และผู้เขียนร่วม (หากมี) ปรากฏอยู่ในไฟล์บทความที่ส่งเข้ามายังระบบตอบรับบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 ของวารสาร
5. ผู้เขียนต้องมีการอ้างอิงเนื้อหาต่างๆ ในบทความของตนเอง ทั้งข้อความ ภาพ ตาราง เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น โดยให้ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลด้วยการอ้างอิงท้ายกระดาษ (Footnote) และระบุอย่างเป็นหมวดหมู่ในบรรณานุกรมตามหลักเกณฑ์การอ้างอิงของวารสาร หากพบการละเมิดลิขสิทธิ์ ทางวารสารจะดำเนินการถอนบทความออกจากการเผยแพร่ทันที และหากมีการฟ้องร้อง ทางวารสารฯ จะไม่รับผิดชอบ และให้เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว
6. ผู้เขียนจะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อน ไม่สร้างข้อมูลเท็จ บิดเบือน ตกแต่ง หรือตัดเนื้อความเพื่อประสงฆ์ให้สอดคล้องกับผลสรุป
7. เมื่อผู้เขียนได้รับผลการประเมินบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ต้องทำการปรับปรุง แก้ไขตาม

คำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ และส่งกลับมายังกองบรรณาธิการในกรอบเวลาที่กำหนด

8. กรณีบทความที่ผู้เขียนส่งเข้ามาเป็นการแปลมาจากบทความภาษาต่างประเทศ ผู้เขียนต้องรับรองว่า ผลงานที่ส่งมานั้นเป็นผลงานใหม่และไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อน และสำนักพิมพ์ยินยอมให้แปลเป็นภาษาไทย

9. ผู้เขียนไม่สามารถนำบทความที่ถูกตีพิมพ์ในวารสารแล้วนำไปแก้ไข ดัดแปลง หรือแปลเป็นภาษาอื่นๆ เพื่อนำเสนอลงตีพิมพ์ในวารสารอื่น และนำเสนอบทความในรูปแบบต่างๆ

จริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการต้องกำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร การรับรองคุณภาพของผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ความถูกต้องตามหลักจริยธรรมสากล และการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาจากความต้องการทางธุรกิจ

2. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียนและผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ ซึ่งวารสารกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทความสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิแบบปกปิดรายชื่อ (Double blinded)

3. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง โดยดูผลประเมินจากโปรแกรม Copy Cat ของระบบตอบรับบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 ในระดับไม่เกิน 25% เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นเกินตามที่กำหนดไว้ จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้เขียนหลักทันทีเพื่อขอคำชี้แจงเพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การลงตีพิมพ์บทความนั้นๆ

4. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียน และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความโดยเด็ดขาด เพื่อรักษาไว้ซึ่งจริยธรรม จรรยาบรรณการทำงานอย่างเคร่งครัด

5. บรรณาธิการสามารถชี้แจงหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบประเมินบทความ (peer review) และมีความพร้อมในการชี้แจงความเบี่ยงเบนต่างๆ จากกระบวนการตรวจสอบที่ได้รับรู้ไว้

6. หากปรากฏการประพฤติทุจริตภายหลังการดำเนินการตรวจสอบแล้ว บรรณาธิการต้องดำเนินการเพิกถอนบทความนั้นด้วยความซื่อสัตย์ที่สามารถพิสูจน์ได้ ทั้งนี้การเพิกถอนนี้ต้องให้ผู้อ่านและระบบฐานข้อมูลอื่นๆ ทราบด้วย

จริยธรรมของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินควรคำนึงถึงคุณภาพบทความตามหลักวิชาการและจริยธรรมสากลเป็นหลัก โดยพิจารณาความสำคัญ ความใหม่ คุณค่าของเนื้อหาในบทความ ใช้ความเชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์คุณภาพและความเข้มข้นของผลงาน โดยปราศจากอคติหรือความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลทางวิชาการรองรับ เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้เขียน

2. ผู้ประเมินต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลทุกส่วนของบทความที่ทำการประเมินให้แก่

บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ

3. ผู้ประเมินต้องใส่ความคิดเห็นทางวิชาการของตนลงในแบบฟอร์มการประเมิน ที่อยู่ในระบบตอบรับบทความออนไลน์ของวารสาร ด้วยความเป็นนักวิชาการ มีความชัดเจน ปราศจากความอคติ รวมทั้งต้องส่งผลการประเมินบทความตรงตามกรอบเวลาที่กองบรรณาธิการวารสารกำหนด

4. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลทุกส่วนของบทความที่ตนประเมินไปเป็นผลงานของตนเอง ยกเว้นการอ้างอิงบทความหลังจากบทความที่ตนประเมินได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เรียบร้อยแล้ว

5. กรณีผู้ประเมินพบว่าบทความที่ประเมินเป็นบทความที่มีความเหมือนหรือซ้ำซ้อนผลงานอื่น ผู้ประเมินต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที

6. ผู้ประเมินต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากผลงานทางวิชาการที่ตนเองได้ทำการประเมิน

